Comedia umană

William Saroyan

Această povestire îi este dedicată lui Takooni

A durat atât de mult să scriu o povestire special pentru tine deoarece am vrut să fie una deosebit de reuşită, poate cea mai bună pe care o voi scrie vreodată; şi acum, puţin presat de timp, am încercat să o pun pe hârtie. Aş fi putut să mai aştept o vreme, dar nu se ştie niciodată ce ne aduce viitorul şi nici în ce măsură mă vor mai ajuta talentul şi dispoziţia, aşa că m-am grăbit puţin şi mi-am încercat norocul cu talentul şi dispoziţia de acum. Sper că în curând o persoană deosebită va traduce povestirea în limba armeană, ca să poată fi tipărită în alfabetul pe care-l ştii bine. S-ar putea ca traducerea să fie mai bună decât versiunea în engleză şi, aşa cum ai făcut şi altă dată, poate vei vrea să-mi citeşti din ea, chiar dacă eu sunt cel care a scris-o. Dacă aşa va fi, îţi promit să te ascult şi să mă las uimit de frumuseţea limbii noastre, atât de puţin cunoscută de alţii şi pe care nimeni nu ştie să o aprecieze aşa cum o faci tu. Cum tu nu poţi citi în limba engleză cu aceeaşi uşurinţă şi plăcere ca în armeană, iar eu nu ştiu deloc să scriu şi să citesc în armeană, nu ne rămâne decât să sperăm că vom avea parte de un traducător bun. Oricum ar fi până la urmă, povestirea aceasta îţi este dedicată. Sper să îţi placă. Am scris-o

în stilul cel mai simplu cu putinţă, folosind acel amestec de severitate şi voioşie care te caracterizează mai ales pe tine, dar şi întreaga noastră familie. Nu e de ajuns această povestire, ştiu - şi ce dacă? Cu siguranţă îţi va părea că e de ajuns, căci a fost scrisă de fiul tău - cu cele mai bune intenţii.

Dezumanizat

Osamu Dazai

PROLOG

Am văzut trei fotografii ale bărbatului.

În prima, despre care puteai spune că e o fotografie din copilărie, făcută probabil pe când avea vreo zece ani, băiatul stă în apropierea unui lac dintr-o grădină, înconjurat de multe fete (îmi imaginez că erau surorile sale mai mari, mai mici şi verişoare), îmbrăcat în hakama) cu dungi late, cu capul înclinat la stânga cam treizeci de grade, rânjind hidos. Hidos? Afişând un chip anost, indiferent, privitorii obtuzi (cu alte cuvinte, cei pe care nu-i

1. Pantaloni foarte largi, cu pliuri, una din piesele de vestimentaţie tradiţionale japoneze.

interesează frumuseţea şi urâţenia) ar face un compliment deplasat - „ce băieţel drăgălaş!" -, însă umbra de pe faţa zâmbitoare a băiatului care aduce cu ceea ce vulgul numeşte „drăgălăşenie" nu face complimentul lipsit de sens, dar, dacă eşti un om exersat cât de puţin în aprecierea frumuseţii şi urâţeniei, de la prima vedere ai murmura profund dezgustat „vai, ce copil urât!", şi probabil ai arunca fotografia ca şi cum te-ai descotorosi de o omidă păroasă.

într-adevăr, cu cât priveşti mai mult rânjetul acelui copil, cu atât te simţi mai copleşit de o senzaţie inexplicabilă de repulsie. Nu e nicidecum un chip zâmbitor. Acest copil nu zâmbeşte câtuşi de puţin. O dovedesc pumnii puternic încleştaţi. Fiinţa umană nu poate zâmbi când are pumnii strânşi. E o maimuţă. E rânjetul unei maimuţe. Pe chipul său nu e decât o masă de riduri contorsionate, dezgustătoare. Expresia e atât de ciudată, atât de murdară, încât îmi provoacă o stare de greaţă şi-mi vine să-i spun „băieţaşul cu riduri". Niciodată în viaţa mea nu am văzut un copil cu o expresie atât de bizară.

Chipul din cea de-a doua fotografie e şocant de schimbat. Băiatul e la şcoală acum.

Nu poţi spune dacă fotografia e din timpul li-ceului sau al facultăţii, dar, în orice caz, e foarte chipeş. însă, în acelaşi mod bizar, chipul lui nu-ţi lasă impresia unei fiinţe umane în viaţă. Poartă uniformă, din buzunarul de la piept iese colţul unei batiste albe, stă picior peste picior pe un fotoliu din ratan şi râde din nou. De data asta, nu e zâmbetul unei maimuţe ridate, ci e un surâs schiţat cu fineţe, dar, cumva, e diferit de zâmbetul unui om. Nu are câtuşi de puţin substanţă -să-i spun greutatea sângelui sau gustul înţepător al vieţii umane? -, dar are gingăşie, nu a unei păsări, ci a unei pene, e doar o coală albă de hârtie zâmbind. Pe scurt, din cap până în picioare, e o plăsmuire artificială. Să spui că-i snob n-ar fi de-

ajuns. Să-1 faci frivol nu-i destul. „Dandy" nu-i cuvântul potrivit. „Elegant", fireşte, nu-i suficient. Dar, privindu-1 mai bine, simţi că şi frumuseţea răvăşitoare a acestui elev îţi dă o senzaţie înfiorătoare, ca şi cum ai citi o poveste despre fantome. Niciodată nu am văzut un tânăr de o frumuseţe atât de stranie.

Cea de-a treia fotografie e cea mai înspăi-mântătoare. Nu-i poţi ghici vârsta. Are câteva şuviţe de păr alb. Fotografia e făcută în ungherul unei odăi îngrozitor de mizerabile (în

. I 17

spatele lui, peretele stă să se prăbuşească în trei locuri - se vede clar), are mâinile întinse deasupra unei mici vetre din fontă, cu cărbuni. De data asta nu râde. Chipul său este complet inexpresiv. O fotografie dezgustătoare, emanând miros de nenorocire, ca şi cum ar fi murit stând cu mâinile deasupra vetrei. Şi nu e singurul lucru care-ţi dă fiori. Fotografiată atât de aproape, faţa îi este atât de mare, încât îi pot desluşi fiecare trăsătură: frunte obişnuită, riduri banale, sprâncene neieşite din comun, ochi banali, nasul, gura şi bărbia, toate neremarcabile, ah! - nu doar că e un chip inexpresiv, e cu totul neimpresionant, nememorabil. Nu are nimic special. De pildă, dacă mă uit la fotografie şi apoi închid ochii, i-am uitat pe loc chipul. îmi amintesc de pereţii odăii, de mica vatră cu cărbuni, dar chipul protagonistului cămăruţei se înceţoşează, dispare, orice aş face nu mi-1 amintesc câtuşi de puţin. Un chip după care nu poate fi făcut un tablou. O faţă după care nu poţi schiţa nici benzi desenate. Deschid ochii, dar nu simt nici măcar bucuria că l-am recunoscut - a, da! acesta e chipul! Ca să fiu extrem de sincer, nu-mi amintesc cum arată chipul său nici dacă mă uit din nou la fotografie cu ochii larg

18I

deschişi. Mă dezgustă, mă irită, mă face să întorc pe loc privirea.

Chiar şi un chip peste care se aşterne „masca morţii" e mai expresiv, mai memorabil. Arată mai degrabă ca un trup de om de care au fost prinse capul şi gâtul unui cal de povară. Privindu-1, o vagă senzaţie de dezgust mă face să tresar. Niciodată nu am văzut un bărbat cu o faţă atât de bizară, de misterioasă.

19

PRIMUL CARNET

Am dus o viaţă copleşitor de ruşinoasă.

Eu însumi nu ştiu ce înseamnă să trăieşti ca o fiinţă umană. M-am născut într-un sat din regiunea Tohoku şi prima oară când am văzut un tren cu aburi eram destul de măricel. Urcam şi coboram de pe pasarela din gară, fără să ştiu că fusese construită ca oamenii să treacă peste liniile de cale ferată, crezând că o ridicaseră ca să dea gării aerul unui loc de joacă occidental, încântător de sofisticat şi elegant. Şi mult timp am fost convins că aşa e. Să urc şi să cobor

pasarela era pentru mine un amuzament destul de rafinat, unul dintre cele mai bune servicii puse la dispoziţie de căile

I 23

ferate, dar, mai târziu, când am descoperit că nu e decât o scară cu scop practic, aşa încât călătorii să treacă peste şine, mi-am pierdut brusc interesul pentru pasarelă.

în copilărie, când am văzut metroul în cărţile ilustrate, nu mi-a trecut prin cap că a fost inventat dintr-o necesitate practică. Să călăto-reşti mai degrabă în subteran decât la suprafaţă era pentru mine un joc amuzant, original.

De mic am fost o fire bolnăvicioasă şi deseori am zăcut. în timp ce stăteam întins, constatam ce decor plictisitor făceau cearşafurile, feţele de pernă şi saltelele, dar, pe la vreo douăzeci de ani, când am avut brusc revelaţia că sunt practice şi folositoare, am fost deprimat de faţa întunecată a parcimoniei fiinţei umane.

Niciodată nu am ştiut ce înseamnă să faci foamea. Nu vreau să spun că am fost crescut într-o familie fără greutăţi - nu acesta e sensul stupid al cuvintelor mele -, ci că habar nu am avut cum e senzaţia de „burtă goală". Poate suna ciudat, dar niciodată nu am băgat de seamă că burta mi-e goală. Când eram la şcoala primară şi la gimnaziu, după ce mă întorceam de la ore, cei din casă începeau să se agite în jurul meu - ţi-e foame, nu-i aşa? ne amintim şi noi cum e, ştim cât de foame trebuie să-ţi fie

când te întorci de la şcoală, ce zici de nişte boabe de fasole dulce glasate cu zahăr, avem şi castella1 şi pâine - şi, înzestrat din naştere cu spiritul de sacrificiu de a face pe plac celorlalţi, mormăiam „mi-e foame" şi-mi îndesam în gură vreo zece boabe de fasole glasate, dar, chiar şi aşa, continuam să mă întreb, fără să pricep deloc, cum o fi senzaţia de foame.

Desigur, şi eu mănânc mult, dar nu-mi prea amintesc să fi mâncat pentru că mi-e foame. Mănânc ce mi se pare ciudat, extravagant. Când sunt invitat, mănânc aproape totul, chiar dacă mă forţez. în copilărie, cu adevărat cel mai chinuitor moment era atunci când trebuia să iau masa în familie.

în casa noastră de la tară luam masa îm-preună cu familia - eram în total zece suflete; aliniaţi pe două rânduri, faţă în faţă, fiecare mânca la măsuţa lui; cum eu eram mezinul, fireşte, şedeam la capătul rândului. Odaia în care mâneam era întunecată şi imaginea unei familii de zece persoane luând prânzul într-o linişte perfectă îmi dădea întotdeauna senzaţia

1. Prăjitură asemănătoare cu pandişpanul, introdusă în Japonia de misionarii portughezi, menţionată în documente istorice încă din secolul al XVII-lea.

de frig. în plus, eram o familie tradiţională de la ţară, aşa că aveam mereu aceleaşi feluri de mâncare şi nu îndrăzneam să sper că pot mânca ceva ciudat sau extravagant. Cu fiecare zi, eram din ce în ce mai îngrozit de mesele luate în familie. între mici îmbucături, luate şezând pe ultimul scaun din rând, tremurând de frig într-o odaie întunecoasă, mă întrebam de ce omul trebuie să mănânce de trei ori pe zi, de ce toţi facem o faţă sobră, solemnă, de ce ne strângem la aceeaşi oră în odaia asta obscură, aliniaţi într-o ordine precisă, ca şi cum ar fi un ritual, ca să mestecăm, fie că ne e foame sau nu, fără să scoatem niciun cuvânt, cu privirea în pământ, de parcă ne-am ruga la spiritele care bântuie prin casă.

Se zice că cine nu mănâncă moare, dar pentru mine vorbele astea nu sunau decât ca o ameninţare îngrozitoare. Şi totuşi, această su-perstiţie (nici azi nu pot să cred decât că e doar o superstiţie) dintotdeauna m-a neliniştit, m-a îngrozit. Ca să nu moară, oamenii trebuie să mănânce, ca să mănânce, trebuie să muncească - nu erau vorbe mai de neînţeles, mai obscure si mai ameninţătoare decât acestea.

Nici acum nu înţeleg actele fiinţelor umane. Devorat de neliniştea că ideea mea despre

fericire e atât de diferită de ideea de fericire a tuturor oamenilor din lume, mă zvârcoleam noaptea în pat, gemând ca şi cum mi-aş fi pierdut minţile. Sunt eu fericit? încă din copilărie, i-am auzit de multe ori pe cei din jurul meu spunându-mi că sunt un om fericit, dar eu nu-mi amintesc decât infernul în care am trăit şi mi se pare că cei care îmi zic că sunt fericit sunt incomparabil mai fericiţi decât mine.

Uneori am crezut că, dacă una din cele zece nenorociri prin care am trecut ar fi dusă de un seamăn de lângă mine, acea nenorocire ar fi de ajuns să-i curme viaţa.

Pe scurt, nu înţeleg. Nu înţeleg, nu-mi pot imagina ce înseamnă suferinţa pentru cel de lângă mine, cât de intensă poate fi. Suferinţele practice, cele care pot fi soluţionate doar mâncând, pot fi cele mai sfâşietoare, aidoma suferinţelor când arzi în flăcările din măruntaiele infernului, îndeajuns de îngrozitoare cât să pălească pe lângă cele zece suferinţe ale mele, dar tocmai asta nu înţeleg: se poate numi suferinţă adevărată atunci când nu-ţi curmi viaţa, nu-ţi pierzi minţile, eşti interesat de partidele politice, nu disperi şi poţi lupta pentru existenţa ta fără să capitulezi? Nu cumva aceşti oameni sunt atât de egoişti, încât, neîndoindu-se

niciodată de ei însisi, cred că asa trebuie să fie viaţa lor? Dacă este aşa, atunci înseamnă că suferinţa nu-i o povară, că toate fiinţele umane sunt la fel, că ne mulţumim aşa cum sunt şi suntem. Nu ştiu... Bănuiesc că, după o noapte în care au dormit bine, a doua zi dimineaţă se trezesc cu forţe proaspete. Oare ce

visează? La ce se gândesc când merg pe drum? La bani? Nu, nu se poate să fie numai asta. îmi amintesc că am auzit despre teoria care spune că fiinţa umană trăieşte ca să mănânce, dar nu am auzit niciodată că trăieşti pentru bani. Ba nu, totuşi, uneori... Nu, nici asta nu ştiu... Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât nu mai înţeleg. Sunt asaltat de neliniştea şi teama îngrozitoare de a fi diferit de ceilalţi - e tot ce simt. Mi-e aproape imposibil să port o conversaţie cu cei de lângă mine. Nu ştiu ce să le spun, cum ar trebui să le vorbesc.

Aşa mi-a venit ideea să fac pe bufonul. Era ultima mea încercare de afecţiune pentru oameni. Chiar dacă eram de-a dreptul îngrozit de fiinţa umană, nu puteam renunţa la ea. Bufoneria mea a fost singurul fir care m-a ţinut legat de ea. La exterior, zâmbetul nu-mi părăsea niciodată chipul, în interior duceam o lupta disperată. O mie de bătălii pentru un

zâmbet, un echilibru care atârna de un fir de păr, un serviciu în slujba fiinţei umane, pentru care mă treceau şiroaie de transpiraţii reci.

Copil fiind, habar nu aveam ce suferinţe au cei din familia mea, la ce se gândesc. Incapabil să controlez repulsia şi teama faţă de alţii, ajunsesem un clovn desăvârşit şi, fără să-mi dau seama, un copil care nu putea spune niciodată niciun cuvânt adevărat.

în fotografia pe care am făcut-o atunci cu familia mea, toţi au feţe serioase, doar a mea e -negreşit, cum altfel? - contorsionată de un rânjet bizar. A fost una din bufoneriile mele copilăreşti, patetice.

Niciodată nu am întors vorba celor din familia mea, indiferent ce-mi spuneau. Cel mai mic reproş mă făcea să mă simt de parcă aş fi fost trăsnit de un fulger violent, ca şi cum îmi pierdusem minţile. Nu doar că nu le întorceam vorba, dar eram convins că reproşurile lor erau „adevărul" obârşiei milenare a fiinţei umane. Neputincios să pun în practică acest adevăr, ajunsesem să cred că nu sunt capabil să trăiesc împreună cu alţi oameni. Nu aveam putere să mă cert cu alţii, să-mi iau apărarea. Când eram criticat, simţeam si mai mult, fără urmă de îndoială, că eu sunt cel îngrozitor de

rău. Suportam în tăcere atacul, dar adevărul e că, în secret, eram copleşit de o frică ce friza nebunia.

Desigur, nimănui nu-i place să fie criticat, ca alţii să se răstească la el, dar pentru mine faţa unui om înfuriat descoperă natura adevărată a unei fiare sălbatice, mai înfiorătoare decât un leu, un crocodil sau un dragon. De obicei, oamenii îşi ascund faţa înspăimântătoare, dar sunt momente în care (ca atunci când un taur doarme liniştit pe o pajişte şi, dintr-odată, omoară, biciuind dintr-o singură lovitură de coadă libelula care i se aşază pe burtă), clocotind de mânie,

fiinţa umană îşi arată pe neaşteptate adevăratul chip. Martor la astfel de momente, mi se ridica părul măciucă, tremuram la gândul că acest chip e una dintre con-diţiile necesare ca să supravieţuieşti ca fiinţă umană, un gând care mă dispera cumplit.

Dintotdeauna mi-a fost frică de oameni şi, fără să am o fărâmă de încredere cum să vorbesc şi să mă comport ca o fiinţă umană, mi- am închis fricile şi agonia într-o cutioară din pieptul meu. Sub aerul de optimist inocent, mi-am ascuns melancolia şi emotivitatea, făcând eforturi disperate să nu fie văzute, şi,

30

încet, încet, m-am perfecţionat în rolul de clovn bizar.

Atât timp cât îi făceam să râdă, nu avea im-portanţă cum le stârneam râsul. Dacă îi fac să râdă, mi-am spus, oamenii nu vor băga de seamă că nu mă potrivesc în „viaţa" lor. Orice ar fi, trebuia să nu le atrag atenţia, să nu le stau în cale. „Nu exist, sunt vânt, sunt cer" - aşa gândeam în timp ce-mi făceam familia să râdă cu bufoneriile mele. îmi ofeream cu disperare serviciile de clovn chiar şi servitorilor şi servitoarelor, care mi se păreau mai de neînţeles şi mai înspăimântători decât familia mea.

Odată, în plină vară, i-am făcut pe toţi ai casei să râdă când am început să defilez pe hol purtând o flanea roşie de lână pe subyukata\ Chiar şi fratele meu mai mare, care rareori schiţa un zâmbet, izbucni în hohote de râs când mă văzu şi-mi spuse pe un ton insuportabil de afectuos:

— Yo-chan, nu-ţi stă bine deloc.

Nici eu, cât oi fi fost de ciudat, nu eram atât de insensibil la frig şi la căldură, ca să-mi pun pe mine o flanea de lână în toiul verii. Mi-am tras pe braţe ciorapii surorii mele mai mici,

1. Tip de chimono, purtat de obicei pe timpul verii.

| 31

lăsând să se vadă prin mânecile yukatei atât cât să pară că îmbrăcasem o flanea.

Taică-meu călătorea atât de des la Tokyo pentru afaceri, încât ţinea o casă în Ueno, în Sakuragicho. Obişnuia să locuiască acolo cel puţin două săptămâni pe lună, dar se întorcea acasă încărcat cu suvenire nu doar pentru noi, familia lui, ci şi pentru rude. Era un fel de hobby pentru el.

Odată, în seara dinaintea plecării sale la Tokyo, tata ne-a strâns pe toţi copiii în odaia oaspeţilor, întrebându-ne pe fiecare, cu un zâmbet generos, ce să ne aducă din capitală, atent să noteze răspunsurile noastre într-un carnet. Era ciudat pentru el să se poarte atât de afectuos cu noi, copiii lui.

— Şi tu, Yozo? mă întrebă.

Am mormăit ceva neinteligibil - de atât am fost în stare. Ori de câte ori eram

întrebat ce-mi doresc, pe loc nu-mi mai doream nimic. Oricum n-avea importanţă, de vreme ce credeam că nimic nu mă poate face fericit, dar, în acelaşi timp, nu eram în stare să refuz ce mi se oferea, chiar dacă acel ceva pe care-1 primeam nu era câtuşi de puţin pe gustul meu. Când ceva nu-mi era pe plac, nu puteam spune asta, când ceva îmi plăcea, savuram gustul plăcerii

cu sfială, pe furiş, ca şi cum era extrem de amar, chinuit de un sentiment de frică imposibil de descris. Cu alte cuvinte, nu aveam puterea să aleg între două opţiuni. A fost una dintre trăsăturile mele care, mai târziu, s-a transformat în principala cauză a vieţii mele copleşitor de ruşinoase.

Văzându-mă că tac, că nu mă pot hotărî, taică-meu îşi pierdu buna dispoziţie.

— Vrei o carte, aşa e? Sau nu cumva vrei o

mască de leu, dintr-alea de la prăvăliile din

faţa templului Asakusa, pentru dansul leilor

de Anul Nou? Vând şi mărimi pentru copii.

în clipa în care m-a întrebat dacă nu vreau o mască, totul s-a terminat pentru mine. Nu eram în stare să-i dau nici măcar un răspuns caraghios. Eşuasem lamentabil în rolul meu de clovn.

— Carte să fie, da? interveni fratele meu mai mare, fcând o faţă serioasă.

— A, da? zise taică-meu cu o expresie deza-măgită, închizând carnetul fără să scrie nimic.

O greşeală dezastruoasă. Taică-meu îşi pierduse cumpătul din cauza mea şi eram sigur că răzbunarea lui avea să fie neîndurătoare. în acea noapte, tremurând din toate încheieturile sub aşternuturi, m-am gândit că negreşit

32

33

trebuie să fac ceva până nu e prea târziu. M- am ridicat brusc, am intrat în odaia cea bună, am deschis sertarul biroului în care tata îşi ţinea carnetul, l-am scos din sertar, l-am frunzărit precipitat până am găsit paginile în care îşi notase lista cu cadouri, am înmuiat creionul în gură, am scris „mască de leu" şi apoi m-am dus la culcare.

Nu ţineam deloc să am o mască pentru dansul leilor. Dimpotrivă, aş fi preferat să-mi aducă o carte, dar, văzându-1 atât de doritor să-mi cumpere o mască de leu şi voind să-i fac pe plac şi să-1 binedispun din nou, mi-am făcut curaj şi m-am aventurat în creierii nopţii, pe furiş, în odaia oaspeţilor.

Şi, aşa cum mă aşteptam, soluţia mea dis-perată, de urgenţă, a fost un mare succes. Când tata s-a întors de la Tokyo, l-am auzit din camera copiilor spunându-i cu voce tare mamei:

— Eram într-o prăvălie de jucării din Asa-kusa când am deschis carnetul. Vezi? Cineva a scris aici „mască de leu" şi ăsta nu-i scrisul meu. Măi să fie, mi-

am zis şi, tot gândindu-mă, brusc mi-am dat seama că trebuie să fie numai obraznicul de Yozo. Când l-am întrebat ce vrea sa-i aduc, s-a rânjit la mine şi n-a scos o vorbă. N-a mai rezistat, cred că murea de

34

nerăbdare să aibă o mască de leu. Ciudat mai e copilul ăsta! Se preface că nu ştie ce vrea, şi-apoi scrie întocmai ce vrea. Dacă-şi doreşte masca aia atât de mult, de ce nu mi-a spus când l-am întrebat? Ce-am mai râs în prăvălie! Cheamă-1 repede pe Yozo aici!

Altă dată, i-am strâns în odaia în stil occidental pe servitoare şi servitori, i-am spus unuia dintre băieţi să bată la întâmplare pe clapele pianului (locuiam la ţară, dar casa noastră avea toate înlesnirile şi obiectele de la oraş) şi i-am făcut pe toţi să râdă în hohote, dansând ca un apaş pe ritmul haotic al zdrăngănitului clapelor. Unul dintre fraţii mei m-a fotografiat dansând. Când fotografia a fost developată, am descoperit că prin despicătura chiloţilor mei (adică două batiste de bumbac, una în faţă, cealaltă în spate) mi se vedea cuculeţul, ceea ce a stârnit, din nou, hohote de râs în toată casa. Aş putea spune că pentru mine a fost un alt succes care-mi depăşise aşteptările.

Eram abonat la reviste pentru copii, primeam acasă mai mult de zece numere în fiecare lună, şi, pe lângă astea, citeam în secret cărţile aduse din Tokyo. Ajunsesem un susţinător înfocat al doctorilor încurcătot şi Ştie-tot şi eram fin cunoscător al poveştilor cu

| 35

fantome, aventuri istorice, al anecdotelor, în-tâmplărilor hazlii şi povestioarelor din Edo'. Nu am dus lipsă de poveşti amuzante cu care, spunându-le cu o mină sobră, stârneam hohotele de râs ale celor din casă.

Ehei, da' şcoala!

Se părea că la şcoală câştigasem respectul tuturor. Dar gândul că sunt respectat mă în-spăimânta din cale-afară. Pentru mine, definiţia omului respectat era cea a unui om care reuşeşte aproape cu perfecţiune să-i înşele pe ceilalţi, dar care, demascat şi distrus de un seamăn omnipotent şi atotcunoscător, suferă o umilinţă mai îngrozitoare decât moartea. Chiar dacă aş fi putut să-i înşel pe ceilalţi ca să mă respecte, unul dintre ei şi-ar fi dat seama şi, în cele din urmă, toţi ar fi aflat de la el cum sunt. Cât de aprige le-ar fi fost mânia şi răzbunarea când ar fi descoperit că-i înşelasem! Mi se făcea pielea de găină doar imaginându-mi scena.

La şcoală eram respectat mai puţin pentru că mă născusem într-o familie înstărită, ci, mai degrabă, în limbaj vulgar, pentru că „mă ducea capul". Fire bolnăvicioasă de mic copil,

1. Numele capitalei nipone până în 1868.

zăceam în pat mai tot timpul şi deseori lipseam de la şcoală o lună, două, sau chiar un an. Cu toate astea, când mă întorceam încă în convalescenţă şi în şareta trasă de un bărbat ca să-mi dau examenele de sfârşit de an şcolar, eram cel mai bun din clasă, cu alte cuvinte, pesemne că „mă ducea capul". Niciodată nu învăţam, nici atunci când nu zăceam, iar când mergeam la şcoală, în timpul orelor desenam, iar în pauze îmi făceam colegii să râdă expli-cându-le desenele. La ora de compunere scriam numai povestioare năstruşnice, pentru care profesorul mă muştruluia, dar nu mă potoleam, fiindcă ştiam că în secret se delecta cu ele. într-o zi i,-am dat profesorului o poveste despre un episod ruşinos, călătoria pe care o făcusem cu maică-mea la Tokyo, cu trenul, în care m-am uşurat de pipi într-o scuipătoare de pe coridorul vagonului (adevărul e că, la vremea în care am fost în capitală, ştiam că e o scuipătoare, dar am făcut-o intenţionat pe băieţelul inocent). O scrisesem dinadins pe un ton plin de tristeţe şi, încrezător că profesorul va râde, l-am urmărit până la cancelarie, mergând pe furiş în spatele lui. De îndată ce a ieşit din clasă, profesorul a scos repede compunerea mea din teancul cu foi scrise de

colegii mei. Mi-a citit povestioara în timp ce mergea pe hol şi, dacă la început rânjea amuzat, când a intrat în cancelarie - o terminase de citit, oare? - râdea din toţi rărunchii, se înroşise ca o pătlăgică şi i-a îndemnat şi pe ceilalţi profesori să-mi citească compunerea. Eram mândru de mine peste măsură.

O obrăznicătură.

Reuşisem să trec drept un ţânc obraznic. Evi-tasem cu succes povara de a fi respectat. în ca-talog, la toate materiile aveam zece, cu excepţia purtării, unde luam ba şapte, ba şase, dar şi asta era o pricină de hohote de râs în casa noastră.

însă adevăratul meu temperament era la polul opus al obrăzniciei. încă de atunci servitoarele şi servitorii mă învăţaseră un lucru lamentabil: m- au făcut să-mi pierd virginitatea. Şi azi cred că este cea mai oribilă, cea mai detestabilă, cea mai perversă şi mai atroce crimă pe care o poate comite o fiinţă umană împotriva unui copil. Dar am îndurat pe ascuns. Credeam că prin ce mi se întâmplase descoperisem o altă faţă a naturii umane şi râdeam neputincios. Dacă aş fi fost obişnuit să spun adevărul, poate că aş fi fost în stare să le povestesc calm tatei şi mamei despre crima lor,

dar eu nu eram capabil să-mi înţeleg pe deplin nici măcar propriii părinţi. Nu aveam ni-cio speranţă că soluţia era să cer ajutorul cuiva. Dacă i-aş fi spus tatei, mamei, poliţistului sau de m-aş fi plâns chiar autorităţilor centrale, mă întreb dacă nu cumva, în cele din urmă, m-aş fi ales cu o muştruluială a celor trecuţi

prin viaţă, care cunosc regulile după care funcţionează societatea.

Să iei partea cuiva e ceva de netăgăduit şi nu-mi folosea la nimic să spun ce mi se în-tâmplase. Am tăcut, am ascuns adevărul, am ţinut durerea în mine şi am simţit că singura cale era să continui să fac pe clovnul.

„Cum? N-ai încredere în oameni? De când te-ai făcut creştin?", m-ar întreba unii râzând de mine, însă încrederea în oameni nu are neapărat legătură cu religia. Oare nu-i adevărat că oamenii trăiesc liniştiţi - şi cei care râd de mine acum - neavând încredere unii în alţii, fără să se gândească la Iisus, la nimic?

S-a întâmplat când eram mic. Odată, un po-litician celebru din partidul al cărui membru era si taică-meu a venit în oraşul nostru să ti-nă un discurs. Am fost dus de servitori în sala de teatru ca să-i ascult discursul. Sala era plină de oameni şi printre ei am recunoscut feţele

unor apropiaţi ai tatălui meu, aplaudând cu entuziasm. După ce discursul a luat sfârşit, cei din sală s-au întors acasă în grupuri de câte trei sau cinci, mergând pe drumul înzăpezit, în noapte. începuseră să bârfească discursul pe care-1 ascultaseră în seara aceea. Unele dintre glasuri erau ale apropiaţilor tatei. Nervoşi, aşa-zişii „de-ai noştri" îi bârfeau pe tata - discursul lui de deschidere, o mizerie - şi pe renumitul politician - ăla a fost discurs? nu s-a înţeles nimic! S-au oprit la noi acasă, au intrat în camera oaspeţilor şi, afişând o faţă zâmbitoare, i-au spus tatei că discursul din acea seară fusese un mare succes. întrebaţi de mama cum fusese întâlnirea, până şi servitorii au răspuns cu nonşalanţă că fusese foarte interesantă, chiar dacă, pe drumul spre casă, aceiaşi servitori se plânseseră că nimic nu-i mai plictisitor decât un discurs politic.

E doar un exemplu minor. Viaţa umană e plină de exemple clare de ipocrizie, în care oamenii se înşală unii pe alţii, dar care, într-un mod misterios, nu le lasă răni, iar ei nici nu-şi dau seama case mint între ei. în ce mă priveşte, nu am niciun interes în înşelătoriile reciproce. Eu însumi, de dimineaţă până seara, îi înşel pe oameni cu bufoneriile mele. Nu mă preocupă

câtuşi de puţin morala, ceea ce în manualele de etică se numeşte „corectitudine". Mi-e greu să-i înţeleg pe cei care trăiesc aşa, care au încredere că pot trăi cu seninătate, luminozitate şi puritate, înşelându-se unii pe alţii. Pe mine, oamenii nu m-au învăţat acest adevăr al supravieţuirii. Dacă l-aş fi ştiut, nu aş fi fost atât de înspăimântat de oameni, n-aş mai fi fost nevoit să-mi fac bufoneriile cu atâta disperare. Nu m-aş fi opus vieţii umane, nu aş fi simţit chinuri infernale nopţi la rând. Cred că nu am spus nimănui de păcatul abominabil al servitoarelor şi servitorilor din casa noastră nu din cauza neîncrederii mele în oameni şi, firește, nici de dragul doctrinei creştine, ci pentru că oamenii l-au închis pe micul Yozo în afara cochiliei încrederii. Pentru că

uneori mi-a fost greu să-mi înţeleg chiar şi propriii părinţi.

Ani mai târziu, multe femei au fost capabile să miroasă instinctiv parfumul singurătăţii pe care-1 emanam, pe care nimănui nu i l-am arătat, şi care a fost, cred, una din cauzele pentru care au abuzat de mine. Pentru femei am fost bărbatul care ştie cum să păstreze un secret de dragoste.

40

| 41

AL DOILEA CARNET

Douăzeci de cireşi de munte impunători, cu trunchiurile negre, se ridicau pe ţărm, atât de aproape de mare, încât valurile păreau că se sparg de ei. în fiecare aprilie, când începea un nou an şcolar, pe fundalul mării albastre, cireşii îşi deschideau florile superbe şi frunzele umede, cafenii. Ca şi cum ar fi fost scuturate de o furtună de zăpadă, petalele se împrăştiau pe mare, împestriţau luciul apei, se lăsau duse în de-părtare şi apoi reveneau la ţărm. Plaja cu cireşi era locul meu de joacă cât am fost elev la gim-naziu într-o şcoală din Tohoku. După cum îmi era obiceiul, nu învăţasem pentru examenul de admitere, dar cumva am reuşit să intru la

45

şcoală. Florile de cireş stilizate decorau nasturii de la haina uniformei şi insigna de pe şapcă.

în apropierea şcolii se afla casa unei rude în-depărtate. A fost unul dintre motivele pentru care tata a ales să mă dea la şcoala cu cireşi de lângă mare. Am fost lăsat în grija rudelor mele, a căror casă era atât de aproape de şcoală, încât, şi după ce auzeam clopoţelul sunând, puteam ajunge la timp la ore, dacă alergam. Am fost un elev destul de leneş, dar chiar şi aşa, datorită bufoneriei mele, reuşisem să am popularitate printre colegii mei.

Pentru prima oară în viaţa mea, trăiam în ceea ce se numeşte un loc străin, pe care l-am găsit mult mai liniştitor decât oraşul meu natal. Aş putea spune că sentimentul se datora, în parte, bufoneriei pe care la acea vreme ajunsesem să o exersez cu atâta măiestrie, încât nu mai era nevoie să mă chinui din greu ca să-i induc în eroare pe ceilalţi. Pe de altă parte, mă gândesc dacă nu cumva era şi graţie diferenţei dintre a juca un rol în faţa părinţilor, în locul natal, şi a juca acelaşi teatru în faţa necunoscuţilor, într-un loc străin. Diferenţa rămâne o problemă oricât de genial ai fi, chiar şi pentru fiul lui Dumnezeu, Iisus. Pentru un actor, cel mai greu este să joace teatru pe scena din oraşul

natal. îmi imaginez că nici cel mai bun actor n-ar putea ţine o reprezentaţie într-o cameră în care sunt întreaga familie şi toate rudele. Eu însă am reuşit. Mai mult decât atât, am reuşit să-mi joc rolul cu destul de mult succes. Cu atât de multă experienţă, riscul să nu fiu în stare să-mi joc bufoneria şi departe de oraşul

natal era de unu la zece mii.

Spaima de oameni continua să-mi răvăşească sufletul - nu ştiu dacă mai mult sau mai puţin intens decât înainte -, dar, fără îndoială, talentul meu actoricesc se maturizase. întotdeauna îmi făceam colegii de clasă să râdă şi, deşi profesorul se lamenta că fără mine orele ar fi fost splendide, adevărul e că râdea pe înfundate, acoperindu-şi gura cu o palmă. Până şi instructorul militar - a cărui vorbă era un urlet barbar, răsunător ca un tunet - izbucnea pe loc în râs.

Tocmai când începusem să las garda jos, în-crezător că reuşisem să-mi ascund adevărata identitate, am fost înjunghiat pe la spate, din senin. La fel ca toţi cei care te lovesc pe la spate, atacatorul era cel mai slab la trup din clasă, cu faţa palidă şi umflată, îmbrăcat într-o haină veche şi largă ce mă făcea să cred că fusese a lui taică-su sau a fratelui mai mare, cu mâneci

46

47

prea lungi, aidoma chimonoului prinţului Sho-toku, un dezastru la toate materiile, care la orele de educaţie fizică şi instrucţie militară arăta de-a dreptul ca un idiot, fiind veşnicul gu-ră-cască de pe margine. Cu un astfel de speci-men, fireşte că am socotit că nu e nevoie să-mi ţin garda sus.

în ziua aceea, la ora de educaţie fizică, puştiul ăla (nici acum nu-mi amintesc numele lui de familie, dar ţin minte că-1 chema Takeichi) era, ca de obicei, pe margine, privindu-ne pe noi, ceilalţi colegi, făcând exerciţii la bară. Cu cea mai serioasă mutră pe care eram în stare să o fac, am ţintit bara, am sărit peste ea urlând din toţi rărunchii - eei! - şi-am aterizat în fund în groapa cu nisip, cu un bufnet răsunător. Fusese un eşec premeditat, dar toţi mureau de râs, iar eu, rânjind amar, m-am ridicat şi, tocmai când îmi scuturam pantalonii de nisip, Takeichi - habar nu am când ajunsese lângă mine - mă înghionti în spate şi-mi zise cu un murmur baritonal:

— Dinadins. Ai făcut-o dinadins.

Tremuram din toate încheieturile. Mă as-teptam ca vreun coleg să se prindă că o făcu-sem intenţionat, dar nu-mi trecuse prin cap că am să fiu demascat de Takeichi. în acel moment

mă simţeam ca şi cum văzusem întreaga omenire arzând înghiţită de flăcările iadului şi făceam eforturi disperate să-mi înăbuş un urlet nebun.

După acel episod, am trăit fiecare zi cuprins de panică şi teamă.

Ca întotdeauna, continuam să-i fac pe toţi să râdă cu bufoneriile mele lamentabile, dar, fără să vreau, mă auzeam oftând adânc, îndurerat. Orice aş fi făcut, ştiam că Takeichi mă va demasca, că fără îndoială avea să le spună tuturor. Când mă gândeam la ce ar fi urmat, fruntea mi se umplea de broboane de transpiraţie, aveam ochii unuia care-şi pierduse minţile, priveam în jurul meu

agitat.

Simţeam că, dacă aş fi putut, nu m-aş fi dez-lipit de el, aş fi stat lângă el douăzeci şi patru de ore pe zi, dimineaţă, la prânz, seara şi noaptea, ca să-1 ţin sub observaţie, să fiu sigur că nu-şi dă drumul la gură, că nu-mi divulgă secretul.

Fără să mă dezlipesc de el, m-aş fi străduit din greu să-1 conving că bufoneriile mele nu sunt „făcute dinadins", ci naturale, şi, cu puţin noroc, puteam fi prietenul lui cel mai bun. Dar dacă toate astea erau cu neputinţă, nu-mi rămânea decât să mă rog să-1 văd mort. Da,

48

49

m-am gândit şi la asta, dar, aşa cum era de aş-teptat, nu mi-a trecut prin cap să-1 ucid. în viaţa mea, deseori mi-am dorit să mor de mâna altuia, dar niciodată nu m-am gândit să curm viaţa cuiva. Dimpotrivă, credeam că moartea mea l-ar face fericit şi pe adversarul meu înspăimântător.

Ca să-1 câştig de partea mea, mai întâi mi-am luminat chipul cu surâsul „fermecător" al unui creştin ipocrit, mi-am înclinat capul la stânga, la treizeci de grade, mi-am trecut uşor un braţ peste umerii lui mici, şi-apoi, cu glas mieros, de mâţă blândă, l-am invitat de mai multe ori să vină la mine, în casa rudelor mele. întotdeauna îmi răspundea cu o privire absentă, fără să scoată niciun cuvânt. într-o zi, după ore - cred că era pe la începutul verii -, începuse dintr-odată să toarne cu găleata. Colegii mei îşi făceau griji cum să ajungă acasă, dar eu, locuind aproape de şcoală, gata să o iau nepăsător la fugă prin ploaie, l-am văzut pe Takeichi stând pierdut lângă pantofarul de la intrare.

—Vino cu mine! îţi împrumut umbrela mea! i-am spus.

L-am luat de mână - ezita - şi-am alergat amândoi prin ploaie. Ajunşi acasă, am rugat-o

pe mătuşa mea să ne usuce vestoanele de la uniformă şi, mai mult, am reuşit să-1 ademenesc pe Takeichi în camera mea de la etaj.

împărţeam casa cu mătuşa mea, trecută de cincizeci de ani, şi două verişoare: cea mai mare avea vreo treizeci de ani, purta ochelari, era înaltă, avea o înfăţişare bolnăvicioasă (fusese măritată o dată, dar apoi s-a întors în casa părintească şi, la fel ca celelalte femei din casă, o strigam „soră mai mare"); cea mai mică, Se-chan, absolvise de puţin timp şcoala de fete din apropiere, nu semăna deloc cu soră-sa, era scundă şi avea faţa rotundă. La parter era o prăvălie cu câteva articole de papetărie şi sport, dar venitul principal al familiei compuse din cele trei femei era chiria luată de pe cinci sau şase case înşiruite, ridicate şi lăsate moş-tenire de unchiul meu care murise.

— Mă dor urechile, zise Takeichi, rămas în picioare.

— Ţi-o fi intrat apă în ele, de asta te dor.

Şi m-am uitat în urechile lui: amândouă supurau îngrozitor, părând că, dintr-o clipă în alta, infecţia o să se scurgă peste lob.

— Vai, nu se poate! O, cât trebuie să te doa

cat, şi-apoi, cu glas duios de femeie, m-am

scuzat „cu blândeţe": iartă-mă că te-am luat cu mine prin ploaie!

Am coborât la parter, am luat vată şi spirt şi i-am curăţat urechile cu grijă, în timp ce el stătea cu capul pe o pernă aşezată pe genunchii mei. Nici măcar el, oricât era de vigilent, nu şi- a dat seama de ipocrizia manevrei mele murdare.

— Pot să jur că multe femei or să se îndră-gostească de tine, îmi spuse cu capul în poala mea ceea ce se voia a fi aproape un compliment inocent.

Ani mai târziu aveam să înţeleg că vorbele lui fuseseră o profeţie demonică îngrozitoare, mai cumplită decât ar fi fost în stare să-şi imagineze.

Să te îndrăgosteşti, să fii tu cel de care cineva e îndrăgostit - mi se par vorbe vulgare, uşuratice, care să te satisfacă doar pe tine. Oricât de „solemn" ar fi locul, odată ce le-ai spus, templul melancoliei se prăbuşeşte, lăsând în locul lui un sentiment aidoma fantomelor fără chip'. E ciudat, dar am senzaţia că templul melancoliei nu s-ar prăbuşi dacă, în locul expresiei vulgare „chinul să fie cineva îndrăgostit de

1. în original, nopperabo - fantomă cu trup şi cap de om, dar fără chip.

tine", ai spune, în limbaj literar, „nelinişte a de a fi iubit".

Când Takeichi mi-a făcut complimentul prostesc „femeile se vor îndrăgosti de tine" -pentru că îi curăţasem urechile -, m-am înroşit, am râs şi nu i-am răspuns, dar aveam o bănuială vagă ce înseamnă vorbele lui. Să scriu că atmosfera trivială creată de aceste cuvinte vulgare îmi trezea amintiri n-ar fi mai prejos decât monologul tânărului narator din poveştile clasice comice. Era cu neputinţă să mă las mişcat de emoţia uşuratică a acestor vorbe menite să-mi dea satisfacţie, ducându-mă cu gândul la experienţele mele.

Pentru mine, fiinţele umane de sex feminin au fost mult mai greu de înţeles decât cele de sex masculin. în familia mea erau mai multe femei decât bărbaţi, cele mai multe dintre rudele mele erau femei, iar „crima" a fost comisă tot de o femeie. Cred că n-aş exagera dacă aş spune că am crescut jucându-mă doar cu fete, încă din copilărie. Adevărul e că în compania femeilor mă simţeam ca şi cum păşeam pe o gheaţă subţire. Aproape niciodată nu le-am înţeles, eram complet pierdut. Uneori, când din greşeală călcam pe coada tigrului, eram rănit. Erau răni mai grave decât dacă aş fi fost biciuit

de un bărbat, erau adânci, extrem de dureroase, ca o hemoragie internă, răni care se vindecau foarte greu.

Femeile mă ademeneau spre ele, pentru ca mai apoi să se descotorosească de mine. De faţă cu alţii mă dispreţuiau şi mă tratau cu cruzime, dar, când rămâneam doar cu ele, mă îmbrăţişau afectuoase. Dorm profund, ca şi cum ar fi moarte, şi mă întreb dacă nu cumva femeile trăiesc ca să doarmă. Toate astea şi alte observaţii despre femei pe care le-am cules din copilărie mă fac să cred că, deşi fac parte din aceeaşi specie umană ca bărbaţii, sunt creaturi foarte diferite de aceştia, dar, ciudat, aceste creaturi neatente, imposibil de înţeles, au avut mereu grijă de mine. „îndrăgostite de mine", „iubit de ele" sunt expresii care nu se potrivesc câtuşi de puţin în cazul meu. „Să se ocupe de mine" - poate că aceasta e expresia care explică mai bine situaţia mea.

în compania femeilor m-am simţit mai relaxat să fac pe bufonul. Când îmi jucam rolul, bărbaţii nu râdeau prea mult. Ştiam că, dacă mă las purtat de val şi exagerez cu bufoneria, o să dau greş, aşa că eram atent să-mi întrerup reprezentaţia la momentul potrivit. Femeile în schimb nu ştiu ce este cumpătarea şi, oricât de multe roluri aş fi jucat, mereu îmi

cereau mai multe si mai multe bufonerii, iar eu le satisfăceam bisurile până la extenuare. Adevărul e că femeile râd foarte mult. Femeile ştiu mai bine decât bărbaţii cum să se bucure de ceea ce le face plăcere.

Surorile în a căror casă am locuit în timpul gimnaziului urcau în camera mea când aveau timp liber. De fiecare dată când veneau peste mine, tresăream speriat.

— Ce faci? înveţi? mă întrebau.

— Nu, le răspundeam zâmbind şi închideam cartea.

începeam să le turui povestioare năstruşnice pe care le inventam pe loc.

— Ştiţi, azi la şcoală, profesorul de geografie, cel pe care-1 strigăm Kombo...

— Y6-chan, pune-ţi ochelarii! îmi spuse într-o seară Se-chan, cea mică.

Venise împreună cu sora mai mare în camera mea şi, după ce le-am arătat o sumedenie de giumbuşlucuri, la finalul reprezentaţiei mi-au cerut să-mi pun ochelarii.

— De ce?

— Uite-aşa, de aia! Hai mai repede, puneţi-i odată! Ia-i pe ai soră-mii!

întotdeauna cea mică se răstea la mine pe un ton poruncitor. Când bufonul şi-a pus pe

nas ochelarii, cele două surori au început să se zguduie de râs.

— Leit! Leit Lloyd!

în vremea aceea, comediantul Harold Lloyd1 era foarte popular în Japonia. M-am sculat în picioare şi, ridicând o mână, am spus:

— Doamnelor şi domnilor! Cu această oca
zie, doresc să le mulţumesc tuturor fanilor mei
japonezi - am început, încercând să încropesc
un discurs.

Surorile se prăpădeau de râs. De atunci, ori de câte ori la cinematograful din oraş rula un film cu Lloyd, mă duceam să-1 văd şi, pe ascuns, îi învăţam mimica.

într-o seară de toamnă citeam o carte întins, când sora cea mare intră din senin în odaia mea, aidoma unei păsări, şi se prăbuşi peste salteaua mea, plângând în hohote:

— Yo-chan, nu-i aşa că mă ajuţi? Mă ajuţi,
da? Hai să fugim împreună din casa asta în
grozitoare! Ajută-mă! Ajută-mă!

Vorbea ca o isterică şi începu iar să plângă. Nu era pentru prima oară când o femeie făcea o asemenea scenă în faţa mea, aşa că vorbele ei exagerat de disperate nu m-au şocat deloc,

1. Actor american de comedie (1893-1971).

ci, dimpotrivă, banalitatea şi lipsa lor de sens au trezit în mine un fel de plictiseală. M-am ridicat brusc de sub pătură, am luat un kaki de pe birou, l-am decojit şi i-am dat şi ei o felie.

— N-ai vreo carte interesantă? împrumu
tă-mi şi mie una! mi-a zis printre suspine, în
timp ce mânca din felia de kaki.

Am scos din bibliotecă Sunt un motan al lui Soseki şi i-am întins cartea.

— Mulţumesc pentru trataţie! îmi spuse,
zâmbindu-mi ruşinată înainte să iasă din ca
mera mea.

Şi nu s-a întâmplat doar cu sora cea mare. Când mă întrebam cu ce fel de sentimente îşi trăiesc femeile viaţa, mi se părea că mi-ar fi mai uşor să înţeleg cum gândeşte o râmă decât o femeie, căci să înţelegi femeile e mai complicat, mai enervant şi mai dezagreabil. Din lunga mea experienţă căpătată încă din copilărie, am învăţat că, atunci când o femeie izbucneşte din senin într-un plâns isteric, e de-ajuns să-i dai ceva dulce şi se potoleşte.

Cea mică, Se-chan, îşi aducea prietenele în camera mea, iar eu, ca de obicei, le făceam pe toate să râdă, fără discriminare. De îndată ce prietenele ei plecau, negreşit, Se-chan începea să le bârfească.

— Sunt fete rele, fii cu băgare de seamă, îmi spunea.

Dacă e aşa, atunci n-ar fi trebuit să se deran-jeze să le aducă în camera mea. în orice caz, mulţumită ei, cei mai mulţi oaspeţi din camera mea au fost femei.

Dar asta nu înseamnă că profeţia lui Takei-chi - „femeile se vor îndrăgosti de tine" - începea să se îndeplinească. Ba chiar deloc. în câteva cuvinte, nu eram decât un Harold Lloyd din Tohoku. Complimentul inocent al lui Takeichi, o profeţie abominabilă, avea să se adeverească într-o formă tragică, mulţi ani mai târziu.

Takeichi mi-a mai dat un cadou de nepreţuit, într-o zi, pe când se afla în camera mea de la etaj, mi-a arătat cu gesturi de atotcunos-cător un desen1 în culori vii.

— E o fantomă! îmi explică.

„Ce-i asta?", m-am întrebat uluit. Acel moment mi-a hotărât drumul pe care aveam să evadez, sentiment care nu m-a părăsit nici mai târziu. Ştiam ce-mi arată Takeichi. Ştiam

1. în original, kuchie - ilustraţie colorată, tipărită pe prima pagină a cărţilor japoneze, la sfârşitul secolului al XlX-lea şi începutul secolului XX, având rolul de a prezenta personajul principal.

că nu e nici mai mult, nici mai puţin decât au-toportretul lui Van Gogh. Când eram copii, ta-blourile impresioniştilor francezi erau la mare modă. Ele au fost primul nostru pas în aprecierea picturii occidentale. Până şi elevii unui gimnaziu de la ţară văzuseră şi cunoşteau reproducerile tablourilor lui Van Gogh, Gauguin, Cezanne şi Renoir. Şi eu văzusem destul de multe reproduceri fotografice color ale lui Van Gogh. Tuşa remarcabilă şi culorile vii mi-au stârnit interesul pentru picturile lui, dar niciodată nu mă gândisem că erau picturi cu fantome.

— Dar astea? Şi astea ţi se par fantome?

Am scos din bibliotecă un album cu picturile lui Modigliani şi i-am arătat lui Takeichi cunoscutele nuduri de femei, cu pielea aidoma cuprului ars.

— O, impresionant! exclamă Takeichi, făcând ochii mari de admiraţie. Arată ca armăsarii din infern!

— Oare? Hm... Şi totuşi sunt fantome...

— Vreau şi eu să pictez nişte fantome ca astea...

Oamenii care se tem de ceilalţi oameni ajung într-o stare în care, dimpotrivă, îşi doresc cu înverşunare să vadă monştri si fantome si mai

înspăimântătoare şi, cu cât sunt mai încordaţi şi mai uşor de speriat, cu atât se roagă mai pătimaş ca furtuna să-i lovească şi mai violent. Răniţi de fantomele numite fiinţe umane, înspăimântaţi de ele, aceşti pictori ajung, în cele din urmă,

să creadă în stafii, să le vadă în plină zi, dar nu le camuflează sub bufonerii, ci se străduiesc să le picteze aşa cum le-au văzut. Takeichi nu s-a înşelat: au avut curajul să picteze „fantome". Eram impresionat până la lacrimi că fantasmele aveau să fie camarazii mei de acum încolo.

— O să pictez şi eu. Am să pictez şi eu fan-tome, monştri şi armăsarii din infern, i-am spus lui Takeichi - nu ştiu de ce - în şoaptă.

încă de când eram elev la şcoala primară mi-a plăcut să desenez şi să mă uit la desene, însă ale mele nu au fost la fel de apreciate de cei din jurul meu precum erau compunerile pe care le scriam. Niciodată nu am avut încredere în vorbele o amenilor, iar pentru mine poves -tioarele mele erau salutul bufonului în faţa publicului, cu care, şi în şcoala primară, şi la gimnaziu, i-am fermecat pe profesori, dar care mie nu mi se păreau deloc amuzante. M-am dedicat cu toată forţa picturii (cu benzile desenate e o altă poveste) reprezentării obiectului

60

acesteia, în felul meu copilăresc. La şcoală, de-senele după care trebuia să lucrăm erau nein-teresante, cele ale profesorului erau un dezastru, aşa că, fără îndrumare, am fost nevoit să ex-perimentez diferite stiluri, doar ale mele. Când am intrat la gimnaziu aveam un set de instrumente pentru pictura în ulei, dar, oricât m-am chinuit să copiez stilul impresioniştilor, desenele mele erau inexpresive, aidoma unor bucăţele de hârtie colorată, semn că nu aveau să fie mai mult de atât. Gândindu-mă la vorbele lui Takeichi, am realizat că atitudinea mea faţă de pictură fusese foarte greşită. Să faci eforturi să reprezinţi frumos ceea ce îţi lasă impresia frumuseţii e superficialitate, o prostie. Prin subiectivitate, maeştrii au creat frumuseţea din nimic. Nu şi-au ascuns interesul pentru urâţenie, care îi îngreţoşa, ci s-au abandonat plăcerii de a o reprezenta. Cu alte cuvinte, nu s-au lăsat influenţaţi de opinia celorlalţi. Iniţiat de Takeichi în secretele primitive ale picturii, am început, puţin câte puţin, să-mi fac autoportrete, ascunzându-le de ochii femeilor care intrau în odaia mea.

Până şi eu am rămas şocat de picturile mele macabre. în ele eram eu, cel adevărat, pe care îl ascundeam în adâncul sufletului. Privit din

61

afară, eram o fire veselă, râdeam, îi făceam pe oameni să râdă, dar în realitate eram un suflet deprimat, întunecat, şi în secret am acceptat acest adevăr, fiindcă nu am avut de ales. Cu toate astea, în afară de Takeichi, nu am arătat nimănui picturile mele. îmi repugna gândul să fiu observat cu vigilenţă de alţii, după ce ar fi descoperit că bufoneriile mele ascund o tristeţe lugubră. Pe de altă parte, mi-era teamă că, dacă ar descoperi cum sunt în realitate, oamenii nu m-ar accepta, crezând că fac doar o nouă bufonerie, pricină de alte hohote de râs. Cum aşa ceva ar fi fost mai insuportabil decât orice altceva, am îngrămădit portretele în

colţul cel mai îndepărtat al dulapului.

La şcoală, la orele de desen, mi-am ascuns „tehnica fantomelor", continuând să desenez mediocru, aşa cum făcusem până atunci - lucruri frumoase, în stil frumos.

Doar lui Takeichi şi numai lui îi puteam dez-vălui cu naturaleţe caracterul meu sensibil, uşor de rănit, şi doar lui i-am arătat, fără să fiu neliniştit, portretele mele. M-a copleşit cu laude, apoi, când am făcut două sau trei desene cu fantome, Takeichi mi-a făcut cadou o nouă profeţie:

— Ai să ajungi un pictor faimos.

62

Am plecat la Tokyo cu cele două profeţii ale idiotului de Takeichi - să se îndrăgostească fetele de mine şi să ajung un mare pictor - gravate pe fruntea mea.

Eu îmi doream să intru la şcoala de arte fru-moase, însă tata m-a dus la un liceu cu gândul să mă facă funcţionar. Când hotărârea lui a ajuns la urechile mele, eu, care niciodată nu întorceam vorba cuiva, m-am supus cu un aer absent. Mi-a zis să dau examenul de admitere mai devreme, în anul patru de gimnaziu. Saltul de şcoala de pe plaja cu cireşi şi de mare, nu am mers în anul cinci de gimnaziu şi, la sfârşitul anului patru, am dat examen la un liceu din Tokyo, unde am şi reuşit. Am început repede viaţa de internat, dar mizeria şi violenţa de acolo m-au dărâmat psihic. Nu doar că nu mai aveam chef de bufonerii, dar, după ce doctorul mi-a dat un certificat pe care a scris „infiltraţie la plămâni", am părăsit internatul şi m-am mutat în casa pe care tata o avea în Ueno, în Sakuragicho. Să locuiesc în cămin a fost pentru mine absolut cu neputinţă. Mă treceau fiori reci când auzeam vorbe ca „entuziasmul tinereţii" sau „orgoliul tinereţii". Nu am putut trăi în „spiritul anilor de liceu". Clasele şi camerele din internat mi se păreau

63

gropi de gunoi ale unor dorinţe sexuale perverse. Acolo, bufoneriile mele, aproape perfecte, nu-mi foloseau la nimic.

Când nu erau sesiuni parlamentare în Dietă1, tata nu petrecea decât o săptămână sau două pe lună în casa din Ueno. în absenţa lui, în casa aceea destul de impunătoare rămâneam doar trei persoane: un cuplu de bătrâni care avea grijă de casă şi eu. Chiuleam deseori de la şcoală, dar nu ca să mă plimb prin Tokyo (părea că aveam să sfârşesc fără să vizitez niciodată Meiji Jingu, statuia din bronz a lui Kusunoki Masashige sau mormintele celor patruzeci şi şapte de samurai de la templul Kinkaku), ci ca să citesc şi sa pictez cât era ziua de lungă. Când tata se întorcea în Tokyo, în fiecare dimineaţă plecam în grabă la şcoală, dar adevărul e că mă duceam la cursurile private de desen ţinute de pictorul

Yasuda Shintaro, care picta în stil occidental, în cartierul Hongo, din Sendagicho, unde trei, patru ore făceam exerciţii de desen. După ce fugisem din internatul liceului, mi se părea o insolenţă că acum aveam o poziţie privilegiată - poate că era doar prejudecata mea. Chiar şi atunci când mă duceam

1. Denumirea parlamentului bicameral japonez.

la ore, eram un simplu spectator, însă să fiu în clasă ajunsese pentru mine un efort extenuant, o pacoste. Am trecut prin şcoala primară, gimnaziu şi liceu, dar nu am înţeles ce înseamnă să-ţi iubeşti propria şcoală, niciodată nu am încercat să învăţ imnul şcolii.

în scurt timp, graţie unuia dintre colegii mei de la cursurile de pictură, am deprins tainele băuturii şi ale tutunului, am învăţat despre prostituate, amanet şi ideile de stânga - o combinaţie bizară, dar reală.

îl chema Horiki Masao, se născuse în capitală, în Shitamachi, era cu şase ani mai mare decât mine, absolvise un liceu privat de artă, dar, pentru că nu avea acasă un atelier, frecventa institutul lui Yasuda, pesemne ca să-şi continue studiile în pictura occidentală.

— Auzi, nu-mi împrumuţi şi mie cinci yeni?

mă întrebă într-o zi.

Până atunci ne cunoşteam doar din priviri, dar niciodată nu schimbaserăm un cuvânt, încurcat, i-am dat cinci yeni.

— Grozav, hai să bem ceva! Fac eu cinste,

copil bun ce eşti!

Nu l-am putut refuza şi m-am lăsat dus de el într-o cafenea din apropierea şcolii de pictură, în Horaicho. Aşa a început prietenia noastră.

— Sunt cu ochii pe tine de multă vreme. Ăs
ta, ăsta! Zâmbetul asta sfios e trăsătura specia
lă a unui artist de mare viitor! Să bem în cinstea
prieteniei noastre! Noroc! Kinu-san! Chipeş
băiat, aşa e? Să nu cumva să te îndrăgosteşti de
el! Cu părere de rău o spun, dar, de când înva
ţă la institutul nostru, am ajuns să fiu al doi
lea dintre cei mai frumoşi băieţi din şcoală.

Horiki avea tenul măsliniu, dar trăsăturile feţei erau fine şi, ciudat pentru un cursant la arte frumoase, purta un costum decent, o cravată mai degrabă sobră, avea părul dat cu pomădă, cu o cărare perfect pe mijloc.

Ajuns într-un loc necunoscut mie, eram în-grozit, încrucişam şi descrucişam braţele întruna, continuând să zâmbesc sfios, dar, după două, trei pahare cu bere,

mi s-a luat o greutate de pe piept şi am avut o senzaţie stranie de eliberare.

— Am vrut să intru la liceul de artă, dar...

— Nici să nu te gândeşti! Nu-ţi serveşte la

nimic, e plictisitor. Şcoala e plictisitoare. Pro

fesorii noştri nu sunt în şcoală, sunt în natură,

în patosul nostru pentru ea!

Nu simţeam nicio fărâmă de respect pentru părerea lui. „E un idiot, pictează mizerabil, fără

urmă de tăgadă, dar poate fi un camarad bun pentru distracţie", mi-am spus în gând.

Pentru prima oară în viaţa mea întâlneam un veritabil specimen bun-de-nimic de la oraş. Aidoma mie, dar într-un fel diferit de al meu, era desprins de tot ce înseamnă viaţa unei fiinţe umane, dar eram din aceeaşi specie, căci amândoi eram pierduţi. Nu era conştient de bufoneria pe care o juca, de mizeria şi tragedia ei - aici ne deosebeam.

„Sunt cu el pentru nebunii, pentru amuzament" - aşa-mi spuneam, dar mereu l-am dispreţuit şi uneori mi-era ruşine că suntem prieteni, însă, în cele din urmă, alături de el am sfârşit prin a fi distrus de el.

La început mi-a lăsat impresia unui tip de treabă, pe care rareori îl întâlneşti, şi până şi eu, care aveam oroare de oameni, am lăsat garda jos, ajungând să cred că îmi alesesem un ghid bun prin Tokyo. Adevărul e că atunci când mă urcam singur în tramvai eram îngrozit de vatman. Voiam să intru în teatrul de kabuki, dar mi se făcea frică de plasatoarele care stăteau aliniate de-o parte şi de alta a scărilor de la intrare, decorate cu covor roşu. în restaurant eram înspăimântat de chelnerul încremenit în picioare, în spatele meu, aşteptând tăcut să-mi

golesc farfuria. Cel mai îngrozitor era momentul în care plăteam: gestul bizar cu care întin-deam banii pentru ce cumpărasem nu venea din zgârcenie, ci din prea multă încordare, dintr-o ruşine paranoică, din prea multă nesiguranţă şi o frică copleşitoare. începeam să ameţesc, lumea întreagă se cufunda în tenebre, mă simţeam ca şi cum pe jumătate îmi pierdusem minţile. Nici vorbă să mă târguiesc - nu doar că uitam să-mi iau restul, dar mi s-a întâmplat de foarte multe ori să uit să iau cu mine şi lucrurile pe care le cumpărasem. Nu eram în stare să merg de unul singur prin Tokyo, aşa că, neavând de ales, leneveam în casă toată ziua.

Ieşeam cu Horiki în oraş, încredinţându-i portofelul meu. Negocia la sânge şi, mai mult, probabil pentru că era cunoscut ca un mare iubitor de nebunii, făcea spectacol cu măiestria cu care reuşea să obţină ce-i mai bun cu bani puţini. Avea

talentul să ajungem în cel mai scurt timp la destinaţie, evitând taxiurile scumpe, dar făcând o combinaţie între tramvaie, autobuze şi chiar vapoare cu abur. Mi-a ţinut o demonstraţie despre cum e să simţi că duci o viaţă de lux cheltuind o nimica toată: întorcân-du-ne acasă în zori, după o noapte petrecută

68 |

cu prostituatele, ne-am oprit la un han japonez, unde am făcut o baie fierbinte, am mâncat tofu fiert şi am băut sake. Mi-a explicat că un bol de orez cu carne de vită şi o frigăruie din carne de pui luate de la vânzătorii ambulanţi sunt ieftine, dar te satură. M-a asigurat că nimic nu te poate îmbăta mai repede decât un coniac Denki. în orice caz, atunci când eram împreună, momentul în care trebuia să plătim nu mă tulbura şi nu mă îngrozea câtuşi de puţin.

Şi mai era ceva din relaţia noastră care îmi dădea senzaţia de eliberare: lui Horiki nu-i păsa de părerea celor care-1 ascultau. Irupea cu patos într-o tiradă (cu alte cuvinte, probabil că patosul lui însemna să ignore părerea partenerului său de discuţie), era capabil să turuie aberaţii douăzeci şi patru de ore, fără să se oprească. Nu exista niciun risc să cădem într-o tăcere dezolantă atunci când eram epuizaţi de escapadele noastre. îngrozit de momentele de tăcere care apăreau atunci când interacţio-nam cu alţi oameni, eu, o fire tăcută, începeam cu disperare să fac pe bufonul. Acum însă, fără să-şi dea seama, idiotul de Horiki juca rolul clovnului, iar eu îl ascultam tăcut, spunând din când în când, râzând: „Incredibil! Nu se poate!".

|69

în scurt timp am înţeles că alcoolul, ţigările şi prostituatele erau instrumentele cele mai bune ca să mă eliberez de frica de oameni, chiar doar şi pentru un moment. Ajunsesem să cred că merita să vând tot ce aveam, fără niciun regret, ca să mi le cumpăr.

Pentru mine, târfele nu erau nici fiinţe umane, nici femei. Mai degrabă le vedeam ca pe nişte imbecile şi nebune, dar la pieptul lor eram liniştit şi puteam dormi profund. Erau deposedate până la patetism chiar şi de cea mai mică fărâmă de lăcomie. Simţind probabil un fel de afinitate pentru unul aidoma lor, prostituatele mă tratau cu o prietenie naturală care nu m-a constrâns, cu o bunătate fără niciun interes ascuns, cu o amabilitate necoruptă de rapacitatea negustorilor care vor să-şi vândă marfa orice ar fi, cu bunăvoinţa faţă de cel care s-ar putea să nu mai vină şi a doua oară la ele. Au fost nopţi în care le-am văzut pe aceste târfe idioate şi zănatice cu aura Sfintei Măria.

Mergeam la prostituate ca să mă eliberez de frica de oameni, ca să-mi ofer doar o noapte de tihnă, dar, desfătându-mă cu cele „din aceeaşi specie", ajunsesem să mă complac, fără să-mi dau seama de la început, într-o atmosferă dezgustătoare din care era cu neputinţă

să evadez, o răsplată suplimentară neaşteptată de pe urma vieţii pe care o duceam şi care, puţin câte puţin, a ieşit limpede la suprafaţă. Demascat de Horiki, am fost şocat şi dezgustat. Obiectiv vorbind, de la prostituate am învăţat despre femei - mi-am făcut „ucenicia", dacă ar fi să folosesc un cuvânt popular - şi în ultimul timp îmi rafinasem abilităţile. Se spune că ucenicia cu prostituatele e cea mai dură, dar că dă cele mai bune rezultate. Emanam parfumul unui bărbat care frânge inimile femeilor, iar femeile (nu doar prostituatele) mă adulmecau instinctiv şi se ţineau de mine, mă copleşeau. Atmosfera obscenă şi dezonorantă era „răsplata suplimentară" pe care o primeam şi care, se pare, era mult mai evidentă decât tihna cu care mă alegeam din ea.

Poate că Horiki mi-o spusese pe jumătate ca un compliment, dar vorbele lui mi- au trezit amintiri chinuitoare. Mi-am amintit de scrisoarea infantilă, scrisă atât de prost de o femeie care servea la o ceainărie, de fiica unui general, o fată de vreo douăzeci de ani, care în fiecare dimineaţă, când mă duceam la scoală, ieşea şi intra întruna pe poarta casei sale, vecină cu a noastră - pe atunci locuiam în Saku-ragicho -, aparent fără niciun motiv, dar cu

faţa uşor machiată, de femeia care servea la un restaurant în care intrasem să mănânc un grătar din carne de vită şi care, chiar dacă nu am spus niciun cuvânt... de pachetul de ţigări pe care

mi-l dădea fata de la tutungeria de unde mereu cumpăram ţigări... de femeia care şedea alături de mine la teatru când m-am dus să văd o piesă de kabuki... de noaptea în care, beat criţă, am adormit în tramvaiul de la miezul nopţii... de scrisoarea neaşteptată şi pasională pe care am primit-o de la fata unor rude din satul natal... de o necunoscută care, în timp ce eu eram plecat de-acasă, mi-a lăsat o păpuşă care părea făcută de mâinile ei... Cu toate am fost extrem de pasiv, cu niciuna nu am mers mai departe, au rămas doar nişte fragmente care nu au dus nicăieri. Nu pot însă nega certitudinea că, şi asta nu e o glumă deplasată, în jurul meu plutea o atmosferă care le făcea pe femei să viseze că sunt împreună cu mine. Când unul ca Horiki mi-a spus aşa ceva, mi-a provocat o amărăciune cu gust de umilinţă şi brusc mi-am pierdut interesul pentru prostituate.

într-o zi, într-un puseu ostentativ de moder-nism (fiind vorba despre el, nu mă pot gândi la alt motiv), Horiki m-a dus la o întrunire secretă a comuniştilor (nu-mi amintesc prea bine cum

se numea, cred că R.S.1) unde se citeau operele comuniştilor. Pentru un personaj ca Horiki, probabil că şi întâlnirile secrete ale comuniştilor constituiau unul dintre „itinerarele prin Tokyo". Am fost prezentat „camarazilor", obligat să-mi cumpăr o broşură, şi-apoi am ascultat un curs despre teoria economică

marxistă, ţinut de un tânăr cu o faţă îngrozitor de hidoasă, care şedea pe locul de onoare. Tot ce spunea era de la sine înţeles, adevărat, dar simţeam că în sufletul unei fiinţe umane se află ceva mult mai obscur, mult mai înspăimântător. Să o numesc lăcomie nu ar fi de-ajuns, să-i spun vanitate ar fi un cuvânt prea slab, să o descriu ca o combinaţie între dorinţă sexuală şi lăcomie -nici asta nu ar fi de-ajuns, de vreme ce nici eu nu ştiu, dar simt că în măruntaiele societăţii umane e ceva care, într-un mod ciudat, aduce cu poveştile despre stafii, cu un mister care nu se reduce doar la economie. Eu, cel îngrozit de poveştile stranii cu fantasme, am acceptat ma-terialismul cu naturaleţea cu care recunosc că cine se aseamănă se adună, dar nu am simţit că prin el mă eliberez de teama de oameni, nu am simţit exuberanţa speranţei că o să-mi

1. Reading Society.

deschidă ochii în faţa unor noi concepţii, aidoma unor frunze tinere, fragede. Şi totuşi, nu am lipsit niciodată şi am continuat să particip la întrunirile R.S. (aşa am spus că se numea, dar probabil că mă înşel), unde „camarazii mei", cu nişte feţe extrem de grave şi rigide, erau absorbiţi în „cercetarea" unor teorii care nu erau mai presus de aritmetica elementară unu plus unu fac doi - o scenă pe care o găseam irezistibil de amuzantă. M-am străduit să mai detensionez întrunirile cu bufoneriile mele obişnuite şi poate că tocmai datorită acestora atmosfera s-a relaxat puţin câte puţin, aşa încât am ajuns să fiu considerat un membru popular, o prezenţă de neînlocuit la întruniri. Poate că aceşti oameni simpli mă credeau la fel de banal ca ei, un „camarad" optimist, un clovn vesel. Dacă presupunerea mea era adevărată înseamnă că i-am indus într-o eroare perfectă. Nu eram camaradul lor, dar participam la fiecare întrunire, oferindu-mi tuturor serviciile mele de bufon.

Am făcut-o pentru că îmi plăcea. Pentru că îmi erau simpatici. Dar asta nu înseamnă că ne lega afecţiunea pentru Marx.

Să fiu în afara normelor sociale - asta îmi aducea o uşoară satisfacţie. Mai degrabă, mă

simţeam confortabil să fiu aşa. Dimpotrivă, normele sociale după care funcţionează lumea mă îngrozeau (îmi dădeau senzaţia de putere fără de sfârşit), erau un mecanism imposibil de înţeles. Nu puteam rămâne captiv în camera aceea fără ferestre, unde frigul îmi pătrundea în oase, în timp ce afară era oceanul anormalităţii sociale în care puteam plonja şi înota până când în cele din urmă muream - aceasta era pentru mine adevărata serenitate.

Paria - sau oamenii-umbră1 - e un cuvânt folosit pentru cei care duc o viaţă

mizerabilă, perdanţi şi vicioşi. Eu însă mă simt ca un paria din clipa în care am venit pe lume, iar atunci când mă întâlnesc cu cel arătat de societate cu degetul ca fiind un paria simt, negreşit, compasiune pentru el. Compasiunea pentru alţii mă face să fiu fascinat de blândeţea propriului suflet.

Mai există şi conştiinţa criminalului. Toată viaţa mea trăită în lumea fiinţelor umane am fost torturat de această conştiinţă care mi-a fost ca un camarad loial, ca o nevastă cu care

1. Traducere literală a cuvântului din original, hikage-mono, având sensul de paria, persoană marginali-zată.

împărţi şi sărăcia, şi împreună, doar noi doi, ne-am desfătat mizerabil cu plăceri - şi ăsta a fost, probabil, unul din felurile în care mi-am trăit viaţa. Oamenii vorbesc şi de trupul cu o rană pe o gambă1 sau conştiinţa vinovăţiei, o rană care mi-a apărut încă din fragedă pruncie pe una din gambe şi care, pe măsură ce am crescut, nu doar că nu s-a vindecat, ci s-a adâncit şi mai mult, până mi-a pătruns în oase. Suferinţele prin care treceam în fiecare noapte erau aidoma infinitelor torturi din infern, dar (deşi e un fel ciudat de a spune), puţin câte puţin, m-am ataşat de rană mai mult decât eram ataşat de sângele şi trupul meu, şi am ajuns să cred că suferinţa pricinuită de rană e senti-mentul că e vie, că trăieşte, că e murmurul ei de iubire. Ciudat, dar pentru un bărbat ca mine, atmosfera mişcării clandestine îmi dădea un sentiment de linişte, siguranţă, de calm interior. Cu alte cuvinte, am simţit că mai degrabă atmosfera mişcării mi se potrivea decât scopurile ei iniţiale. Pentru Horiki fusese doar o distracţie pentru proşti şi singura întrunire la care a venit a fost cea în care m-a prezentat

1. Traducere literală a expresiei din original, sune ni ki-zu motsu mi, având sensul de conştiinţa vinovăţiei.

camarazilor. Invocând printr-o glumă stupidă faptul că marxiştii trebuie să cerceteze în acelaşi timp producţia şi consumul, m-a ademenit, fără să participe la întruniri, „să cercetez" doar consumul. Când mă gândesc la acele timpuri, pot spune că existau variate forme de marxism. Cei ca Horiki se numeau marxişti dintr-o vanitate a modernismului. Alţii ca mine participau la întruniri doar fiindcă adulmecau mirosul ilicit emanat de marxism. Dacă adevăraţii marxişti ar fi descoperit motivele mele şi ale lui Horiki, s-ar fi înfuriat şi ne-ar fi expulzat din mişcare ca pe nişte trădători de joasă speţă. însă nici eu şi cu atât mai puţin Horiki nu am fost daţi afară din mişcare. Dimpotrivă, în special eu mă simţeam mai con-fortabil în acea lume fără norme sociale decât în cea a gentlemenilor corecţi din punct de vedere social. Cu alte cuvinte, eram capabil să simulez un comportament „sănătos". Văzut ca un „camarad" promiţător, mi s-au încredinţat nenumărate sarcini cu o aură de misiuni secrete atât de exagerată, încât îmi

venea să izbucnesc în râs. Adevărul e că niciodată nu am refuzat astfel de sarcini, le-am acceptat cu seninătate şi le-am îndeplinit, straniu, cu atâta formalism, încât câinii (aşa le spuneau camarazii

76

77

poliţiştilor) nu au suspectat nimic, nu m-au in-terogat, căci nu făceam greşeli. Râzând şi fă-cându-i pe ceilalţi să râdă, îmi îndeplineam corect şi cu precizie misiunile periculoase în-credinţate de ei (ca într-o imitaţie execrabilă a unui roman cu detectivi, membrii mişcării erau extrem de precauţi şi tensionaţi, ca şi cum aveau de-a face cu chestiuni deviată şi de moarte, iar misiunile pe care mi le dădeau erau stupefiant de anoste, dar nu încetau să spună cât de riscante erau). Simţeam că, dacă aş fi fost membru de partid şi aş fi fost arestat, nu mi-ar fi păsat nici dacă mi-aş fi petrecut tot restul vieţii în închisoare. îmi spuneam că, la cât sunt de îngrozit de „viaţa reală" a oamenilor din lumea în care trăiesc, aş putea fi mai fericit într-o celulă decât să urlu în fiecare noapte, prizonier în infernul insomniei.

Şi atunci când locuia cu mine în casa din Sakuragicho, tata era atât de ocupat să primească oaspeţi sau să iasă în oraş, încât treceau şi trei sau patru zile fără să ne vedem la faţă. Dar, chiar şi aşa, mi-era teamă de prezenţa lui. Nu am spus-o nimănui, dar m-am gândit să plec de-acasă, să-mi caut o pensiune unde să stau, însă am aflat de la bătrânul care avea grijă de vilă că taică-meu voia să o vândă.

Mandatul de parlamentar al tatălui meu se apropia de sfârşit şi, din mai multe motive, părea să nu aibă nicio intenţie să mai candideze din nou. Avea de gând să construiască o casă în satul nostru natal, unde să se retragă. Nu-mi părea că regretă capitala şi mă întrebam dacă nu cumva credea că e inutil să păstreze o casă în Tokyo şi servitori pentru mine, un simplu elev de liceu (aşa cum nu înţelegeam ce gândesc ceilalţi oameni, tot aşa nu-1 puteam înţelege nici pe tata). în orice caz, casa a fost vândută în scurt timp şi m-am mutat într-o cameră întunecoasă, dintr-o pensiune veche - se numea Senyukan -, în Hongo-Morikawacho, unde nu a durat mult până am început să am probleme cu banii.

Până atunci, în fiecare lună primisem de la taică-meu bani de buzunar - o sumă fixă -, care se topeau în două, trei zile, dar acasă nu am dus niciodată lipsă de ţigări, băutură, brânză şi fructe. Cărţile, caietele, creioanele şi hainele le cumpăram întotdeauna de la magazinele din apropiere, unde ceream să fie trecute în contul tatei. Şi atunci când îi făceam cinste lui Horiki cu tăiţei din hrişcă sau cu un bol cu orez fiert cu peşte şi legume, puteam ieşi din localuri fără să scot nicio vorbă, de vreme ce erau localuri frecventate de taică-meu.

78

79

Acum însă mă trezisem brusc singur într-o pensiune, nevoit să mă descurc în fiecare lună cu alocaţia fixă trimisă de tata. Nu ştiam ce să fac. Banii pe care-i primeam dispăreau în două, trei zile, iar eu eram îngrozit, disperat, în pragul nebuniei. Expediam pe rând telegrame lui taică-meu, fraţilor şi surorilor mele mai mari, implorându-i să-mi trimită bani. Odată cu ele, le expediam şi epistole detaliate (circumstanţele pe care le descriam erau toate nişte invenţii ale bufoneriei mele, convins fiind că, atunci când ceri ceva de la oameni, cea mai bună strategie este să-i faci mai întâi să râdă). în afară de telegramele trimise acasă, instruit de Horiki, am început să trec pragul caselor de amanet, dar, chiar şi aşa, duceam întotdeauna lipsă de bani.

în cele din urmă, am fost incapabil să „trăiesc" singur în pensiunea în care nu cunoşteam pe nimeni. Mă înspăimânta ideea să stau liniştit în camera mea, aveam senzaţia că dintr-o clipă în alta cineva vine peste mine, mă atacă şi mă ia la bătaie, aşa că evadam pe stradă, dădeam o mână de ajutor celor din mişcarea marxistă sau luam la rând împreună cu Horiki toate bodegile cu sake ieftin. Abandonasem aproape complet şcoala şi cursurile de pictură. În

anul doi de liceu, în noiembrie, am avut o tentativă de suicid1 împreună cu o femeie măritată, mai în vârstă decât mine, iar incidentul mi-a schimbat dramatic viaţa.

Nu mai mergeam la şcoală, nu mai învăţam la nicio materie, dar, cu toate astea, dintr-un motiv straniu, dădeam răspunsuri inteligente la examenele scrise şi astfel, cumva, reuşeam să-mi înel familia, însă numărul mare de absenţe i-a făcut pe cei de la şcoală să-i trimită tatălui meu un document confidenţial. în numele tatălui meu, fratele meu mare mi-a trimis o scrisoare lungă şi gravă. Pentru mine însă, problema cea mai chinuitoare şi urgentă era lipsa banilor. în plus, eram îngrozitor de ocupat din cauza misiunilor încredinţate de cei din mişcare, încât nu le mai puteam îndeplini nici pe jumătate în joacă: fusesem ales liderul grupărilor marxiste din liceele din Hongo, Koishikawa, Shiraya şi Kanda, numite sectoare centrale sau cum li s-o mai fi spus. Aflând despre iminenţa unei revolte armate, mi-am cumpărat un mic cuţit (acum, când mă gândesc la el, îmi dau seama că era atât de subţire,

1. în original, joshi - actul sinuciderii unui cuplu de îndrăgostiţi.

încât nu era bun nici să ascut un creion cu el), l-am pus în buzunarul trenciului şi aşa am alergat peste tot ca să stabilesc ceea ce se numeşte „contacte". Voiam să beau şi să cad într-un somn adânc, dar n-aveam niciun ban. Ordinele venite de la P (îmi aduc aminte că acesta era indicativul pentru partid, dar s-ar putea să mă înşel) erau atât de multe, încât nu aveam timp nici să respir. Era prea mult pentru constituţia mea fragilă şi bolnăvicioasă. La început,

interesat de caracterul anti-sistem al mişcă-

rii, îi ajutasem pe membri, dar ajunsesem să detest că eram atât de prins - ce făcusem în glumă se adeverise. în sinea mea le-am spus celor din partid: „Aţi ales omul greşit. Ce-ar fi să puneţi pe unul din rândurile voastre?", dar, neputând să-mi controlez dezgustul, am evadat din mişcare. M-am eliberat de ea, dar, aşa cum mă aşteptasem, evadarea nu mi-a adus nicio satisfacţie şi m-am hotărât să-mi pun capăt zilelor.

în vremea aceea, trei femei îmi purtau o afec-ţiune specială. Una dintre ele era fiica proprietarei pensiunii Senyukan. Când mă întorceam acasă extenuat de activitatea mea în mişcarea marxistă şi adormeam fără să mănânc, negreşit intra în odaia mea cu un stilou şi hârtie de corespondenţă.

82 |

— Scuză-mă, dar surioara şi frăţiorul meu fac gălăgie jos şi nu pot scrie în tihnă o scrisoare.

Se aşeza la biroul meu şi petrecea acolo mai mult de o oră scriind.

Puteam să mă prefac că dorm, dar era limpede că fata voia să vorbesc cu ea, aşa că, deşi n-aveam niciun chef să deschid gura, îmi afişam stilul meu pasiv de a face un serviciu pentru alţii: frânt de oboseală, m-am întors pe burtă scoţând un geamăt, am tras un fum din ţigară şi i-am spus:

— Am auzit că sunt bărbaţi care-şi încălzesc apa pentru baie arzând scrisorile de dragoste primite de la femei...

— Vai, oribil! Tu trebuie să fii acela, nu-i aşa?

— Să ştii că odată aşa am făcut şi eu, mi-am încălzit laptele şi l-am băut.

— Ce onoare! Atunci, bea-ţi laptele şi acum! „Pleacă odată, mai repede...", îi spuneam în

gând. Scrisoarea fusese un pretext, fără îndoială, ca să intre în odaia mea, chiar dacă eram sigur că doar mâzgălea un chip din silabe1.

1. în original, hehenonomoheji - chip desenat din silabele he, no, mo,ji din silabarul hiragana.

— Arată-mi scrisoarea! i-am spus, dar nu voiam nici mort să o văd.

— Vai! Nu vreau! Nu, nu vreau!

Bucuria de pe chipul ei a fost atât de oripi-lantă, încât mi-a tăiat orice chef, aşa că m-am gândit să-i cer să-mi facă un mic serviciu.

— Iartă-mi deranjul, n-ai vrea să te duci la
farmacia de lângă linia de tramvai şi să-mi
cumperi nişte calmante? Sunt frânt de obo
seală, faţa îmi arde, nu pot să dorm deloc. Mă
scuzi, da? Iar banii...

— Nu-i nimic! Nu-ţi face griji pentru bani!

Radiind de bucurie, s-a ridicat de la biroul

meu. Ştiam foarte bine că un bărbat nu jigneşte o femeie dacă-i cere să-i facă un serviciu. Dimpotrivă, se bucură când e rugată să facă ceva pentru un bărbat.

A doua femeie interesată de mine era o aşa-zisă „camaradă" care învăţa la liceul pe-dagogic de fete, la clasa cu profil uman. Spre dezgustul meu, sarcinile din mişcarea marxistă mă obligau să-i văd faţa în fiecare zi. Chiar şi după ce se terminau întrunirile, se ţinea de mine, copleşindu-mă cu cadouri:

— Poţi să te gândeşti la mine ca la sora ta

mai mare, îmi spunea.

Grija ei ipocrită îmi dădea fiori.

— Asta-i şi intenţia mea, îi răspundeam schiţând un zâmbet patetic şi anxios.

în orice caz, mi-era teamă să o înfurii şi mi-am spus că, într-un fel sau altul, trebuia să mă prefac, să o induc în eroare. Jucam din ce în ce mai mult rolul gentlemanului amabil cu această femeie urâtă care-mi repugna. Când îmi cumpăra ceva (adevărul e că îmi dăruia numai lucruri de prost gust şi pe toate le dădeam, fără să stau pe gânduri, bătrânului care ţinea taraba cu frigărui de pui), acceptam, mimând încântarea. îi spuneam glume şi o făceam să râdă. într-o seară de vară, pur şi simplu nu se mai dezlipea de mine. Ajunşi pe o stradă întunecată, disperat să o văd plecând de lângă mine, am sărutat-o. Cuprinşi de o excitare dezgustătoare, ce friza nebunia, am oprit un taxi şi ne-am dus într-o cameră în stil occidental, înghesuită, un fel de birou, într-o clădire închiriată, se pare, în secret de cei din mişcarea marxistă, unde, după ce am petrecut o noapte nebună până în zori, mi-am spus, zâmbind amarnic pe ascuns: „Teribilă soră am!".

Fie că era fata de la pensiune sau „camarada", întâlnirile cu cele două femei din fiecare zi erau inevitabile. Nu puteam fugi de ele aşa cum reuşisem să fac în trecut cu multe alte

femei. Sentimentul meu de nesiguranţă măîmpinsese, fără să-mi dau seama, să am de-a face cu amândouă, mă străduiam din greu să le intru în graţii, eram legat de ele ca şi cum aveam să le plătesc o datorie dintr-o viaţă anterioară.

Cam în aceeaşi perioadă am început să fiu tratat cu o bunăvoinţă neaşteptată de o chel-neriţă dintr-una din marile cafenele din Gin-za. Ne-am întâlnit o singură dată, dar, graţie amabilităţii sale, am simţit cum frica si anxie-tatea mă paralizează. Tot pe atunci am ajuns să pot simula o oarecare îndrăzneală să mă urc singur în tramvai, fără să cer ajutorul lui Horiki, să mă duc la teatrul de kabuki, să intru chiar şi într-o cafenea îmbrăcat în chimono JcasuriK

La fel ca întotdeauna, siguranţa de sine şi violenţa fiinţei umane continuau să-mi hrănească sufletul cu suspiciune, frică şi agonie, dar la exterior, puţin câte puţin, învăţasem să-i salut pe oameni făcând o faţă serioasă... Nu, mă înşel, căci

nu aş fi fost capabil să le vorbesc fără să-mi pun pe chip zâmbetul îndurerat al clovnului înfrânt. Reuşisem cumva să deprind

1. Model cu aspect estompat, obţinut prin metoda tra-diţională de ţesere manuală a fibrelor colorate.

„talentul" de a mă lăsa absorbit în conversaţie, oricât ar fi fost ea de stânjenitoare, de lipsită de sens - să fi fost graţie misiunilor pe care le făcusem pentru mişcarea marxistă? Sau poate le datoram femeilor acest talent? Alcoolului? Cred că, mai mult ca orice, mi-am şlefuit acest talent graţie lipsei banilor. Oriunde mă duceam, eram urmărit de senzaţia de frică şi m-am gândit că neliniştea din inima mea s-ar domoli dacă m-aş duce într-o cafenea unde mă pot pierde în mulţimea de clienţi beţi, chelne-riţe şi ospătari. Şi am intrat singur într-un local din Ginza, cu zece yeni, şi, zâmbind, i-am spus chelneriţei de lângă mine:

— N-am decât zece yeni.

— Nu-ţi face griji, mi-a răspuns cu un uşor accent de Kansai.

A fost straniu cum, doar cu câteva cuvinte, mi-a calmat bătăile agitate ale inimii - şi nu fiindcă nu era nevoie să-mi fac griji că nu am bani. Aveam senzaţia că alături de ea nu aveam de ce să mă neliniştesc.

Mi-am băut licoarea tăcut. Eram liniştit în prezenţa ei, nu mai simţeam impulsul să-mi fac bufoneriile, să-mi ascund felul meu adevărat de a fi, taciturn si sumbru.

86

— Doreşti să guşti? mă întrebă, înşirând în

faţa mea tot felul de aperitive.

Am dat din cap că nu.

— Doar sake? îţi ţin companie.

Era o seară rece de toamnă. Am făcut ce îmi ceruse Tsuneko (îmi amintesc că aşa mi-a spus că o cheamă, deşi e o amintire vagă şi nu sunt sigur, pentru că aşa sunt eu, uit până şi numele celei împreună cu care am încercat să mă sinucid), am aşteptat-o să iasă de la muncă, mâncând nişte sushi îngrozitor de rău la o tarabă de pe o stradă dosnică din Ginza (chiar dacă i-am uitat numele, nu ştiu de ce, dar îmi amintesc foarte bine cât de oribil a fost sushiul pe care l-am mâncat atunci, aşa cum mi-1 amintesc perfect, ca şi cum ar fi în faţa ochilor, şi pe bărbatul care-1 pregătea, chel ca un călugăr budist, cu faţa ca de şarpe, legănându-şi capul dintr-o parte în alta, făcându-mă, după felul în care-şi mişca mâinile, să cred că se pricepe la sushi; ani mai târziu mi s-a întâmplat de două sau de trei ori să văd o faţă cunoscută în tramvai şi să-mi dau seama, gândindu-mă mai bine şi zâmbind amar, că seamănă cu faţa bătrânului de la taraba cu sushi; şi azi, când numele şi chipul femeii s-au şters din memoria mea, îmi

amintesc cu atâta precizie faţa

88 |

bătrânului, încât aş putea să i-o desenez, dar şi gustul groaznic al sushiului, senzaţia de frig şi de durere pe care mi-a dat-o; chiar şi atunci când eram invitat să mănânc un sushi bun, nu-1 mâneam niciodată cu poftă - era prea mare şi mereu îmi spuneam că nu-1 pot prinde între degete dacă e mai gros decât degetul mare).

Tsuneko închiriase o cameră la etaj în casa unui tâmplar din Honjo. Sorbeam din ceai cu un obraz rezemat în căuşul palmei, ca şi cum aş fi fost lovit de o durere groaznică de măsea, fără să-mi ascund câtuşi de puţin tristeţea, iar ei, în mod straniu, se părea că-i place să mă vadă stând aşa. îmi dădea impresia unei femei în jurul căreia adia un vânt rece şi aprig de toamnă târzie, îmi lăsa senzaţia de frunză căzătoare dansând ameţitor, de însingurare desăvârşită.

în timp ce ne odihneam, mi-a spus că e mai mare decât mine cu doi ani, că Hiroshima e oraşul ei natal şi, ştii, eu am un soţ, în Hiroshima era frizer, dar anul trecut, în primăvară, am fugit amândoi în Tokyo, însă bărbatul meu nu a avut o slujbă decentă aici şi între timp a fost acuzat de escrocherii şi acum e la închisoare, iar eu în fiecare zi mergeam la închisoare, cu una, cu alta, dar de mâine nu mă mai duc - cam

asta mi-a povestit femeia, şi multe altele, dar ce mă interesează pe mine toate astea, m-am întrebat, căci eu din fire nu sunt câtuşi de puţin interesat de poveştile intime ale femeilor, sau poate o fi din cauză că femeile nu se pricep să povestească ceva şi, cu alte cuvinte, mă întreb dacă nu cumva de vină o fi faptul că nu scot în evidenţă părţile importante ale povestirii, în orice caz, de la început până la sfârşit nu am ascultat-o.

Nefericită.

Nu am nicio îndoială că acest singur cuvânt spus în şoaptă ar trezi în mine mai multă com-pasiune decât milioane de cuvinte care încropesc povestea personală a unei femei. Oricât aş aştepta să se întâmple aşa ceva, faptul că nu am auzit niciodată o femeie rostind acest cuvânt îmi dă o senzaţie de stranietate, de mister. Femeia aceea nu a pronunţat „nefericită", dar nefericirea ei nespusă în cuvinte se ridica din trupul ei ca o boare lată de câteva degete, iar trupul meu, aproape de al ei, a fost învăluit în boarea nefericirii ei, contopindu-se cu adierea melancoliei şi tristeţii mele pătrunzătoare, iar eu, aidoma „unei frunze uscate odihnin-du-se pe o piatră de pe fundul apei", m-am eliberat de teamă şi nelinişte.

Somnul profund şi netulburat la pieptul prostituatelor ălora idioate (dar, mai întâi de toate, vesele) nu a fost pentru mine câtuşi de puţin ca noaptea petrecută cu nevasta acuzatului de escrocherie, a fost o noapte eliberatoare, fericită (acest cuvânt exagerat de îndrăzneţ, pe care-1 folosesc şi-1 afirm fără ezitare, nu mai

apare a doua oară în aceste carnete).

Dar a fost doar o noapte. în zori, când am deschis ochii si m-am ridicat, am îmbrăcat din nou costumul de bufon frivol. Laşii se tem până şi de fericire. Se rănesc chiar şi cu un fir de ată. Uneori sunt răniţi si de fericire. Voiam să mă despart de ea repede, aşa cum eram, cât încă nu eram rănit, întinzând cortina de fum a bufoneriei mele.

— Se spune că, atunci când se termină banii, se sfârşeşte şi dragostea, dar interpretarea e alta. Nu înseamnă că atunci când banii se termină, femeia îl părăseşte pe bărbat. Când rămâne fără bani, e firesc ca bărbatul să fie descumpănit, nu-i bun de nimic, nu mai are putere nici să râdă, şi-apoi, ciudat, devine suspicios şi, în cele din urmă, cade pradă disperării şi el e cel care o părăseşte pe femeie. Asta înseamnă că, ajuns pe jumătate nebun, o împinge, o împinge şi o tot împinge pe femeie de

lângă el, până se eliberează de ea. Aşa zice dic-ţionarul Kanazawa, din păcate. Eu înţeleg, cunosc sentimentul...

Mi-aduc aminte bine că Tsuneko a izbucnit în râs când i-am spus prostiile astea. Să fi zăbovit mai mult era inutil şi riscant, aşa că, fără să mă spăl nici măcar pe faţă, am plecat, dar cuvintele „atunci când se termină banii, se sfârşeşte şi dragostea", spuse la întâmplare, fără sens, aveau să ducă mai târziu la consecinţe neaşteptate.

A trecut o lună şi nu m-am mai întâlnit cu binefăcătoarea mea din acea noapte. După ce m-am despărţit de ea, sentimentul de fericire a început să pălească cu fiecare zi, eram îngrozit că-i acceptasem bunăvoinţa dintr-un capriciu, mă simţeam ca şi cum singur mă constrângeam să fiu prins de ea cu nişte legături înfiorătoare. Până şi faptul trivial că Tsuneko achitase nota de plată în cafenea începuse să mă apese şi mă gândeam la ea ca la o femeie ameninţătoare, la fel ca fata din pensiune şi cea de la liceul pedagogic. Chiar dacă distanţa ne despărţea, continua să-mi fie frică de Tsuneko. în plus, mi-era teamă că, dacă m-aş fi reîntâlnit cu o femeie cu care mă culcasem, ar fi urmat o explozie de furie şi, cum din fire nu

sunt deloc doritor să mă întâlnesc cu ceilalţi, în cele din urmă am evitat să mă duc în Ginza. Nu a fost câtuşi de puţin o şmecherie din partea mea, doar că, pentru o femeie, între noaptea în care te-ai culcat cu ea şi momentul în care s-a trezit a doua zi dimineaţă nu e nicio legătură, nici cât un fir de praf, e ca şi cum ar fi uitat complet ce s-a întâmplat, continuând să trăiască într-o lume împărţită în două, înainte şi după - e un fenomen ciudat şi misterios pe care nici acum nu am ajuns să-1 înţeleg.

La sfârşitul lunii noiembrie, am băut un sake ieftin cu Horiki în Kanda, la o

tarabă cu copertină de pe stradă. Abia ieşiserăm de acolo când amicul meu cel rău mi-a propus să mai bem o tură în altă parte. Niciunul dintre noi nu mai avea bani, dar el insista să mai bem. Băutura mă făcuse îndrăzneţ şi i-am spus:

— Fie! Dacă asta vrei, te duc în ţara viselor. Să nu fii surprins, i se spune „iaz cu băutură, pădure de carne"1.

— E o cafenea?

— întocmai.

— Să mergem!

1. în original, shuchinikurin — cuvânt scris din patru ideograme, având sensul de banchet cu femei şi băutură.

92

93

Odată hotărârea luată, ne-am urcat amândoi în tramvai.

— în noaptea asta, sunt flămând după un

trup de femeie, îmi spuse Horiki euforic. Am

voie s-o sărut pe ospătăriţă?

Nu prea îmi era pe plac când Horiki juca rolul ameţitului. Ştia acest lucru si a insistat:

— Am voie? Să ştii că o sărut! Am să-ti arăt că sunt în stare s-o sărut pe chelneriţa de lângă mine. Mă laşi?

— Nu-mi pasă.

— îţi rămân îndatorat! Ah, tânjesc după un trup de femeie...

Am coborât în Ginza, la numărul patru, am intrat în cafenea, pe tărâmul băuturii şi al tru-purilor de femeie. Nu aveam niciun ban, salvarea mea era Tsuneko. în clipa în care eu şi Horiki ne-am aşezat într-un separeu liber, Tsuneko şi o altă fată au venit la noi degrabă. Cealaltă fată s-a aşezat lângă mine, iar Tsuneko lângă Horiki. Am încremenit. Din clipă-n clipă, Tsuneko avea să fie sărutată.

94

Nu că aş fi regretat. Dintotdeauna am avut o vagă dorinţă de a poseda, iar uneori, doar uneori, mă încerca un uşor sentiment de regret, însă am fost incapabil să-mi apăr cu îndârjire dreptul de a poseda ceva, să mi-1 recunosc

deschis, să mă lupt cu alţii pentru el, aşa încât, ani mai târziu, mi s-a întâmplat să privesc tăcut cum nevasta mea era violată.

Pe cât posibil, nu voiam să am de-a face cu problemele celorlalte fiinţe umane. Eram îngrozit să mă las înghiţit de vortexul lor. Am avut cu Tsuneko o relaţie de-o noapte. Tsuneko nu-mi aparţinea. Nu aveam cum să simt nevoia arogantă să-mi pară rău după ea. Şi, cu toate astea, eram şocat.

Fiindcă mi-ar fi fost milă de ea să o văd ac-ceptând sărutul sălbatic al lui

Horiki, în timp ce eu o priveam. Pângărită de Horiki, Tsuneko va fi nevoită să se despartă de mine, îmi spuneam, dar nu ardeam de dorinţa să mi-o păstrez pentru mine. „Ah! Totul s-a terminat!" Nefericirea ei a fost un şoc de moment pentru mine, căci în secunda următoare m-am resemnat docil şi rânjeam tâmp, uitându-mă când la Horiki, când la Tsuneko.

însă situaţia s-a înrăutăţit brusc.

— M-am răzgândit, spuse Horiki făcând o grimasă. Nici măcar unul ca mine n-ar putea să... o femeie de o sărăcie mizerabilă...

Se opri şi, ţinând braţele încrucişate, o privi lung pe Tsuneko cu dispreţ, forţându-se să zâmbească.

| 95

— Dă-ne ceva de băut. N-am niciun ban,

i-am spus lui Tsuneko în şoaptă.

Voiam să beau până-mi dau duhul înecân-du-mă în sake. în ochii lumii, Tsuneko nu merita nici măcar sărutul unui alcoolic, era doar o sărăntoacă mizerabilă. Şocant de imprevizibil, gândul acesta mă lovi ca un trăsnet. în noaptea aceea am băut mai mult ca niciodată, abia mă mai ţineam pe picioare şi, când privirea mea o întâlnea pe a lui Tsuneko, ne zâmbeam trişti. Şi, în timp ce-mi spuneam în gând „femeia asta e obosită de viaţă, săracă lipită" -Horiki avusese dreptate -, în sufletul meu simţeam crescând compasiunea, căci eram camarazi de sărăcie, amândoi fără bani (şi azi cred că prăpastia dintre bogaţi şi săraci e un subiect banal, dar, fără tăgadă, e una dintre temele eterne ale tragediilor), însă Tsuneko îmi era dragă - pentru prima oară de când venisem pe lume, un vag fior de iubire mă mişca cu adevărat. Am vomitat. Mi-am pierdut cunoştinţa. Atunci a fost pentru prima oară când am băut atât de mult, încât am leşinat.

Când am deschis ochii, Tsuneko şedea lân-gă perna mea. Dormisem în camera ei de la etajul unu al tâmplăriei din Honjo.

— Am crezut că glumeşti când mi-ai spus

„atunci când se termină banii, se sfârşeşte şi

96 I

dragostea". Ai vorbit serios? N-ai mai venit. Complicată poveste... Şi dacă te-aş întreţine eu? N-ar fi bine?

— Nici să nu te gândeşti.

S-a întins lângă mine, iar în zori buzele ei au rostit pentru prima oară cuvântul „moarte". Părea obosită de existenţa ei ca fiinţă umană. Teama mea de lume, de povara ei, banii, mişcarea marxistă, femeile şi studiile - gândin-du-mă la toate astea, am realizat că nu le mai pot îndura, că nu mai pot trăi şi am acceptat planul ei, cu inima uşoară.

Şi totuşi, atunci nu eram capabil să simt cu adevărat ce înseamnă să te pregăteşti să mori. Ideea de „joacă de-a moartea" se ascundea pe undeva.

Ne-am petrecut dimineaţa acelei zile rătăcind prin cartierul şase din Asakusa. Am intrat într-o cafenea şi am băut lapte.

— Dragule, plăteşte tu.

M-am ridicat, am scos portofelul din mâneca chimonoului şi l-am deschis: trei monede de cupru. Cuprins mai mult de un sentiment de oroare decât de ruşine, prin faţa ochilor îmi trecu imaginea camerei mele din Senyukan, unde mai rămăseseră doar uniforma şi salteaua, o odaie dezolantă în care nu era nimic bun

I 97

de dus la amanet. în afară de astea, mai aveam chimonoul kasuri şi mantoul de pe mine. „Aceasta este realitatea mea", mi-am spus, şi atunci mi-am dat limpede seama că nu mai pot trăi aşa.

Văzându-mă confuz, femeia s-a ridicat şi s-a uitat în portofelul meu.

— Vai de mine, asta-i tot ce ai?

Vocea ei fu inocentă, dar mi-a provocat o du-rere care mi-a pătruns până în oase. Era suferinţa pe care doar glasul primei femei pe care o iubeam mă putea face să o simt.

Chiar şi „tot ce ai" însemna mai mult decât aveam, căci trei sen1 de cupru nu înseamnă nimic. Până atunci nu mai simţisem gustul unei umilinţe atât de stranii. Era o umilinţă cu care nu mai puteam trăi. Să nu fi fost complet eliberat de ideea că eram fiul unei familii înstărite? Şi atunci m-am hotărât cu adevărat să mor.

în noaptea aceea ne-am aruncat amândoi în marea din Kamakura. Tsuneko şi-a scos cordonul chimonoului despre care mi-a spus că-1 împrumutase de la o prietenă din cafenea, 1-a

1. Subunitate a yenului, introdusă în secolul al XlX-lea, echivalentă cu a suta parte din valoarea yenului, care a circulat până la jumătatea anilor '50.

împăturit şi 1-a pus pe o stâncă. Eu mi-am scos mantoul, l-am aşezat în acelaşi loc si am intrat împreună în mare.

Ea a murit. Doar eu am fost salvat.

Fiindcă eram elev şi, poate, pentru că numele tatălui meu era o sursă valoroasă pentru ştiri, incidentul a fost prezentat ca un subiect destul de important în ziare.

Am fost internat într-un spital de la malul mării. Din satul natal a venit să mă vadă o singură rudă, s-a îngrijit de mai multe formalităţi şi, înainte să plece, mi-a spus că taică-meu şi întreaga familie erau atât de mânioşi pe mine, încât s-ar putea să fiu chiar dezmoştenit. Nu-mi păsa de toate astea şi, cu gândul la draga de Tsuneko, tot ce-am putut face a fost să plâng. Pentru că doar pe Tsuneko, fata

aceea mizerabil de săracă, am iubit-o.

De la fata din pensiune am primit o scrisoare lungă, cu cincizeci de poeme tanka\ Cincizeci de poeme care începeau toate cu acelaşi vers ciudat, „trăieşte pentru mine". Asistentele intrau surâzătoare în salonul meu ca să-mi ţină companie, iar una dintre ele, înainte să plece, m-a strâns de mână.

1. Poem scurt, alcătuit din cinci versuri şi 31 de silabe.

98

99

La spital au descoperit că plămânul stâng era afectat şi asta mi-a prins de minune, căci mai târziu, când am fost dus la poliţie, acuzat fiind de complicitate la sinucidere, am fost privit ca un suferind şi m-au închis într-o celulă specială.

Târziu, poliţistul în vârstă care-şi făcea tura de noapte în camera de lângă celula mea deschise încetişor uşiţa dintre cele două camere:

— Hei! strigă el. Ţi-e frig, aşa e? Vino aici să

te încălzeşti.

Cu o expresie mimând îndurerarea, am intrat în camera lui, m-am aşezat pe scaun şi m-am încălzit lângă un grătar cu cărbuni aprinşi.

— Ţi-a fost dragă femeia care a murit, nu?

— Da, am răspuns cu glas stins.

— La urma urmei, aşa sunt sentimentele umane... Unde ţi-ai început relaţia cu ea? mă întrebă apoi cu un glas foarte grav şi important de procuror.

Tratându-mă ca pe un copil, părea că-si doreşte să-i ţin companie în noaptea aceea de toamnă, făcându-mă să-i povestesc o aventură obscenă, ca şi cum el era însărcinat cu investigaţia, înţelegând imediat ce urmărea, m-am abţinut din greu să nu izbucnesc în râs. Ştiam

100

că puteam să refuz să răspund „interogatoriului neoficial" al poliţistului, dar ca să fac interesantă o noapte lungă de toamnă, în cele din urmă, ca şi cum credeam cu tărie că poliţistul e principalul responsabil cu cercetarea cazului, ca şi cum de el depindea hotărârea unei pedepse mai uşoare sau severe, cu o expresie care să nu-i trezească suspiciuni, am depus „o mărturie" îndeajuns de bună încât să-i satisfacă curiozitatea perversă.

— Mmm... în mare, am înţeles despre ce e vorba. Noi suntem mai îngăduitori cu cei care ne răspund sincer la toate întrebările...

— Vă mulţumesc foarte mult. Contez pe dumneavoastră.

Dădusem o reprezentaţie genială. Un talent de a juca teatru care nu mi-a folosit la nimic.

în zori am fost chemat la comisarul secţiei de poliţie. De data asta am avut parte de un interogatoriu oficial. în momentul în care am deschis uşa biroului său

şi am intrat înăuntru, a exclamat:

— O, ce bărbat chipeş! Dar nu-i vina ta, e a
maică-tii care a adus pe lume un băiat aşa de
frumos.

Tânăr, cu tenul măsliniu, comisarul avea un aer care-mi spunea că absolvise facultatea.

Cuvintele sale neaşteptate m-au făcut să mă simt mizerabil, ca şi cum aş fi fost un diform hidos, cu faţa pe jumătate acoperită cu un he-mangiom sângeriu.

în realitate, interogatoriul comisarului cu alură de luptător de judo sau kendo a fost simplu, scurt, dar nici pe departe ca „interogatoriul" bătrânului poliţist din creierii nopţii, clandestin şi extrem de indiscret, frizând obscenitatea.

— Trebuie să te îngrijeşti de sănătate, da?
Nu cumva scuipi sânge? mă întrebă comisarul
după ce termină interogatoriul, în timp ce pre
gătea documentele pe care să le trimită pro
curorului.

în mod ciudat, în dimineaţa aceea începusem să tuşesc si de fiecare dată când tuşeam îmi acopeream gura cu o batistă - era pătată de cheaguri mici de sânge, dar nu păreau să fie din gât. Cu o noapte înainte, storsesem un coş mic ce-mi apăruse sub ureche şi cursese sânge. Conştient că era în avantajul meu să nu spun adevărul, am coborât privirea şi am dat un răspuns de toată lauda:

— Ba da.

Comisarul termină de scris documentele şi-mi spuse:

— Procuratura va hotărî dacă vei fi sau nu dat în judecată, dar ar fi bine să-ţi anunţi tutorele prin telegramă sau telefon să se prezinte azi la sediul procuraturii din Yokohama. Ai pe cineva care are grijă de tine, care poate garanta pentru tine, nu?

Mi-am amintit de un bărbat din satul meu natal, îl chema Shibuta, era anticar de caligrafii şi stampe şi venea deseori în vizită la vila lui taică-meu din Tokyo. Mic de statură şi îndesat, burlac la patruzeci de ani, părea că joacă rolul de paj credincios al lui taică-meu, dar era şi garantul meu la şcoală. Faţa şi în special ochii îl făceau să semene cu o plătică, aşa că tata îl striga Plătică. Şi eu mă obişnuisem să-1 strig aşa.

Am luat cartea de telefon a secţiei de poliţie, i-am dat telefon lui Plătică şi l-am rugat să vină la procuratura din Yokohama. Mi-a răspuns pe un ton atât de arogant, încât am crezut că nu e el la capătul firului, dar a acceptat să vină.

—Ăsta scuipă sânge, dezinfectaţi repede te-lefonul!

Aşa l-am auzit pe comisar spunându-le ce-lorlalţi poliţişti - i-am auzit vocea tunătoare din celula în care mă întorsesem după ce dădusem telefon.

| 103

După prânz m-au legat peste braţe şi piept cu o frânghie subţire din cânepă. Mi-au dat voie să o ascund sub mantou, dar un poliţist tânăr ţinea strâns de un capăt al frânghiei - aşa am urcat amândoi în tramvaiul care ne-a dus la procuratura din Yokohama.

Nu eram câtuşi de puţin tulburat, ba chiar eram nostalgic după celula din arestul poliţiei şi bătrânul poliţist. „Ah! Ce e cu mine, de ce mă simt aşa?", m-am întrebat. Când m-au legat ca pe un criminal, am fost, dimpotrivă, liniştit, relaxat şi calm. Chiar şi acum, când scriu despre ce-mi amintesc din acea zi, am o senzaţie de relaxare şi plăcere.

Şi totuşi, printre amintirile care mă fac nos-talgic după acele zile a fost şi o greşeală mize-rabilă pe care am făcut-o, pe care niciodată în viaţa mea n-am putut să o uit şi care-mi dă broboane reci de transpiraţie. Am fost supus unui interogatoriu sumar într-un birou slab luminat din clădirea procuraturii. Procurorul de caz avea în jur de patruzeci de ani şi era un bărbat ce-mi inspira imaginea unui bărbat tăcut din fire, calm (dacă eu eram, presupun, ceea ce se numeşte un bărbat chipeş, fără îndoială aveam o frumuseţe obscenă, dar faţa procurorului îmi sugera un calm inteligent pe

104

care l-aş fi numit „frumuseţe onestă"). Era atât de calm, încât, fără să fiu deloc vigilent, în timp ce-mi dădeam declaraţia pe un ton plictisit, am început dintr-odată să tuşesc. Mi-am scos batista din mânecă şi, văzând petele de sânge, pe loc mi-a trecut prin cap o strategie ruşinoasă şi m-am gândit că o să-mi folosească la ceva: m-am prefăcut că tuşesc scurt, doar de două ori, dar exagerat, şi, ţinând batista la gură, i-am aruncat o privire procurorului.

— Chiar ai tuşit? mă întrebă brusc, zâmbind calm.

Când îmi amintesc, si acum mă trec sudori reci, ba nu, încep să intru în panică. N-ar fi o exagerare dacă aş spune că e o amintire mai şocantă decât cea din timpul gimnaziului, când m-am prăbuşit în infern atunci când idiotul de Takeichi mi-a dat un ghiont în spate şi mi-a spus „dinadins, ai făcut-o dinadins". Reprezentaţia de atunci şi cea din faţa procurorului au fost cele mai mari eşecuri actoriceşti din toată viaţa mea de bufon. Uneori cred că mai bine aş fi fost condamnat la zece ani de închisoare decât să văd dispreţul calm din privirea procurorului.

Acuzaţiile împotriva mea au fost retrase, dar asta nu mi-a adus nicio bucurie. Aşezat pe

| 105

o bancă din anticamera biroului procurorului, m-am simţit cel mai mizerabil om din lume, aşteptându-1 pe garantul meu, Plătică.

Prin ferestrele înalte din spatele meu vedeam cerul pictat în culorile asfinţitului pe care pes-căruşii zburau desenând ideograma pentru „femeie".

AL TREILEA CARNET

Dintre profeţiile lui Takeichi, una s-a adeve-rit, cealaltă, nu. Profeţia cu care nu mă mân-dresc, „femeile se vor îndrăgosti de tine", se îndeplinise, dar cea ca o binecuvântare, potri-vit căreia aveam să fiu fără îndoială un pictor vestit, nu s-a împlinit.

Abia reuşisem să ajung un desenator de mâna a doua, necunoscut, pentru revistele de benzi desenate mediocre.

Din cauza incidentului din Kamakura, ara fost exmatriculat de la liceu si-mi duceam zilele în casa lui Plătică, într-o odaie de trei tatami1

1. Ca unitate de măsură, un tatami variază de la o regi-une la alta, dar, în general, are 1,5-1,9 m2.

de la etaj, unde în fiecare lună primeam bani de acasă, extrem de puţini, care nu-mi erau trimişi direct pe numele meu, ci în secret, pe numele lui Plătică (se pare că veneau de la fraţii mai mari, fără ştirea tatei), şi erau singura mea legătură cu satul natal, căci toate celelalte legături fuseseră tăiate. Plătică era mereu prost-dispus şi nici atunci când îi surâdeam afectuos nu schiţa niciun zâmbet, astfel încât m-a făcut să realizez cât de dezgustător - ba nu, mai degrabă hilar -se schimbă fiinţele umane, atât de repede şi de uşor, atât de radical.

— Nu ai voie să ieşi. Orice-ar fi, te rog, nu ieşi din casă.

Erau singurele vorbe pe care mi le spunea -mă ţinea sub observaţie, de frică să nu mă sinucid. Gândindu-se pesemne că exista riscul să mă arunc în mare după femeia aceea, mi-a interzis cu desăvârşire să ies din casă. Nu puteam nici să beau, nici să fumez, de când mă trezeam dimineaţa până seara, îmi petreceam toată ziua în odaia de trei tatami de la etaj, citind reviste vechi sub kotatsu1 - cu asa o

1. Masă joasă, cu o pătură groasă care acoperă picioarele, încălzită odinioară cu cărbuni (astăzi cu un sistem electric), folosită în timpul iernii.

viaţă de idiot, îmi pierdusem şi puterea să mă sinucid.

Casa lui Plătică se afla în apropierea şcolii de medicină din Okubo, iar plăcuţa pe care scria „Anticariatul Grădina dragonului azuriu" era singura care ieşea în evidenţă. Era o clădire cu două intrări. Cea strâmtă era intrarea în anti-cariatul plin de praf, în care erau înşirate tot felul de nimicuri inutile (bineînţeles, Plătică nu putea trăi din comerţul cu nimicurile astea, dar se părea că făcea bani transferând bunurile de preţ secrete ale unui client în proprietatea altuia). Nu

stătea aproape deloc în anticariat, ieşea în grabă din casă dimineaţa, cu o mutră acră, lăsând magazinul în grija unui ucenic de vreo şaptesprezece, optsprezece ani. Băiatul nu avea nici gând să mă supravegheze, ci îşi făcea timp să bată mingea cu alţi copii pe stradă. Luându-mă drept un parazit care locuia la etaj, un idiot sau un nebun, îmi ţinea predici despre viaţă ca un om mare, iar eu, care din fire nu sunt conflictual, îl ascultam docil, cu o faţă obosită, dar plină de admiraţie.

Ucenicul era fiul ilegitim al lui Shibuta, dar între ei era o relaţie ciudată, nu se strigau tată si fiu, iar cum Plătică fusese dintotdeauna ce-libatar, trebuia să fi avut un motiv pentru care

110

111

ascunsese că avea un fiu - asa îmi aduc amin-te că i-am auzit bârfind pe cei de acasă, dar, cum pe mine nu mă prea interesau alţi oameni, nu ştiam mai mult de atât. Şi totuşi, ucenicul avea o privire ciudată, ochi care, straniu, îmi dădeau impresia de ochi de peşte, şi mă întrebam dacă într-adevăr era fiul lui Plătică... Dacă asa era, atunci relaţia dintre ei, ca tată si fiu, era una tristă. Uneori, noaptea târziu, comandau tăitei de hrişcă si mâncau fără să scoată niciun cuvânt şi fără să mă cheme şi pe mine. Singurul care gătea în casa lui Plătică era bă-iatul şi, de trei ori pe zi, puştiul urca la etaj cu o tavă cu mâncare pentru parazit. într-o cameră de patru tatami şi jumătate, jilavă şi înghesuită sub scări, cei doi mâncau în mare grabă, trântind farfuriile şi bolurile.

Să fi câştigat bani cu totul neaşteptat sau poate că avea o altă strategie (şi chiar dacă cele două ipoteze ale mele erau corecte, trebuie să fi fost şi alte cauze, îndepărtate de presupunerile mele), dar într-o seară, pe la sfârşitul lui martie, Plătică făcu o excepţie şi mă invită la masa lui de la parter, cu sake şi felii de ton crud, al căror gust delicios îl impresiona până şi pe el. Turnând binedispus nişte sake, îl întrebă pe parazitul plictisit:

— Ce ai de gând să faci de a< im

Nu i-am răspuns, ci am luai nr uscate de pe farfuria de pe masă şi, în timp CI mă uitam la ochii argintii ai peştişoriloi, silfl ţeam cum băutura începe să mă încălzească şi, ameţit, mi s-a făcut dor de zilele în care luam cârciumile la rând, mi-era dor chiar şi de Horiki, şi-apoi am început să tânjesc cu atâta disperare după „libertate", încât am simţit brusc o moleşeală şi aproape că mi-au dat lacrimile.

De când intrasem în casa aceea, pierdusem orice chef să-mi joc până şi bufoneriile şi tot ce făceam era să stau trântit sub privirile dis-preţuitoare ale lui Plătică şi ale ucenicului său. Plătică părea să evite conversaţiile lungi şi intime, iar eu nu simţeam niciun imbold să mă ţin după el şi să mă lamentez. Continuam

să trăiesc ca un parazit imbecil.

— Se pare că anularea acuzaţiilor n-o să fie antecedent penal. Depinde de tine să-ţi refaci viaţa. Dacă te cuminţeşti şi vii la mine să-mi ceri sfatul cu seriozitate, am să încerc să te ajut. în felul lui Plătică de a vorbi - ba nu, în felul în care vorbesc toţi oamenii din lume - era o complexitate subtilă care părea o sursă de eva-dare, ceva vag şi obscur. Avertismentele astea

112

I 113

grave şi inutile, manevrele lui agasante mă aruncau întotdeauna în confuzie. Nepăsân-du-mi de ce va urma, îi luam în râs vorbele fă-cându-mi bufoneriile sau înclinam capul într- o parte, fără să scot nicio vorbă, adoptând atitudinea învinsului.

Ani mai târziu am înţeles că, dacă Plătică mi-ar fi descris simplu situaţia, totul s-ar fi rezolvat. Dar precauţiile sale inutile, nu, grija sa inexplicabilă pentru aparenţele sociale mi-a lăsat un gust amar.

Ce bine ar fi fost dacă Plătică mi-ar fi spus „intră la un liceu din aprilie, fie că e privat sau de stat. Dacă intri la liceu, familia ta e hotărâtă să-ţi trimită destui bani ca să te întreţii".

Abia mai târziu am înţeles că, în realitate, situaţia în care mă aflam era întocmai cum îmi spusese el. Dacă mi-ar fi vorbit aşa, aş fi făcut ce-mi cerea. Straniu, dar din cauza felului său de a vorbi, indirect, exagerat de precaut, lucrurile s-au înrăutăţit si viata mea a luat-o într-o cu totul altă direcţie.

— Dacă nu vrei să-mi vorbeşti serios, nu e nimic de făcut...

— Ce să-ţi spun?

Pur şi simplu nu înţelegeam despre ce vor-beşte.

114 I

— Ai ceva pe suflet, nu-i aşa?

— De exemplu?

— Cum adică de exemplu? Ce vrei să faci de acum încolo?

— Ar fi mai bine să-mi găsesc de lucru, da?

— Nu asta vreau să spun, te întreb ce vrei tu să faci.

— Şi dacă ţi-aş spune că vreau să mă duc iar la şcoală...?

— E nevoie de bani, dar nu banii sunt pro-blema, ci ceea ce vrei tu să faci.

De ce nu mi-a spus că ai mei o să-mi trimită banii? Cu un singur cuvânt m-aş fi putut hotărî, dar aşa am rămas confuz.

— Cum e? Ce aspiraţii ai? Ştii, cel care e ajutat nu înţelege cât de greu este să-1 ajute cineva.

— îmi pare rău...

— Adevărul e că sunt îngrijorat pentru tine. Am acceptat să am grijă de tine

şi nu vreau să te văd nehotărât, superficial. Vreau să-mi arăţi că eşti pregătit să începi o nouă viaţă, decentă. De pildă, dacă vii la mine ca să discutăm serios despre planurile tale de viitor, sunt hotărât să te ajut. Dar să nu crezi că poţi conta pe ajutorul săracului Plătică dacă ai de gând să duci o viaţă de lux cum ai dus până acum. Dar dacă te hotărăşti, dacă ai planuri concrete de

115

viitor şi dacă vii la mine ca să le discutăm, te voi ajuta să începi o nouă viaţă, oricât de mic ar fi ajutorul meu. înţelegi ce vreau să-ţi spun? în definitiv, ce-ai de gând să faci de-acum încolo?

— Dacă nu mă mai ţii în odaia de la etaj, o să muncesc...

— Vorbeşti serios? în ziua de azi, până şi cei care termină Universitatea Imperială...

— Nu, nu vreau să fiu salariat...

— Şi-atunci ce vrei să fii?

— Pictor, i-am spus hotărât.

— Ceee?!

Nu pot uita umbra de ironie şi suspiciune de pe chipul lui Plătică atunci când a început să râdă, lăsându-şi capul în jos, între umeri. O umbră care semăna cu dispreţul, dar care, totuşi, era diferită. La fel ca în ocean, în lumea asta există locuri de o adâncime profundă pe unde rătăcesc umbre stranii - a fost un râs care m-a făcut să văd dintr-o privire hăul cel mai adânc al existenţei oamenilor mari.

Mi-a spus că nu merită să discutăm despre asta, că gândurile mele încă nu s-au limpezit, că trebuie să reflectez bine, că am toată noaptea la dispoziţie să mă gândesc serios. Am urcat la etaj ca şi cum aş fi fost fugărit, m-am

culcat, dar nu mi-a trecut prin minte niciun gând. A doua zi, în zori, am fugit din casa lui Plătică.

„Negreşit, mă întorc diseară. Mă duc la un prieten, ale cărui nume şi adresă le scriu mai jos, ca să discut despre planurile mele de viitor, aşa că nu te îngrijora. Nu te mint."

Aşa i-am scris cu creionul, în caractere mari, pe o foaie de corespondenţă. Am scris Horiki Masao şi adresa lui din Asakusa şi-apoi m-am furişat afară din casa lui Plătică.

Nu am fugit fiindcă m-am simţit umilit de morala pe care mi-o ţinuse Plătică. într-adevăr, eram aşa cum îmi spunea el: un bărbat nehotărât, fără planuri de viitor, care nu se gândea la nimic. în plus, mă simţeam ca o pacoste pentru casa lui, îmi părea rău şi de el, iar gândul că aş fi depins în fiecare lună de ajutorul săracului Plătică ca să-mi refac viaţa - în cazul în care mi-ar fi venit inspiraţia să mă hotărăsc ce vreau să fac - era de-a dreptul insuportabil.

Cu toate astea, nu am plecat din casa lui Plătică cu niciun gând serios să

discut cu unul ca Horiki aşa-zisele „planuri de viitor", să mă sfătuiesc cu el. I-am lăsat biletul ca să-1 liniştesc cât de puţin, chiar şi pentru o clipă (nu i-am scris ca să câştig timp şi să ajung cât mai

116

117

departe, inspirat de manevrele din povestirile cu detectivi - deşi, fără îndoială, am avut o uşoară dorinţă să fac asta -, ci fiindcă, mai exact spus, eram îngrozit că o să-1 şochez din senin - un soc care avea să-1 tulbure si să-1 în-

grijoreze. Era evident că avea să afle adevărul, dar mi-era teamă să-1 recunosc prin cuvinte, de vreme ce una dintre înclinaţiile mele lamen-

tabile e să adaug neapărat nişte „înfloriturі" situaţiei mele - o trăsătură de caracter dezgus-tătoare care, de multe ori, i-a făcut pe oameni să-mi spună „mincinos" -, însă nu am folosit niciodată „înfloriturile" în avantajul meu. Eram îngrozit până la sufocare de schimbarea care ar fi stricat atmosfera şi, chiar dacă mai târziu am înţeles că era în dezavantajul meu, mânat de dorinţa disperată să fiu la dispoziţia celorlalţi, m-am simţit de multe ori constrâns să adaug o „înfloritură". De acest obicei al meu, slăbiciune deformată si imbecilitate, asa-zisii „oameni oneşti" ai societăţii au profitat din plin), şi atunci, brusc, am scris pe marginea hârtiei numele şi adresa lui Horiki aşa cum au ieşit la suprafaţă din adâncul memoriei mele. După ce am plecat din casa lui Plătică, am mers pe jos până în Shinjuku, mi-am vândut cărţile pe care le aveam la mine, şi-apoi, aşa

cum mă aşteptasem, nu am mai ştiut ce să fac. Eram în relaţii cordiale cu mulţi, dar niciodată nu am simţit cu adevărat ceea ce se numeşte „prietenie". Cu excepţia lui Horiki, partenerul meu de nebunii, toate celelalte relaţii mi-au lăsat amintiri dureroase şi, ca să mă eliberez de ele, m-am străduit din greu să-mi joc bufoneriile, rol care mă storcea de puteri. Dacă se întâmpla să văd pe stradă o faţă care semăna cu cea a unuia pe care-1 cunoşteam câtuşi de puţin, tresăream şi pe loc începeam să tremur atât de violent, încât aveam ameţeli, şi, chiar dacă ştiu că oamenii mă plac, am senzaţia că nu sunt capabil să iubesc oamenii (dintotdeauna am avut îndoieli serioase dacă fiinţele umane din lumea asta au sau nu capacitatea de a iubi). Era imposibil ca unul ca mine să lege ceea ce se numeşte „o prietenie" şi, în plus, nu eram în stare nici măcar să fac „vizite". Pe mine poarta casei altui om mă înspăimânta mai mult decât poarta infernului din Divina comedie şi nu exagerez spunând că simţeam că dincolo de ea era un monstru înspăimântător, aidoma unui dragon, zvârcolindu-se şi mirosind a sânge.

Nu aveam prieteni. Nu eram în stare să mă duc nicăieri.

Horiki.

118

119

Şi ce mi-am spus în glumă s-a adeverit. Aşa cum scrisesem în scrisoarea pentru Plătică, m-am hotărât să mă duc acasă la Horiki, în Asakusa. Nu fusesem niciodată în vizită la el din proprie iniţiativă, fiindcă, de obicei, eu eram cel care-1 invitam la mine, trimiţându-i o telegramă, în acea zi însă, descurajat că nu aveam cu ce-mi plăti nici taxa pentru telegramă şi suferind de complexul de inferioritate al omului ruinat, mi-am spus că Horiki s-ar putea să nu vină chiar dacă-i trimit telegrama. Aşa că m-am hotărât să fac lucrul la care eram cel mai nepriceput, să mă duc la el „în vizită". Am oftat adânc, m-am urcat în tramvai şi gândul că Horiki era singurul din lume care mă putea ajuta mi-a dat o senzaţie înfiorătoare de frig pe şira spinării.

Horiki era acasă. Locuia într-o cameră de şase tatami, la etajul unei case aflate la capătul unei alei insalubre. La parter, părinţii lui şi un ucenic tânăr coseau şi aplatizau bretele pentru geta1.

în acea zi, Horiki mi-a arătat noul lui chip de orăşean, ceea ce popular se numeşte un profitor calculat. Era de un egoism cinic şi rece care pe

1. încălţăminte tradiţională japoneză, asemănătoare cu şlapii, cu talpă din lemn şi două bretele din material textil.

mine, băiat venit de la ţară, mă făcea să-1 privesc şocat, uluit. Nu se lăsa întotdeauna dus de val, aşa cum făceam eu.

— O, ce surpriză! Te-a iertat taică-tu, aşa e?

Sau încă nu?

Nu puteam să-i spun că fugisem.

Ca de obicei, l-am minţit, chiar dacă nu aveam nicio îndoială că nu va dura mult şi va afla adevărul.

— O să se rezolve cumva...

— Ascultă-mă, nu-i nimic de râs! îti dau un sfat: e timpul să încetezi cu prostiile. Azi am ceva de rezolvat, oricum de vreo câteva zile încoace sunt ocupat până peste cap.

— Ocupat? Ce-ai de făcut?

— Hei, hei! Nu rupe aţa de la pernuţă!

în timp ce vorbeam, fără să-mi dau seama, începusem să mă joc cu aţa care semăna cu un ciucure - sau cum s-o fi numit, şiret sau franj -şi care ieşea din unul dintre cele patru colţuri ale pernuţei pe care şedeam, trăgeam de ea, o răsuceam. Ţinând, se pare, la toate lucrurile din casa lui, până şi la firul de aţă care ieşea din pernuţă, Horiki îmi aruncă o privire mustrătoare, fără niciun pic de jenă. Dacă stau bine şi mă gândesc, până atunci Horiki nu pierduse nimic de pe urma relaţiei cu mine.

Mama lui Horiki veni cu o tavă pe care erau două boluri de fasole dulce cu găluşti din făină de orez1.

— O, ce ne-ai adus? se întoarse Horiki spre ea, întrebând-o pe tonul cu care vorbeşte un fiu ce-şi respectă cu adevărat părinţii, cărora le este îndatorat, si continuă să vorbească atât de politicos, încât nu suna deloc natural. Iartă-mi deranjul. Ne-ai adus fasole dulce cu găluşti? Ce minunăţie! Dar nu trebuia să te deranjezi, că oricum trebuie să plec imediat. Dar, dacă ai muncit atât să le prepari cu dragoste, ar fi păcat să nu gustăm, mulţumesc mult pentru trataţie. Iei şi tu o gură? mă întrebă. Mama le-a făcut special pentru noi. Ah, cât sunt de bune! O minunăţie, un deliciu!

Mânca cu poftă, atât de entuziasmat, încât nu părea deloc că joacă teatru. Am gustat şi eu din bolul meu: mirosea a apă fierbinte şi, când am ajuns la ceea ce trebuia să fie o găluşcă din făină de orez, am constatat că nici eu nu ştiam ce putea fi acel ceva ce nu era de fapt o găluşcă de orez. Fără tăgadă, nu dispreţuiam sărăcia lor (atunci nu mi s-a părut rău la gust desertul,

1. în original, oshiruko - desert tradiţional făcut din piure subţire de fasole dulce (azuki), garnisit cu găluşte din făină de orez (mochi).

iar amabilitatea bătrânei mame mi-a ajuns la inimă. Chiar dacă sunt îngrozit de sărăcie, nu o dispreţuiesc). Desertul şi felul în care Horiki s-a bucurat de el m-au învăţat ce înseamnă frugalitatea pentru cei de la oraş şi o gospodărie din Tokyo care separă clar viaţa de familie de cea din afara casei. M-a deprimat gândul că eu, un idiot care nu face diferenţa între familie şi ce e dincolo de ea, care fuge dintot-deauna de ceea ce înseamnă viaţa unei fiinţe umane, sunt lăsat în urmă, sunt părăsit chiar şi de Horiki. Şi vreau să scriu aici că, în timp ce mâneam din desert cu beţişoarele lăcuite, scorojite din loc în loc, m-am simţit insuportabil de singur şi trist.

— Scuză-mă, dar azi am treabă, mi-a spus

Horiki ridicându-se şi punându-şi haina pe el.

îmi pare rău, dar plec.

Chiar în acel moment, o femeie veni în vizită la el şi viaţa mea luă o întorsătură bruscă.

— O, vă cer scuze, spuse Horiki, binedispu-

nându-se pe loc. Tocmai mă pregăteam să plec

spre dumneavoastră, dar a venit dânsul pe ne

aşteptate. O, nu, nu-i niciun deranj, intraţi, vă

rog.

începu să se agite. Am luat de sub mine per-nuţa pe care şedeam, am întors-o cu dosul în

123

sus, i-am întins-o, dar, înainte să mi-o smulgă din mână şi să i-o dea femeii, a mai întors-o o dată. în afară de pernuţa pe care şedea Horiki, în odaie nu mai era decât una singură pentru oaspeţi.

Era o femeie înaltă şi slabă. Puse pernuţa alături şi se aşeză într-un colţ, lângă uşă.

Absent, am ascultat conversaţia celor doi. Din câte înţelegeam, femeia, angajată la o revistă, venise să ia o ilustraţie pe care i-o comandase lui Horiki.

— E urgent...

— Am terminat-o. E gata de mult. Aceasta este, vă rog.

Şi tot atunci sosi o telegramă. Citind-o, chipul binedispus al lui Horiki se schimbă într-o clipă într-unui ameninţător.

— La naiba! Ce-ai făcut?!

Telegrama era de la Plătică.

— Te întorci urgent acasă! Ar fi fost bine să te duc chiar eu, dar n-am timp acum să mă ocup de tine. Ai fugit de-acasă, dar văd că eşti foarte relaxat!

— Unde locuiţi? mă întrebă femeia.

— Okubo, i-am răspuns fără să mă gândesc de două ori.

— Dacă e aşa, atunci e aproape de biroul meu.

Se născuse în Koshu şi avea douăzeci şi opt de ani. Locuia împreună cu fiica sa de cinci ani într-un apartament din Koenji. Mi-a spus că se împlineau trei ani de când îi murise bărbatul.

— Păreţi o persoană care a avut o copilărie

destul de nefericită. Se citeşte pe chipul dum

neavoastră că sunteţi foarte sensibil... Ce păcat.

Pentru prima oară în viaţa mea, ajunsesem un bărbat întreţinut de o femeie. După ce Shi-zuko (aşa o chema pe jurnalistă) pleca la biroul din Shinjuku, eu şi fiica ei de cinci ani, Shige-ko, aveam grijă de apartament, tăcuţi, în linişte. Până la venirea mea, Shigeko se juca în apartamentul administratorului când maică-sa era plecată la muncă, dar acum părea foarte bucuroasă că avea ca prieten de joacă un unchi „sensibil".

Timp de o săptămână am stat în apartament, confuz, absent. în sârmele de telegraf din apro-pierea ferestrei era prins un zmeu. Şfichiuit de vântul de primăvară care aducea praf, se rupsese, dar, chiar şi aşa, se ţinea cu încăpăţânare de fire, agitându-se ca şi cum încuviinţa ceva. Ori de câte ori îl vedeam, schiţam un zâmbet trist, mă înroşeam, şi ajunsese să-mi bântuie si visele.

— Vreau nişte bani...

124

125

— Cam câţi?

— Mulţi... Se spune că, atunci când se termină banii, se sfârşeşte şi dragostea... E adevărat.

— Prostii. Atât de demodat...

— Aşa să fie? Nu înţelegi că, dacă mai con-tinui aşa, s-ar putea să fug de-acasă...?

— La urma urmei, care dintre noi e cel sărac? Care dintre noi va pleca? Eşti ciudat...

— Vreau să-mi cumpăr băutură, ţigări din banii mei... Pictez mai bine decât Horiki, sunt mult mai bun decât el...

în astfel de momente, îmi veneau brusc în minte cele câteva autoportrete pe care le pictasem când eram elev la gimnaziu, pe care Takeichi le numise „fantome". Capodopere pierdute. Simt că acele picturi, pe care le-am pierdut mutându-mă mereu în altă casă, au fost singurele cu adevărat excepţionale. Mai târziu am mai pictat tot felul de tablouri, dar au fost departe, foarte departe de exemplarele superbe care mi-au rămas în memorie. Continuam să sufăr de o senzaţie apăsătoare de pierdere, ca şi cum sufletul îmi era pustiit.

Un pahar cu absint, nebăut.

Sentimentul de pierdere şi rătăcire, ce părea pe veci imposibil de anihilat, începea, pe

furiş, să prindă contur. De fiecare dată când vorbeam despre pictură, în faţa ochilor mei vibra imaginea paharului cu absint. „Ah, cât îmi doresc să-i arăt picturile, să o fac să creadă în talentul meu", îmi spuneam şi nerăbdarea mă făcea să agonizez.

— Oo, nu mai spune! Eşti atât de dulce când

glumeşti făcând faţa asta serioasă...

Nu era o glumă. Era adevărul. Voiam să-i arăt picturile mele. Mă învârteam în cerc şi, disperat, brusc m-am răzgândit şi am renunţat să o conving.

— Vorbesc despre benzi desenate. Cel pu

ţin la benzi desenate sunt mai bun decât Ho

riki, sunt sigur.

în mod paradoxal, cuvintele înşelătoare ale clovnului au fost luate în serios şi convingătoare.

— Aşa e. Drept să-ţi spun, sunt impresio

nată de desenele pe care i le faci mereu lui Shi-

geko, izbucnesc în râs când le văd. Ce-ar fi să

încerci să desenezi? Iar eu am să încerc să vor

besc cu redactorul-şef.

Editura la care lucra publica o revistă lunară pentru copii, nu prea cunoscută.

„Pentru majoritatea femeilor e de-ajuns să te vadă şi să-şi dorească să facă ceva pentru

tine, nu se pot abţine... Eşti mereu timid, dar eşti şi amuzant... Uneori eşti însingurat, îngrozitor de deprimat, dar tocmai asta face inima femeilor să tresară."

Shizuko mă flatase cu astfel de vorbe, iar eu, cu firea mea specială, repugnantă, de bărbat întreţinut, le primisem cu calm.

Cu cât mă gândeam la situaţia mea, cu atât mă cufundam mai mult în depresie şi eram secătuit de puteri. îmi spuneam că e mai bine să am bani decât femei, că îmi doresc să fug de Shizuko, să nu mai depind de ea, dar, tot făcând planuri, am ajuns să depind şi mai mult de ea. Această femeie puternică din Koshu se ocupase aproape de tot ce urmase fugii mele de-acasă, avea grijă de mine şi, într-o consecinţă inevitabilă, ajunsesem şi mai „timorat" în prezenţa ei.

Shizuko mi-a aranjat o întâlnire cu Plătică şi Horiki, la care a fost şi ea de faţă, în care s-a hotărât să rup de tot legătura cu familia din satul meu natal şi să trăiesc împreună cu Shizuko, ca soţ şi soţie, „oficial". Graţie intervenţiilor lui Shizuko, benzile mele desenate mi-au adus, surprinzător, bani din care îmi cumpăram băutură şi ţigări, dar singurătatea şi depresia mea se adânceau din ce în ce mai

mult. Mă prăbuşeam din ce în ce mai tare şi, atunci când desenam pentru revista lui Shizuko serialul Aventurile lui Kintaşi Ota, îmi aminteam brusc de satul natal - mă simţeam atât de singur, încât creionul refuza să se mai mişte, iar eu lăsam capul în jos şi lacrimile îmi curgeau şiroaie.

în acele momente, cea care îmi aducea o fă-râmă de salvare era Shigeko, care mă striga „tăticule" fără reţinere.

— Tăticule, e adevărat că, dacă te rogi, Dum -

nezeu îţi îndeplineşte orice dorinţă?

Şi eu voiam să-mi spun rugăciunea: Ah! Te implor, dă-mi o voinţă de gheaţă! Lasă-mă să cunosc ce înseamnă să fii cu adevărat o „fiinţă umană", te rog. Nu-i un păcat când un om îşi respinge seamănul? Dă-mi, te rog, masca furiei.

— Mm, aşa e. Sunt sigur că o să-ţi îndepli

nească orice îi ceri, dar probabil că pentru tă

ticul tău nu o să facă asta.

Mi-era teamă chiar şi de Dumnezeu. Nu pu-team crede în dragostea Lui, dar credeam în pedeapsa Lui. Credinţa. Simţeam că e ca atunci când stai la tribunal cu capul plecat în faţa ju-decătorului, doar ca să primeşti pedeapsa lui Dumnezeu. Eram capabil să cred în iad, dar să cred în rai mi-era cu neputinţă.

— Şi de ce nu o să facă asta şi pentru tine?

— Pentru că nu mi-am ascultat părinţii.

— Da?! Dar toţi spun că tăticul meu e un om foarte bun...

Pentru că i-am minţit. Şi eu ştiam că toţi din acea casă mă plăceau, însă mi-era imposibil să-i explic lui Shigeko cât de frică mi-era de ei, că mă plăceau cu atât mai mult cu cât eram mai îngrozit de ei, că dacă eram mai înspăimântat de ei, cu atât mă plăceau mai mult, într-atât încât, suferind de soarta asta ca de o boală nenorocită, m-am îndepărtat de toţi.

— Shige-chan, ce vrei să-i ceri lui Dumnezeu? am schimbat nonşalant subiectul.

— îl vreau înapoi pe tăticul meu cel adevărat.

Din cauza şocului, am ameţit. Duşman. Eram duşmanul lui Shigeko sau ea era duşmanul meu? în orice caz, apăruse un alt om mare, înspăimântător, de care să-mi fie frică. Un necunoscut, un străin imposibil de înţeles, un necunoscut plin de secrete - aşa începu să arate dintr-odată chipul lui Shigeko.

Crezusem că ea, doar ea, era altfel, dar şi ea avea coada taurului care biciuieşte din senin şi omoară dintr-o singură lovitură o libelulă.

Din acea clipă, am fost nevoit să fiu timid şi retras chiar şi în faţa lui Shigeko.

— Hei, frângătorule de inimi, eşti acasă?

Horiki ajunsese să-mi treacă pragul din nou.

Nu 1- am putut refuza pe cel care, în ziua în care fugisem din casa lui Plătică, mă făcuse să mă simt mizerabil şi l-am întâmpinat schiţând un zâmbet slab.

— Am auzit că benzile tale desenate sunt
foarte apreciate, aşa e? Aşa e, nu te poţi pune
cu amatorii, au un curaj nebun, nu se tem de
nimic. Să nu te culci pe-o ureche! Desenele ta
le n-au nicio valoare.

Se purta cu mine ca şi cum el era un maestru renumit.

— Nu-mi vorbi aşa, că încep să urlu de durere, i-am zis, dar în sinea mea mă întrebam frustrat ce fată ar face dacă i-as arăta desenele cu fantome.

— Dacă te bazezi doar pe talentul tău de a răzbate prin viaţă, într-o zi te vei demasca singur, mi-a răspuns şi mai plin de el.

Talent de a răzbate prin viaţă... Nu am putut decât să zâmbesc amar. Eu si talentul de a

răzbate prin viaţă! Oare unul ca mine, căruia îi este frică de oameni, care fuge de ei şi îi în-şală, urmează principiul de viaţă înţelept ca

acela din proverbul „nu te amesteca şi nu vei avea probleme"1? Nu-i adevărat că oamenii nu se pot înţelege unii pe alţii, că cei care cred că sunt prieteni ca nimeni alţii se înşală unul în privinţa altuia şi nu realizează acest lucru o viaţă întreagă, dar când unul dintre ei moare, celălalt plânge când îi citeşte necrologul?

E adevărat că Horiki se implicase în rezolvarea urmărilor fugii mele de acasă (ezitase, dar acceptase la rugăminţile insistente ale lui Shizuko), iar acum se purta ca şi cum îi datoram renaşterea propriei vieţi, ca şi cum era in-termediarul unei căsătorii aranjate. îmi ţinea morală cu o mină gravă, dădea buzna în toiul nopţii, beat, şi rămânea la mine să doarmă sau venea doar ca să-i împrumut cinci yeni (întot-deauna erau doar cinci yeni).

— S-a cam terminat cu vânătoarea de femei, trebuie să te potoleşti. Mai mult, societatea nu-ti va da voie să faci asta.

Ce naiba e societatea? Pluralul pentru „fiinţă umană"? Unde e esenţa acestei societăţi?

Trăisem toată viaţa crezând că societatea e ceva puternic, neîndurător, înfricoşător, însă, auzindu-l pe Horiki, mi-a stat pe limbă să-l

1. În original, sawaranu kami ni tătari nashi - literal, „zeul pe care nu-1 atingi nu-ţi va aduce nenorocire".

întreb „nu cumva societatea asta eşti tu?", dar m-am abţinut, căci nu voiam să-1 înfurii.

(Societatea nu-ţi va da voie.)

(Nu, nu e societatea. Tu eşti cel care nu-mi va da voie, aşa e?)

(Dacă faci asta, societatea te va pedepsi, vei suferi.)

(Nu, nu e societatea. Eşti tu, nu-i aşa?)

(Nici n-ai să-ţi dai seama când vei fi exclus din societate.)

(Nu, nu e societatea. Tu vei fi cel care ma va marginaliza, aşa e?)

îmi treceau prin minte tot felul de vorbe pe care voiam să i le spun - „recunoaşte-ţi propria oroare, frică, ciudăţenie, răutate, viclenie şi perfidie!" -, însă tot ce am făcut a fost să-i spun râzând, în timp ce-mi ştergeam cu o batistă transpiraţia de pe faţă:

— Sudori reci, mă trec sudori reci...

De atunci am propria filosofie: oare societatea nu e individul însuşi?

După ce am început să cred în ea, am ajuns să fiu capabil să mă comport după propria voinţă, mai mult decât o făcusem înainte. Dacă ar fi să folosesc cuvintele lui Shizuko, eram un pic mai egoist, dar nu mai eram aşa de timid. Dacă ar fi să folosesc cuvintele lui Horiki, ajunsesem straniu de zgârcit. Şi, dacă

ar fi să

132

| 133

folosesc cuvintele lui Shigeko, nu o mai iubeam pe Shigeko la fel ca înainte.

Tăcut, fără să zâmbesc, zi după zi aveam grijă de Shigeko, în timp ce lucram la serialele de benzi desenate pe care mi le comandaseră mai multe publicaţii: Aventurile luiKinta şi Ota, Un călugăr budist optimist - inspirat, fireşte, din viaţa unui „tată fără griji" -, Pin-chan, cel neastâmpărat, titluri puse la disperare, poveşti pe care nici măcar eu nu le înţelegeam (puţin câte puţin, începusem să primesc comenzi de la alte publicaţii în afară de cea la care lucra Shi-zuko, dar toate erau, fără excepţie, sub nivelul revistei ei, erau ceea ce se numeşte publicaţii de mâna a treia). Adevărul crud e că desenam înfiorător de deprimat şi foarte lent (trăgeam fiecare linie extrem de încet), şi doar ca să fac bani de băutură. Când Shizuko se întorcea de la muncă, făceam schimb cu ea, ieşind valvârtej din casă, şi mă duceam la tarabele şi cârciumile unde beai în picioare, din apropierea staţiei din Koenji, unde mă tratam cu sake ieftin şi tare. Uşor ameţit, mă întorceam în apartament şi-i spuneam:

— Cu cât mă uit la tine, cu atât fata ta mi se pare mai nostimă. Drept să-ţi spun, uitându-mă la faţa ta când dormeai, mi-a venit inspiraţia pentru mutra călugărului fără griji...

134

— Si tu când dormi ai o fată îmbătrânită, parcă ai avea patruzeci de ani.

— E vina ta. M-ai secătuit. „Viaţa omului e ca un râu. De ce-ţi faci griji, salcie de la malul râului..."1

— Nu face scandal, du-te mai repede la cul-care. Sau vrei să mănânci?

Era calmă, nu mă lua în serios.

— Dacă avem sake, atunci beau. „Viaţa omu

lui e ca un râu"... Omul curge... nu... râul curge,

viaţa curge...

Aşa cântam în timp ce Shizuko mă dezbrăca şi apoi adormeam cu fruntea pe sânii ei -era rutina mea zilnică.

...şi-apoi şi mâine repetăm acelaşi lucru, e bine atât timp cât ne supunem aceloraşi reguli de ieri

ferindu-ne de fericiri imense, sălbatice, nici suferinţe abisale nu vor mai veni peste noi aşa cum un broscoi se învârte în jurul pietrei ce stă în drumul său.2

1. Versuri ale unor celebre cântece tradiţionale atestate la sfârşitul secolului al XlX-lea.

2. Traducere după versiunea japoneză a poemului lui Guy-Charles Cros („Delire II", în Lesfetes quotidien-nes, 1912).

Când am descoperit versurile acestea scrise de Guy-Charles Cros, în traducerea lui Ue-da Bin1, atât de tare m-am înroşit, încât obrajii mi-au luat foc.

Un broscoi.

(Sunt un broscoi. Chiar dacă societatea îmi dă voie sau nu. Fie că sunt exclus din ea sau nu. Sunt un animal mai josnic decât un câine, decât o pisică. Broscoi. Abia mă mişc - e tot ce fac.)

Beam din ce în ce mai mult. Ieşeam să beau nu doar în apropierea staţiei din Koenji, ci ajungeam până în Shinjuku şi Ginza. Uneori nu înnoptam acasă. Nesupunându-mă „regulilor" sociale, în baruri jucam rolul băiatului rău, le sărutam pe toate femeile şi mă înecam în băutură la fel de sălbatic ca înainte de tentativa de suicid - ba nu, mai rău decât atunci - şi, flămând de bani, am început să scot la vânzare hainele lui Shizuko.

Trecuse un an de când stăteam în casa ei, surâzând amar zmeului rupt. într-o zi, pe când cireşii înmugureau, am luat pe furiş cingăto-rile chimonourilor lui Shizuko şi cămăşile ce le purta pe sub acestea, le-am vândut la un magazin de vechituri şi cu banii câştigaţi am

1. Scriitor şi traducător japonez (1874-1916).

băut în Ginza. Două nopţi la rând nu am dat pe-acasă, dar în a treia seară, dându-mi seama de starea îngrozitoare în care ajunsesem, m-am întors la apartamentul lui Shizuko. Inconştient, am păşit încet ca să nu fac zgomot, m-am oprit în faţa camerei lui Shizuko şi am auzit-o vorbind cu Shigeko.

— De ce bea?

— Tăticul nu bea pentru că-i place băutura, bea fiindcă e un om prea bun... pentru că...

— Si oamenii buni beau?

— Nu neapărat, dar...

— O să fie o surpriză pentru tăticul, sunt sigură...

— S-ar putea să nu-i placă. Uite, uite! A sărit din cutie!

— Parc-ar fi Pin-chan cel neastâmpărat...

— Aşae...

Am auzit-o pe Shizuko râzând încet- părea fericită.

Am deschis uşa de-o palmă şi am privit înă-untru: un iepuraş alb ţopăia prin odaie, iar cele două îl urmăreau ca să-1 prindă.

(„Sunt fericite", mi-am spus. „Un idiot ca mine le poate distruge fericirea. O fericire umilă. O mamă bună, o fiică bună. Dumnezeule, dacă asculţi rugăciunile unuia ca mine, dă-ne

fericire o singură dată, o singură dată în viaţă e de-ajuns.")

Simţeam nevoia să îngenunchez, acolo şi atunci, şi să-mi împreunez mâinile în rugăciune, dar am închis uşa încet, m-am dus în Ginza şi nu m-am mai întors la apartamentul lui Shizuko niciodată.

Al doilea rol ca bărbat întreţinut l-am jucat într-o odaie de la etajul unui bar în apropiere de Kyobashi, unde stăteam întins cât era ziua de lungă.

Societatea. Aveam senzaţia că începusem să am o idee vagă ce înseamnă. E lupta unui individ cu alt individ, acum şi aici, în care tot ce contează e victoria de moment, căci nicio fiinţă umană nu se va supune altei fiinţe umane, fiindcă până şi sclavii au felul lor meschin de a se răzbuna, fiindcă, pentru fiinţa umană, în afară de victoria dintr-o singură lovitură, aici şi acum, nu există o altă cale de supravieţuire. Sub pretextul îndeplinirii unei aşa-zise cauze juste, ţinta finală este negreşit individul şi, dincolo de individ, cel care rămâne este tot individul. Imposibilitatea înţelegerii societăţii rezidă în imposibilitatea înţelegerii individului. Imensitatea oceanului nu înseamnă societatea, ci indivizii din ea - cu acest gând m-am

eliberat cumva de frica de fantasma oceanului numit societate si am învăţat să mă corn-port cu insolenţă, după cum mi-o cere nevoia imediată, fără să-mi pese de grijile mele nesfârşite care înainte mă măcinau.

— M-am despărţit de ea şi am venit la tine.

Atât i-am spus patroanei barului din Kyobashi - madame - după ce părăsisem apartamentul din Koenji. A fost de-ajuns, cu alte cuvinte, câştigasem lupta dintr-o singură lovitură şi, din acea seară, m-am instalat, vicios, în odaia de la etaj. „Societatea" de care mă temeam însă nu m-a rănit câtuşi de puţin, iar eu, la rândul meu, nu am dat nicio explicaţie „societăţii". Atât timp cât madame îmi suporta prezenţa, totul era perfect.

Eram de toate - clientul barului, patronul lui, un băiat bun la toate, ruda madamei -, pe mine, cel care ar fi trebuit să fie considerat o prezenţă suspectă, „societatea" nu mă suspecta deloc, iar clienţii fideli ai barului mă tratau cu o bunătate oripilantă, făcându-mi cinste şi strigându-mă Yo-chan.

Puţin câte puţin, am început să las garda jos în faţa „societăţii". Ajunsesem să cred că „so-cietatea" nu e un loc chiar atât de îngrozitor.

138

139

Sentimentul de frică pe care-1 trăisem până atunci fusese aidoma spaimei de aşa-zisele „superstiţii ale ştiinţei", după care ar exista sute de mii de microbi ai tusei convulsive purtaţi de vântul de primăvară, sute de mii de microbi în apa din băile publice care-ţi infectează ochii, sute de mii de microbi în frizerie care te fac să cheleşti, paraziţi ai scabiei colcăind pe mânerele de care te ţii în tramvaie,

larve de tenie şi viermi de gălbează ascunzându-se în peştele crud feliat, în carnea de vită şi de porc pe jumătate gătită, sau cioburi de sticlă care, dacă umbli desculţ, îţi pătrund şi umblă prin corp, străpungându-ţi ochii şi orbindu-te. Bineînţeles, este dovedit „ştiinţific" că sute de mii de microbi plutesc, înoată şi colcăie în jurul nostru, în acelaşi timp, ajunsesem să înţeleg că, dacă le ignori în totalitate, aceste superstiţii nu sunt decât nişte „fantasme ale ştiinţei" care nu te afectează câtuşi de puţin, care dispar de la sine. Eram atât de îngrozit de „statisticile ştiinţifice" - dacă un milion de oameni lasă în fiecare zi în caserolă trei boabe de orez ne-mâncate, câţi saci cu orez sunt irosiţi? dacă un

milion de oameni economisesc un şerveţel pe zi, câtă celuloză economisim? - , încât, ori de

140

câte ori lăsam un bob de orez, ori de câte ori îmi suflam nasul, îmi imaginam că risipeam un munte de orez si unul de celuloză si cădeam într-un hău întunecat al depresiei, ca şi cum aş fi comis un păcat uriaş. Nu poţi aduna trei boabe de orez de la toţi oamenii folosindu-te de „minciunile ştiinţei", ale „statisticii", ale „matematicii". Chiar şi ca exerciţiu de înmulţire şi împărţire, o astfel de problemă e la fel de imbecilă şi primitivă precum cea în care calculezi probabilitatea ca un om care intră într-o latrină cufundată în întuneric să calce aiurea cu un picior şi să cadă în gaură, sau să calculezi câţi dintre călători calcă în golul dintre uşa trenului şi peron. Toate aceste întâmplări par posibile, dar eu nu am auzit niciodată de cineva care să se fi lovit căzând în gaura unei latrine.

Mai că-mi vin să râd gândindu-mă cu duioşie la mine, cel care, puţin câte puţin, a ajuns să cunoască ce înseamnă „societatea", dar care până mai ieri învăţase şi acceptase aceste ipoteze ca pe nişte „date ştiinţifice reale", fiind îngrozit de ele.

Cu toate astea, încă îmi era teamă cu adevărat de oameni, încât chiar şi înainte să mă întâlnesc cu clienţii barului trebuia mai întâi

| 141

să dau peste cap un pahar cu tărie. Ce te în-spăimântă te atrage. în fiecare seară coboram în bar şi, aidoma copilului care îl strânge mai tare la piept pe animăluţul său, deşi în realitate se teme puţin de el, mă întorceam spre clienţi şi, beat cum eram, puteam să-mi predic teoriile inepte despre artă.

Ilustrator de benzi desenate. Dar, vai, eram un ilustrator obscur, care nu cunoştea nici fericiri imense, sălbatice, nici suferinţe abisale. Sufletul meu tânjea cu disperare după o fericire imensă, violentă, oricât de nemărginită şi devastatoare ar fi fost suferinţa care avea să-i urmeze, însă pălăvrăgeala futilă cu clienţii barului în timp ce le goleam paharele era unica mea plăcere.

Trecuse un an de când duceam o viaţă absurdă în Kyobashi. Benzile mele

desenate nu se publicau doar în revistele pentru copii, ci ajunseseră şi în paginile revistelor pornografice, de proastă calitate, care se vindeau în gări. Sub pseudonimul cinic Joshi Ikita (am supravieţuit sinuciderii din dragoste1), desenam

1. Pronunţia celor patru ideograme din care este compus pseudonimul este identică cu cea din „am supravieţuit sinuciderii din dragoste".

nuduri obscene de femei, printre care preş ram versuri din Rubaiate1:

încetează rugăciunile fără de folos Aruncă tot ce-ţi aduce lacrimi Să bem o cupă! Aminteşte-ţi doar ce iubeşti Uită de grijile zadarnice.

Cei care-i ameninţă pe alţii cu nelinişte şi frică
Sunt înspăimântaţi de păcatele uriaşe pe care
ei înşişi le-au făcut
Dacă nu eşti pregătit pentru răzbunarea
morţii
Nu vei înceta să-ţi faci planuri în minte.
Ieri-seară mi-am umplut cupa şi inima mea
s-a umplut de fericire
Azi-dimineaţă m-am trezit trist.
Cât e de ciudat că doar într-o noapte
Sufletul meu s-a schimbat.
Nu te mai gândi la pedeapsa divină.

1. Traducerea rubaiatelor în limba română reflectă versiunea lui Osamu Dazai. în absenţa menţionării traducătorului de către Dazai, majoritatea cercetătorilor niponi consideră că autorul a preluat selectiv (şi a modificat) din traducerea în japoneză a catrenelor lui Omar Khayyam realizată de Horii Ryoho (1947), volum care a fost găsit pe biroul lui Dazai după moartea acestuia.

Aidoma tobei uriaşe ce răsună în depărtare
Nu vei scăpa de nelinişte
Dacă-ţi numeri păcatele, unul câte unul, chiar
şi un vânt pe care-l tragi.
Să fie oare dreptatea busola ce-i ghidează pe oameni?

Şi-atunci, pe frontul înroşit de sânge De vârfurile lăncilor asasinilor Ce fel de dreptate sălăşluieşte? Unde există un principiu al conducerii? Gloria înţelepciunii există? Lumea efemeră poate fi şi frumoasă, şi înfricoşătoare,

Oamenii slabi sunt îngreunaţi cu poveri pe care nu le pot duce.
însămânţaţi cu sămânţa pasiunilor carnale
ce nu pot fi înfrânte,

Blestemaţi cu bine, rău, păcate şi pedepse,
Nu putem face nimic decât să rătăcim,
Fără să avem nici putere şi nici voinţă să ne
împotrivim.
Pe unde rătăcim?
Critică? Căutare? Reconştientizare?
Ehei, visuri goale, iluzii imposibile
Gânduri nebune-s toate
Ehei, am uitat de băutură!
Priveşte cerul fără de sfârşit,
144
l
Punctele minuscule ce plutesc pe el înţelegi cum se învârte pământul? Să se învârtă, încolo şi încoace să se rotească, Mie nu-mi pasă.

Pretutindeni simt o putere copleşitoare în toate ţările, în toate popoarele Descopăr aceeaşi natură umană Ajuns-am un eretic.

Toţi înţelegem greşit cărţile sfinte
Credem că în afara lor nu există nici cunoaş-
tere, nici înţelepciune

Nu îngăduie desfătarea trupului, nu îngăduie băutura Ajunge, Mustafa! O, cât le urăsc!

Şi totuşi, în vremea aceea a existat o femeie neprihănită care mi-a spus să nu mai beau.

— Nu se mai poate aşa! în fiecare zi, te îm-
beţi de la prânz...

Era o fată de vreo şaptesprezece sau optspre-zece ani care lucra la o mică tutungerie vizavi de bar. Yoshi-chan era o fetişcană palidă, cu dinţii încălecaţi. Ori de câte ori mă duceam la ea să cumpăr ţigări, mă muştruluia râzând.

— De ce nu se mai poate? am întrebat-o în
tr-o zi. De ce e rea băutura? Ştii, demult, în Per-
sia antică se spunea „bea, omule, atâta băutură
| 145
câtă ai, şi uită, uită, uită răutăţile". S-o lăsăm baltă... „O cupă de jad care te ameţeşte doar puţin e de-ajuns ca să aduci speranţa într-o inimă obosită de tristeţe", aşa se spune. Pricepi?

— Nu pricep.

— Prostută mai eşti! Să ştii că te sărut!

— Fă-o! îmi răspunse, fără niciun pic de ru-şine, ţuguindu-şi buza de jos.

— Ce proastă! Auzi la ea, castitate...

Şi totuşi, expresia de pe chipul lui Yoshi-chan îmi spunea limpede că era virgină, că nimeni nu o pângărise.

După Anul Nou, într-o noapte cu un frig crâncen, am ieşit să-mi cumpăr ţigări şi, beat fiind, am căzut într-o gură de canal din faţa tutungeriei.

— Yoshi-chan, ajutor! am strigat.

Yoshi-chan m-a tras afară din canal si mi-a

pansat rana de pe braţul drept.

— Bei prea mult, mi-a spus atunci, pe un

ton grav, fără să schiţeze niciun zâmbet.

Nu mă tulbură ideea morţii, dar să mă ră-nesc, să-mi curgă sânge şi să ajung infirm - nu, mulţumesc. în timp ce Yoshi-chan îmi bandaja rana de pe braţ, m-am gândit că-i timpul să termin cu băutura.

— Mă las. De mâine, nu mai beau o picătură.

— Vorbeşti serios?

— M-am hotărât, mă las de băutură. Dar, dacă mă las, Yoshi-chan, te măriţi cu mine? am întrebat-o în glumă.

— Binen...

„Binen" e prescurtarea de la „bineînţeles". Pe atunci erau la modă tot felul de prescurtări -mobo, moga1.

— Perfect! Hai să ne încrucişăm degetele

mici în semn de promisiune. Mă las, asta e si

gur.

Fireşte, a doua zi am început să beau de pe la prânz. Seara am ieşit clătinându-mă pe picioare şi m-am oprit în faţa tutungeriei lui Yoshi-chan.

— Yoshi-chan, iartă-mă. Am băut...

— Of, eşti îngrozitor. Te prefaci că eşti beat.

„Ha?!" - eram atât de uluit, încât am avut

senzaţia că mă trezesc din beţie.

— Nu, vorbesc serios. Am băut, chiar am

băut. Nu mă prefac că sunt beat.

1. Prescurtări ale transcrierii fonetice a cuvintelor din limba engleză modern boy (modan boi), respectiv, mo-dern girl (modan găru), foarte populare în Japonia anilor '20.

— Nu-ţi bate joc de mine. Eşti înfiorător de rău, îmi spuse fără să mă suspecteze câtuşi de puţin.

— Dacă te uiţi mai bine, ai să pricepi că sunt beat. Am băut şi azi, am început de la prânz să beau. Iartă-mă.

— Ce bine joci teatru.

— Ascultă, prostuţo, eu nu joc teatru. Să ştii că te sărut!

— Hai, fă-o!

— Nu, nu am niciun drept. Mă văd nevoit să renunţ să te fac nevasta mea. Uită-te la fata mea! E roşie, da? Deci am băut!

— E de la apusul de soare, de-asta te-ai în-roşit. Nu mă prosti! Ieri mi-ai promis că n-ai să mai bei, aşa e? Nu ne-am încrucişat degetele mici? Zici c-ai băut, dar minţi, minţi, minţi!

„Ah, câtă nobleţe e în virginitatea ce nu a cunoscut prihana!", mi-am spus privind chipul palid şi zâmbitor al lui Yoshi-chan în tutungeria întunecoasă.

Nu mă culcasem niciodată cu o fată virgină mai tânără decât mine. O iau de nevastă, mi-am zis, căci voiam să cunosc o singură dată în viaţa mea fericirea imensă, sălbatică, oricât de abisală avea să fie suferinţa ce îi urma. Crezu-sem până atunci că frumuseţea virginităţii nu-i

decât iluzia sentimentalismului dulceag al poeţilor imbecili, dar frumuseţea e o prezenţă vie în lumea în care trăim! Ne-am căsătorit si, când a venit primăvara, ne-am urcat amândoi pe bicicletă şi am mers să vedem cascadele curgând printre frunzele verzi şi fragede. Acolo, pe loc, am hotărât, fără ezitare, „să câştig sau să pierd dintr-o lovitură", furând floarea neprihănită.

Eram căsătoriţi, în sfârşit. Fericirea pe care am simtit-o nu a fost una imensă, dar suferin-ţa ce a urmat a fost atât de profundă, depăşin-du-mi imaginaţia, încât nu ar fi de-ajuns să o numesc devastatoare. în realitate, pentru mine, „lumea" continua să fie un tărâm de o cruzime fără de sfârşit, nu unul al simplităţii, în care totul se decide prin victoria sau înfrângerea dintr-o singură lovitură.

148

149

II

Eu şi Horiki.

Ne vedeam, deşi ne dispreţuiam şi ne dis-trugeam unul pe celălalt. Dacă asta este ceea ce lumea numeşte „prietenie", atunci şi relaţia dintre mine si Horiki era, fără îndoială, „prietenie".

Agăţându-mă cu disperare de cavalerismul madamei de la barul din Kyobashi („cavale-rism" - e un cuvânt ciudat când vorbeşti des-pre o femeie, dar experienţa mi-a arătat că, cel puţin la oraş, femeile au mai mult cavalerism decât bărbaţii, majoritatea dintre ei fiind şocant de preocupaţi de propria înfăţişare şi de zgârciţi), am putut să mă însor cu Yoshi-chan, fata de la tutungerie, şi să închiriez o cameră

| 151

la parterul unei case din lemn, cu etaj, din Tsukiji, în apropiere de râul

Sumida. Mă lăsasem de băutură si în sfârşit mă dedicam cu tot sufletul benzilor desenate, care ajunseseră slujba mea stabilă. Seara, după cină, ieşeam amândoi să vedem un film, iar la întoarcere ne opream într-o ceainărie sau cumpăram ghivece cu flori. De fapt, mai mult decât toate astea îmi făcea plăcere să o ascult sau să urmăresc mişcările soţiei mele minione, care se încredea în mine cu tot sufletul. Tocmai când inima mea începuse să se încălzească puţin la gândul inocent că, în curând, puţin câte puţin, am să ajung să fiu în stare să trăiesc ca o fiinţă umană şi n-am să am parte de o moarte tragică, Horiki a apărut din nou în faţa ochilor mei.

— Salutare, seducătorule! Hei, ce-i cu faţa asta de bărbat decent? Azi sunt mesagerul patroanei din Koenji, îmi spuse. E-n regulă? mă întrebă, coborând brusc glasul şi făcând semn cu bărbia spre Yoshiko, care pregătea un ceai în bucătărie.

— Zi-mi ce vrei, n-o afectează, i-am răspuns calm.

Adevărul e că Yoshiko era un geniu al încre-derii umane. Nu suspecta relaţia mea cu madame din Kyobashi şi, chiar şi după ce i-am

152

povestit despre incidentul din Kamukura, nu a suspectat nici relaţia mea cu Tsuneko, nu pentru că aş fi avut un talent înnăscut să mint, ci pentru că lua în glumă tot ce-i spuneam, deşi uneori îi vorbeam direct, fără ocolişuri.

— Ca ntotdeauna, eşti sigur pe tine. Nu-i

ceva important, doar că mi-a zis să-ţi spun să

mai treci prin Koenji din când în când.

Tocmai când începeam să uit, pasărea mis-terioasă a nenorocirii venise la mine flutu-rându-şi aripile, ca să-mi sfâşie cu ciocul rana amintirilor. Dintr-odată, trecutul ruşinos şi plin de păcate începea să-mi treacă aievea prin faţa ochilor şi eram atât de îngrozit, încât voiam să scot un ţipăt.

— Bem ceva? l-am întrebat neliniştit.

— S-a făcut! mi-a răspuns Horiki.

Eu şi Horiki. Semăna perfect cu o fiinţă umană, însă uneori aveam senzaţia că seamă-nă leit cu mine. Fireşte, asta se întâmpla doar atunci când mergeam pe jos şi luam barurile la rând ca să bem sake ieftin, dar, în orice caz, când eram faţă în faţă, ne transformam în doi dulăi la fel de mari si cu aceeaşi blană, rată-cind pe aleile înzăpezite.

începând din acea zi, am reîncălzit vechea noastră prietenie. Mergeam împreună la micul

| 153

bar din Kyobashi, iar uneori, două javre moarte de bete, treceam pragul apartamentului lui Shizuko din Koenji, în care se întâmpla să mai şi înnoptăm.

Nu pot uita noaptea aceea de vară, umedă şi fierbinte. îmbrăcat într-oyukata uzată, Ho-riki a venit la apartamentul nostru din Tsukiji pe la apusul soarelui. Mi-a spus că apăruse o urgenţă şi fusese nevoit să-şi amaneteze costumul de vară şi m- a rugat să-i împrumut nişte bani, căci voia să-şi recupereze repede costumul, înainte ca bătrâna lui mamă să afle. Din nefericire, nici eu nu aveam niciun ban în casă, aşa că, după cum îmi era obiceiul, am trimis-o pe Yoshiko la amanet cu nişte haine ale ei ca să facă bani. I-am împrumutat lui Horiki suma pe care mi-o ceruse, dar, cum mai rămăseseră puţini bani, i-am zis lui Yoshiko să cumpere nişte sake tare. Ne-am urcat pe terasa casei, unde am dat o mică petrecere cu adevărat mizerabilă, răcorindu-ne în adierile de vânt puturoase care veneau din când în când dinspre râul Sumida.

Am început să jucăm un joc în care trebuia să ghicim substantive triste şi comice. Era un joc pe care-1 inventasem chiar eu: aşa cum deosebim între substantive de genul masculin,

feminin şi neutru, tot aşa putem împărţi sub-stantivele în comice şi tragice. De pildă, vaporul cu abur şi trenul sunt substantive tragice, în timp ce tramvaiul şi autobuzul sunt substantive amuzante. Cei care nu recunosc deosebirea nu sunt capabili să discute despre artă, iar un dramaturg care foloseşte în piesa lui de teatru comică măcar un singur substantiv tragic e descalificat ca dramaturg. La fel e şi în cazul substantivelor comice în tragedii.

— Eşti gata? l-am întrebat. Tutun?

— Tragi (prescurtarea de la tragic), a răspuns Horiki fără să se gândească.

— Medicament?

— Praf sau pastile?

— Injecţie.

— Tragi.

— Hm, ştiu şi eu... Sunt şi injecţii cu hormoni, asa e?

— Chiar şi aşa, fără discuţie e tragi. Mai întâi de toate e vorba de un ac. O splendidă tragi, aşa e?

— Fie, m-ai bătut. Ascultă: şi medicament, şi doctor sunt două substantive surprinzător de corni (prescurtarea de la comice). Dar moartea?

— Corni. Şi pentru un pastor creştin, şi pentru un călugăr budist.

154

155

- Excelent! Asta înseamnă că viaţa e tragi, nu?

— Greşit. Si viata e corni.

— Imposibil. Asta înseamnă că totul devine corni. Bine, îţi mai pun o întrebare: un ilustrator de benzi desenate? N-ai cum să-mi spui că e corni, aşa e?

— Tragi, tragi. Un substantiv colosal de tragi!

— Ei, aş! Tu eşti colosal de tragi!

Astfel de jocuri prosteşti de cuvinte, de gust îndoielnic, erau absurde, plictisitoare, dar eram mândri că ne pricepeam la o distracţie foarte inteligentă, deloc cunoscută în saloanele lumii.

Tot pe atunci, mai inventasem un joc ase-mănător cu acesta, în care trebuia să ghicim antonimul. Anto-ul (prescurtarea de la antonim) lui negru este alb. Dar albul are ca anto roşul. Anto-ul lui roşu e negru.

— Care e anto-ul pentru floare? l-am între

bat.

Horiki a căzut pe gânduri şi a strâmbat din gură.

— Mm... E un restaurant căruia îi spune

Floare si lună. E lună!

— Nu, ăsta nu e un anto. Mai degrabă e un sinonim. Stea şi toporaş nu sunt sinonime? Lună nu e anto.

— Ştiu. E albină.

— Albină?

— Păi, în bujori sunt albine... Sau poate sunt furnici?

— Asta-i bună! Astea-s motive în pictură. N-ai voie să trişezi.

— Gata, ştiu! Nori peste flori...

— Nu, se spune nori ce acoperă luna...

— Da, da! Vânt peste flori. E vânt. Vântul e anto-ul florii.

— Rău de tot... Nu cumva e un vers tânguitor de baladă1? îţi trădezi originea.

— Ba nu, e lăută.

— Tot nu-i bine. Anto-ul pentru floare e... Trebuie să numeşti ceva din lumea asta care nu seamănă deloc cu o floare.

— Asta şi fac. E... Stai... Nu cumva e femeie?

— Şi-atunci care e sinonimul pentru femeie?

— Intestine.

1. în original, naniwabushi - gen de baladă foarte popular în anii '20, în care un narator spune pe tonuri tânguitoare o poveste, acompaniat de shamisen, instrument tradiţional cu trei coarde.

- Nu te pricepi la poezie, aşa e? Bine, şi-atunci care e anto-ul pentru intestine?

— Lapte.

— Destul de bine... Ia să mai încercăm încă unul din aceeaşi gamă. Ruşine. Antonimul lui honte1.

— Neruşinare. Un faimos ilustrator de benzi desenate - Joshi Ikita.

— Si Horiki Masao?

Ajunşi în acel punct al jocului, niciunul dintre noi nu mai era în stare să râdă. Eram deprimaţi -trăsătura specială a beţiei de pe urma sake-ului tare -, ca şi cum capul ne era plin cu cioburi de sticlă.

— Nu fi insolent. Eu n-am fost umilit ca ti

ne, legat cu o frânghie.

Eram şocat. în sinea lui, Horiki nu se gândea la mine ca la o fiinţă umană adevărată, ci ca la un neruşinat care scăpase cu viaţă din-tr-o tentativă de sinucidere, o nălucă imbecilă, un „cadavru viu". Scopul „prieteniei" lui era să mă folosească cât putea de mult pentru propria plăcere şi, cum era de aşteptat, nu m-am simţit bine când am realizat acest lucru, dar m-am răzgândit în ce-1 priveşte: poate că

1. Ruşine (fr.).

meritam să fiu dispreţuit de Horiki, să fiu judecat de el aşa cum mă vedea, de vreme ce încă din copilărie nu am avut calităţi care să mă facă să fiu considerat un om.

— Crimă. Care e antonimul crimei? E greu,

nu? l-am întrebat, mimând nonşalanta.

— Lege, mi-a răspuns Horiki calm.

M-am uitat din nou la faţa lui. Luminat de

reclama în neon roşu ce pâlpâia pe o clădire din apropiere, chipul său avea duritatea impunătoare a unui anchetator de neclintit. Răspunsul său mă uluise.

— Ascultă, Horiki. Crima nu e ce crezi tu.

Auzi la el: antonimul crimei e legea! Poate

că toţi oamenii din „societate" care au astfel de idei simpliste îşi duc viaţa mai departe, convinşi că, tocmai acolo unde nu sunt poliţişti, crimele mustesc.

— Si-atunci să fie Dumnezeu? Tu ai ceva în

tine care te face să miroşi a călugăr creştin... Dizgraţios.

— Să nu tragem concluzii superficiale. Să ne gândim amândoi, încă puţin. Nu ţi se pare o temă interesantă? Simt că răspunsul la această întrebare îţi spune totul despre un om.

— Incredibil... Antonimul crimei e virtutea. Un cetăţean virtuos. Pe scurt, unul ca mine.

158

159

— Lasă-te de glume! Virtutea e antonimul răului, nu al crimei.

— Sunt crima şi răul diferite?

Sunt, eu asa cred. Virtute si viciu sunt «i H icepte inventate de om, cuvinte

pentru moralitate, făcute după bunul-plac al omului.

— Prostii! Nu poate fi decât Dumnezeu.

Dumnezeu, Dumnezeu. Fără tăgadă, nu poate

fi decât Dumnezeu. Ce foame mi s-a făcut...

— Yoshiko fierbe nişte fasole dulce jos.

— îi sunt recunoscător! E preferata mea. Cu palmele împreunate duse la ceafă, Hori-

ki s-a lungit pe podea.

— Nu te interesează subiectul crimei, hm? l-am întrebat.

— Asta cam aşa e. Pentru că, spre deosebire de tine, eu nu sunt un criminal. Mă distrez, dar nu duc femeile la moarte, nu le iau banii.

într-un colţ al inimii auzeam un murmur disperat - eu nu duc femeile la moarte, nu le storc de bani -, însă am cedat într-o clipă obsesiei mele: eu sunt răul întruchipat.

Orice-aş face, mi-e cu neputinţă să spun franc ce gândesc când discut cu cineva faţă în faţă. Forţându-mă cu disperare să-mi înăbuş emoţiile periculoase care creşteau din ameţeala melancolică a sake-ului tare, am mur-murat ca şi cum aş fi vorbit singur:

— Nu doar crimele ne trimit în spatele gratiilor. Cred că, dacă am şti antonimul crimei, atunci am cunoaşte şi ce înseamnă crima cu adevărat, dar... Dumnezeu... izbăvire... dragoste... lumină... Satana e antonimul lui Dumnezeu, pentru izbăvire e suferinţa, pentru dragoste există ură, lumina are întunericul ei, pentru bine este răul, păcat şi rugăciune, crimă şi re-muşcare, crimă şi mărturisire, crimă şi... Ah, toate sunt sinonime... şi-atunci, ce opunem crimei?

— Antonimul crimei e miere1! Ceva dulce ca mierea. Mi-e o foame... Adu şi tu ceva de mân-care!

— Ce-ar fi să aduci tu?

Pentru prima oară în viaţa mea, glasul meu trăda o furie violentă.

— Preabine! Mă duc şi comit „crima" împre

ună cu Yoshiko. Acţiune concretă, nu discuţii

teoretice. Hm... Să fie fasolea dulce cu miere2

antonimul păcatului? Nu, nu... E bobul verde3!

1. Joc de cuvinte: prin mutarea silabei mi din tsumi (având, în funcţie de context, sensul de păcat, crimă, delict) în faţa silabei tsu, se formează cuvântul mitsu (miere).

2. Desert tradiţional japonez.

3. în original, soramame. în limbaj vulgar, mame face tri-mitere la organul sexual femeiesc.

161

Eram atât de beţi, încât abia puteam bălmăji.

— Fă ce vrei, numai pleacă odată!

— Crimă şi burtă goală. Burtă goală şi bob verde. Nu, nu-i posibil... or fi sinonime? se ridică, bâiguindu-şi imbecilităţile.

Crimă şi pedeapsă. Dostoievski. Trecură fulgerător printr-un ungher al minţii mele, făcându-mă să tresar: şi dacă domnul Dostoievski nu a pus crimă şi pedeapsă alături ca sinonime, ci ca antonime? Crimă şi pedeapsă -două cuvinte ce nu au nimic în comun, absolut antagonice. Simţeam că încep să înţeleg ce se află în prăpastia haosului antonimelor lui Dostoievski, pe fundul lacului tulbure şi împuţit, acoperit cu mătasea-broaştei... Nu, şi totuşi... Printre gândurile gonindu-mi prin minte aidoma unei lămpi ce se învârte ameţitor, am auzit glasul lui Horiki.

— Hei! Superbe bobite! Ia vino să vezi!

Horiki se schimbase la faţă, glasul îi suna

altfel. Abia ce se ridicase şi coborî ţinându-se cu greu pe picioare, dar într-o clipită urcă iar pe terasa de pe acoperiş.

— Ce-i?!

Copleşit de o senzaţie stranie, am coborât împreună cu el mai întâi de pe terasă la etajul unu şi, în timp ce coboram scările spre odaia de la parter, Horiki se opri brusc.

— Priveşte! îmi spuse în şoaptă, arătân-du-mi ceva cu degetul.

Mica fereastră a odăii era deschisă şi de pe scară vedeam înăuntru: lumină aprinsă, două animale. „Nişte fiinţe umane. Nişte fiinţe umane, nu-i nimic surprinzător", mi-am spus în şoaptă - totul se învârtea în jurul meu, gâfâ-iam violent şi, încremenit în picioare pe scară, am uitat să-i sar în ajutor lui Yoshiko.

Horiki îşi drese glasul zgomotos. Am alergat înapoi spre acoperiş, ca şi cum voiam să scap de ceva, şi m-am prăbuşit pe terasă. Privind cerul nopţii de vară mustind de ploaie, nu am fost copleşit nici de furie sau ură, nici de tristeţe, ci de o senzaţie de frică atroce. Nu era teama pe care aş fi simţit-o văzând fantome bântuind printr-un cimitir, ci una pe care aş fi simţit-o întâlnind o zeitate în veşminte albe în pădurea de cedri a unui sanctuar shin-to - o teamă ancestrală devastatoare, pe care n-aş putea s-o descriu în câteva cuvinte. Din acea noapte au început să-mi apară primele fire albe de păr, mi-am pierdut toată încrederea în mine, suspiciunea mea faţă de oameni nu a mai cunoscut limite şi m-am îndepărtat pe vecie de tot ce înseamnă aşteptări de la viaţă, bucuriile ei şi empatia pentru ceilalţi.

162 |

163

A fost un incident care, sincer să fiu, mi-a hotărât existenţa. Mă simţeam ca şi cum fruntea îmi fusese despicată pe mijloc, între sprâncene, şi, ori de câte ori mă întâlneam cu cineva, rana mă durea înfiorător.

— Te compătimesc, dar poate că te-a învă
ţat o lecţie, puţin măcar. Eu nu mai calc în casa
ta. Aici la tine e infern... dar iart-o pe Yoshi-
chan. La urma urmei, nici tu nu eşti vreun
specimen decent. Rămâi cu bine.

Horiki nu era chiar aşa de idiot ca să mai zăbovească într-o atmosferă atât de dezgus-tătoare. M-am ridicat, am băut sake şi am început să plâng în hohote, lamentându-mă din toţi rărunchii. Simţeam că pot plânge oricât, fără să mă opresc.

Nici nu mi-am dat seama că Yoshiko era în spatele meu. Pierdută, stătea în picioare şi în mâini ţinea o farfurie plină cu vârf cu bobi verzi fierţi.

— Mi-a spus că nu-mi face nimic...

— Gata, taci, nu-mi spune nimic. Tu nu ştii cum să nu te încrezi în oameni. Stai jos, hai să mâncăm.

Aşezaţi unul lângă celălalt, am mâncat bobi. Ah, e încrederea un păcat, o crimă? Bărbatul era un negustor analfabet, scund, avea în jur

de treizeci de ani, îmi cerea să-i fac benzi de-senate şi apoi făcea scandal pentru cei câţiva bani cu care mă plătea.

Negustorul nu a mai venit la mine - era de aşteptat -, dar îl uram mai puţin pe el decât pe Horiki, care, în loc să tuşească scurt sau să facă ceva când i-a văzut, a urcat înapoi pe terasă, la mine. Atât de mult îl uram pe Horiki, atât de furios eram pe el, încât, în nopţile în care nu puteam să dorm, ura şi mânia mă făceau să gem.

Nu am fost nici iertător, nici neiertător. Yoshiko era credulitatea întruchipată. Nu ştia cum să se îndoiască de oameni. Si credulita-tea ei a fost cauza nenorocirii care i s-a întâmplat.

Şi te întreb, Dumnezeule. E încrederea o cri-mă, un păcat?

Mai mult decât pângărirea lui Yoshiko, în-tinarea încrederii sale în oameni s-a transformat de atunci pentru mult timp într-o sămânţă a agoniei fără de sfârşit, făcându-mi viaţa insu-portabilă.

Pentru unul ca mine, cu încrederea în oameni atât de distrusă, încât sunt dezgustător de timorat citindu-le doar expresiile de pe chip, credulitatea neprihănită a lui Yoshiko era

cristalină, aidoma cascadelor prin frunzişul verde. într-o singură noapte,

cascada pură s-a prefăcut într-o apă tulbure şi murdară. După acea noapte, Yoshiko a început să se neliniştească atunci când zâmbeam sau mă încruntam. Când o strigam să vină la mine, tresărea, neştiind pe ce să-şi oprească privirea. Oricât mă străduiam să o fac să râdă, oricât făceam pe clovnul, era încordată, speriată şi ajunsese să-mi vorbească exagerat de formal şi politicos.

Să fie oare încrederea imaculată originea păcatului?

Am căutat şi citit multe romane despre femei măritate violate, dar nu am găsit niciunul în care o femeie este violată cu atâta cruzime cum a fost Yoshiko. Ce i se întâmplase nu putea fi cu niciun chip subiect de roman. Poate m-aş fi simţit mai împăcat dacă pe negustorul ăla scund şi Yoshiko i-ar fi legat sentimente ce semănau câtuşi de puţin cu iubirea, dar din cauza unei nopţi de vară în care Yoshiko nu a fost incredulă, a unei singure nopţi, fruntea îmi era mereu încruntată, vocea-mi răguşise, începusem să albesc, iar Yoshiko avea să rămână speriată şi îngrozită pentru tot restul vieţii, în majoritatea romanelor pe care le citisem,

subiectul cel mai important era dacă soţul ierta sau nu „actul" soţiei.

Dar eu nu cred că aceasta este marea problemă chinuitoare. Cred că bărbatul care are dreptul de a ierta sau nu este un bărbat fericit. Dacă e convins că nu o poate ierta, nu e nevoie să facă scandal, ci să divorţeze de ea imediat şi să-şi ia o altă nevastă. Dacă nu poate face asta, atunci trebuie să o ierte şi să fie îngăduitor. Şi într-un caz, şi în celălalt, sentimentele bărbatului soluţionează situaţia. Cu alte cuvinte, chiar dacă incidentul e un şoc puternic, de netăgăduit, pentru bărbat, e doar un „şoc" şi nu sunt valuri care continuă să vină peste el, lovindu-1 întruna. Aveam senzaţia că e un incident care poate fi soluţionat prin mânia unui bărbat cu autoritate asupra nevestei sale. în cazul nostru însă, eu eram un soţ fără nicio autoritate şi, gândindu-mă mai bine, am ajuns să cred că purtam toată vina. Nu eram nici pe departe mânios, nu i-am reproşat nimic. Fusese violată din pricina virtuţii rare pe care o avea, virtute pe care eu, soţul ei, o admiram -credulitatea inocentă în oameni, insuportabil de demnă de milă.

E încrederea inocentă o crimă, un păcat?

166

167

Pierdut, confuz, îndoindu-mă de unica virtute de care ajunsesem dependent, făcusem din băutură singurul meu refugiu. Chipul meu avea trăsături înfiorător de abjecte, mă apucam să beau din zori, dinţii începuseră să-mi cadă, benzile mele desenate erau mai mult schite pornografice. Ba nu, o spun sincer: începusem să copiez stampe pornografice1, pe care apoi le vindeam pe sub mână. Voiam să fac bani pentru o tărie.

Când o vedeam pe Yoshiko mereu timorată şi evitându-mi privirea,

suspiciunile mele năşteau alte suspiciuni: era posibil ca ea, o femeie care nu cunoştea deloc precauţia, să fi fost de mai multe ori cu negustorul? O făcuse şi cu Horiki? Sau cu un bărbat pe care nu-1 cunoşteam? Nu am avut nicio fărâmă de curaj să o întreb deschis. Mă îmbătăm cu sake, lăsân-du-mă torturat de veşnicele mele îndoieli şi spaime. Uneori, când, beat fiind, încercam timid şi-i puneam întrebări cu aluzii maliţioase, sufletul meu pendula prosteşte între bucurie şi mâhnire, însă „la exterior" continuam să-mi joc bufoneriile, şi-apoi o supuneam pe Yoshiko

1. în original, shunga - stampe erotice, cu o istorie datând din epoca Heian (794-1185).

unui infern de mângâieri desfrânate, până că-deam într-un somn adânc.

La sfârşitul acelui an, m-am întors acasă noaptea târziu, mort de beat. Mi-era poftă de nişte apă cu zahăr şi, cum Yoshiko deja adormise, m-am dus singur în bucătărie, am căutat zaharniţa şi am ridicat capacul: înăuntru nu era zahăr, ci o cutiuţă neagră şi lunguiaţă din carton subţire. Am luat cutia în mână buimac, dar când am citit eticheta am fost şocat. Jumătate din scris fusese răzuit cu unghia, dar partea scrisă cu litere romane rămăsese neatinsă şi scria clar: DIAL.

DIAL. Pe vremea aceea beam doar sake tare, dar nu luam somnifere. Sufeream însă de insomnie ca de o boală cronică şi ştiam destul de bine efectele somniferelor. O singură cutie de Dial era, fără îndoială, mai mult decât suficientă ca să mă ucidă. Nu era desigilată, dar cu siguranţă că o ascunsesem cândva acolo, ca să o am la nevoie, după ce răzuisem cu unghia ideogramele. Biata copilă nu ştia să citească literele romane şi probabil că m-am gândit că era de-ajuns să dau cu unghia doar peste scrisul în japoneză. („Nu ai comis nicio crimă", mi-am spus.)

Fără să fac zgomot, mi-am umplut un pahar cu apă, am desfăcut încet cutia, mi-am turnat-o pe toată în gură, am băut calm toată apa, am stins lumina şi m-am culcat.

Trei zile şi trei nopţi am zăcut ca un mort. Doctorul 1-a considerat un accident şi, binevoitor, nu a informat poliţia. Se pare că primele cuvinte pe care le-am rostit când mi-am recăpătat cunoştinţa au fost „mă întorc acasă". Nici eu nu ştiu ce-am vrut să spun cu acest „acasă", dar, din câte am înţeles, aşa am zis, zgudu-indu-mă de plâns.

Puţin câte puţin, privirea mi s-a limpezit şi l-am văzut pe Plătică stând la capul meu - dezgustul i se citea pe chip.

— Şi data trecută tot la sfârşitul anului a

făcut-o, aşa e? întotdeauna alege intenţionat

sfârşitul anului, atunci când nu ne vedem ca
pul de treabă. Mă omoară când îmi face una ca
asta.

Cea care asculta lamentările lui Plătică era madame de la barul din Kyobashi.

— Madame, am strigat-o.

— O! Cum?! Te-ai trezit? m-a întrebat, aple-cându-şi faţa zâmbitoare peste chipul meu.

— Desparte-mă de Yoshiko, i-am zis, plân-gând în hohote.

Şi eu am fost surprins de vorbele mele. Madame se ridică şi scoase un oftat slab.

Ce mi-a ieşit apoi pe gură a fost la fel de surprinzător ca vorbele de dinainte, ceva atât de caraghios şi de imbecil, încât mi-e greu să-1 descriu altfel.

— Plec într-un loc unde nu sunt femei.

— Ha! Ha! Ha!

Primul care a râs tare, cât îl ţineau plămânii, a fost Plătică, madame chicotea discret, iar eu, printre şiroaiele de lacrimi, mă înroşisem şi am schiţat un zâmbet amar.

— E mai bine aşa pentru tine, a spus Plătică,
continuând să râdă ca un idiot. E mai bine să
pleci într-un loc unde nu există femei, aşa e.
Acolo unde sunt femei, nimic nu-ţi merge. Mi
nunată idee, să te duci unde nu sunt femei.

Un loc fără femei. Mai târziu, delirul meu imbecil s-a adeverit într-o realitate îngrozitor de tragică.

Părând să fi înţeles că înghiţisem otravă ca să plătesc pentru ce i se întâmplase ei, Yoshiko era şi mai timorată în prezenţa mea. Orice i-aş fi spus, nu zâmbea deloc şi nu scotea o vorbă.

Mă sufocam stând în cameră, încât, în cele din urmă, am ieşit din casă şi, la fel ca

întotdeauna, am ajuns să mă înec în sake de mâna a doua. După incidentul cu Dial, slăbisem incredibil de mult. îmi simţeam braţele si picioarele grele, mi-era lene să-mi fac benzile desenate. Cu banii pe care Plătică mi-i lăsase când venise să mă vadă zăcând, m-am hotărât brusc să mă duc singur la o staţiune cu băi termale din sudul peninsulei Izu („un mic cadou din partea mea", mi-a spus, şi mi-a dat banii ca şi cum ar fi fost ai lui, dar bănuiam că fuseseră trimişi de fraţii mei; de data asta, spre deosebire de episodul fugii din casa lui Plătică, am putut să-mi dau seama prin vălul confuziei de teatrul pe care-1 juca cu un aer

important, dar, inteligent cum sunt, m-am prefăcut că nu înţeleg sceneta şi i-am acceptat banii, mulţumindu-i umil; gestul lui mi-a lăsat o impresie stranie, ca şi cum înţelegeam şi, în acelaşi timp, nu pricepeam nimic, întrebându-mă de ce oamenii ca el fac uz de vicleşuguri complicate), chiar dacă nu-mi stă în fire să fac în tihnă un tur al apelor termale. Gândindu-mă la Yoshiko, singurătatea mea părea că se întinde la infinit, fusesem părăsit şi de liniştea sufletească de care aveam nevoie ca să admir munţii de la fereastra hotelului. Nu m-am

schimbat în dotera\ nu am intrat în apele fierbinţi, în schimb am ieşit repede din hotel, nă-pustindu-mă spre locuri mizerabile care din stradă păreau ceainării, unde am băut atât de mult sake distilat, încât aş fi putut să mă îm-băiez în el. M-am întors la Tokyo simţindu-mă şi mai rău decât la plecare.

în Tokyo a nins mult în acea noapte. Am ră-tăcit beat pe străzile dosnice din Ginza, cântând în şoaptă, repetând întruna „Aici, la sute de kilometri de ţara mea... Aici, la sute de kilometri de ţara mea"2, împrăştiind cu vârful încălţărilor zăpada depusă în calea paşilor mei. Brusc, am început să vomit. A fost prima dată când am vomitat sânge.

Şi sângele meu a pictat pe zăpadă un imens Soare Răsare3. Am rămas o vreme stând pe vine şi-apoi, cu palmele făcute căuş, am luat zăpadă curată şi, plângând, mi-am spălat fata.

1. Haină scurtă şi căptuşită, cu un cordon în talie, având croială tradiţională, purtată pe timpul iernii.

2. Primul vers al cântecului „Senyu" („Camarazi de ar-me"), compus în 1905 şi cântat de militarii niponi în timpul războiului ruso-japonez.

3. în original, hinomaru - steagul naţional al Japoniei.

172

173

Unde duce cărăruia asta? Unde duce cărăruia asta?1

Glasul unei fetite cântând sfâşietor de trist se auzea în depărtare aidoma unei halucinaţii. Nefericire. în lumea asta sunt tot felul de oameni nefericiţi, nu, nu aş exagera dacă aş spune că în lumea aceasta sunt doar oameni nefericiţi, dar se pot împotrivi nefericirii lor, opunân-du-se demni şi curajoşi societăţii, iar societatea le înţelege lupta cu bunăvoinţă şi compasiune, însă cum nefericirea mea crescuse din păcatele şi viciile mele, nu era cale să mă plâng nimănui.

Dacă aş fi putut îngăima măcar un singur cuvânt de protest, sunt sigur că nu doar Plăti-că, ci toată lumea mi-ar fi spus scandalizată că s-a săturat să audă aceleaşi lamentări. Sunt oare ceea ce vulgul numeşte „un egoist"? Sau sunt opusul, un individ prea slab? Nici eu nu ştiu ce sunt, dar cum în mine, se pare, s-au adunat multe păcate şi vicii, nu fac decât să mă prăbuşesc singur, până la final, în propria nefericire şi nu există nimic care să-mi împiedice căderea.

1. Vers dintr-un vechi cântec tradiţional pentru copii („Toryanse", „Poţi să treci").

M-am ridicat şi, cu gândul că trebuie s.i iau cât mai degrabă nişte medicamente, am intrat în cea mai apropiată farmacie. Când privirile ni s-au intersectat, farmacista s-a ridicat în picioare, şi-a îndreptat gâtul şi spatele şi a făcut ochii mari, ca şi cum o lanternă i-ar fi bătut drept în faţă. în ochii ei nu era nici frică, nici repulsie, ci dorinţa de a fi salvată, culoarea nevoii de afecţiune.

„Sigur şi ea e nefericită. Oamenii nefericiţi sunt sensibili la nefericirea celorlalţi oameni" - aşa îmi spuneam în sinea mea când am observat brusc că abia se ţine pe picioare, sprijinindu-se în cârje. Mi-am înfrânat impulsul să ajung repede lângă ea şi, cu privirea nedezlipită de pe chipul ei, mi-au dat lacrimile. Din ochii ei mari au început să curgă şiroaie de lacrimi.

Atât şi nimic mai mult. Fără să scot niciun cuvânt, am ieşit din farmacie şi, clătinându-mă, m-am întors acasă, unde i-am cerut lui Yoshi-ko să-mi facă apă cu sare. Am băut-o şi m-am culcat fără să-i mai spun nimic. A doua zi, minţind-o că mă prinsese răceala, am dormit toată ziua. Noaptea, panicat din cauza sângelui pe care-1 vomitasem fără să mă vadă nimeni, m-am ridicat şi m-am dus iar la farmacie.

174

| 175

Surâzător, m-am confesat femeii cum mă simt şi i-am cerut sfatul.

— Trebuie să încetaţi cu băutura.

Vorbeam ca si cum ne cunoşteam.

— Cred că sunt dependent de alcool. Chiar şi acum, am chef să beau.

— N-aveţi voie. Şi bărbatul meu a avut tu-berculoză, dar s-a înecat în băutură, îmi spunea că omoară microbii cu alcool. Şi-a scurtat singur zilele.

— Neliniştea, teama sunt insuportabile. Nu mai rezist.

— Vă dau nişte medicamente. Dar, vă rog, nu mai beţi.

Farmacista (era văduvă şi avea un băiat care intrase la facultatea de medicină din Chiba, dar se retrăsese de la şcoală şi era internat în spital, suferind de aceeaşi boală de care murise taică-su; acasă îl avea pe socru-său paralizat, iar ea, din cauza poliomielitei de care se îmbolnăvise la cinci ani, nu-şi putea mişca deloc un picior), mergând bătând cu cârjele în podea, mi-a ales nişte medicamente de pe rafturi şi din sertare şi le-a pus pe tejghea.

Asta e pentru reîmprospătarea sângelui.

Acestea sunt vitamine injectabile. Asta-i seringa, i

Astea sunt tablete de calciu, iar astea sunt digestive, ca să nu vă distrugeţi stomacul.

Cutare e pentru asta, iar asta e pentru...

Mi-a explicat cu multă afecţiune vreo cinci sau şase feluri de medicamente. Dar afecţiunea din glasul acestei femei nefericite era mult prea apăsătoare pentru mine.

— Luaţi asta când nu mai rezistaţi dacă nu beţi, mi-a spus la sfârşit, ambalând repede o cutie mică.

Era morfină.

Mi-a spus că nu o să-mi facă mai rău decât alcoolul şi eu am crezut-o. Cum ajunsesem să simt fizic degradarea în care eram când mă îmbătăm şi radiam de bucurie că, în sfârşit, după atâta timp, puteam să mă eliberez de diavolul numit alcool, n-am ezitat şi mi-am injectat singur morfină în braţ. Nesiguranţa, iritarea şi timiditatea au fost complet şterse din mine şi m-am prefăcut într-un personaj vorbăreţ şi optimist. Injecţiile cu morfină m-au făcut să uit de slăbiciunea trupului meu şi să lucrez cu energie la benzile mele desenate şi, uneori, îmi veneau idei atât de groteşti, încât izbucneam în râs în timp ce desenam.

Aveam de gând să-mi fac o injecţie pe zi, dar mi-am crescut doza la două injecţii, iar când

176

177

am ajuns la patru, am realizat că nu mai sunt în stare să lucrez dacă nu am morfină.

— Nu puteţi continua aşa. Dacă ajungeţi

dependent de morfină, va fi... îngrozitor.

Ascultând-o pe farmacistă, am avut senzaţia că deja ajunsesem dependent (şi asta pentru că am obiceiul să mă las influenţat cu uşurinţă

de părerile oamenilor. îmi spun „nu trebuie să cheltui banii", dar dacă cineva îmi zice „sunt ai tăi, fă ce vrei", am iluzia stranie că dacă nu i-aş cheltui i-aş înşela aşteptările şi negreşit îi cheltui repede), iar neliniştea cauzată de dependenţă m-a făcut, dimpotrivă, să cer şi mai multă morfină.

— Vă implor! Daţi-mi încă o cutie! Plătesc la sfârşitul lunii, vă asigur.

— Puteţi să-mi plătiţi oricând vreţi, dar mi-e frică de poliţie.

Ah! Aura de paria suspect, cu secrete mize-rabile şi întunecate, mă urmărea mereu.

— Spuneţi-le ceva, orice, minţiţi-i, vă im

plor. Vă dau un sărut, la schimb.

Farmacista se înroşi toată.

— Dacă nu iau morfină, mi-e imposibil să

lucrez, am insistat eu. Pentru mine injecţia asta

e energizant.

— Atunci ar fi mai bune nişte injecţii cu hormoni.

— Nu mă luaţi de prost. Ori alcool, ori mor-fină, una din două. Fără niciuna nu pot lucra.

— Nu aveţi voie să beţi.

—întocmai! De când am început să iau mor-fină, n-am pus nicio picătură de alcool în gură. Şi mă simt foarte bine. Ştiţi, n-am de gând să desenez o veşnicie benzi desenate mizerabile. M-am lăsat de băutură, mă fac bine, încep să studiez şi nu încape îndoială că am să ajung un pictor grozav. O să vedeţi... E un moment foarte important pentru mine, vă implor, ajutaţi-mă. Să vă dau un sărut?

— Mă puneţi în încurcătură, răspunse far

macista izbucnind în râs. O să ajungeţi depen

dent de morfină, să nu spuneţi că nu v-am spus.

Bătând cu cârjele în podea, se apropie de un raft şi luă morfină.

— Nu vă pot da o cutie întreagă, că o s-o ter

minaţi repede. Jumătate de cutie, da?

— Ce zgârcită sunteţi, dar asta e, n-am ce

face...

Mi-am injectat o seringă cu morfină de îndată ce am ajuns acasă.

— Nu te doare? mă întrebă Yoshiko îngri

jorată.

178

179

- Ba da, mă doare. Dar oricât m-ar durea, trebuie să mi-o fac, dacă vreau să lucrez mai bine. Ai văzut si tu că de la o vreme încoace sunt foarte energic, nu? Gata, trec la lucru! am spus apoi pe un ton binedispus. La muncă, la mun-

u

ca.

Odată am bătut la uşa farmaciei la miezul nopţii. Când farmacista a ieşit îmbrăcată în că-maşă de noapte, sprijinindu-se în cârje, m-am repezit la ea, am îmbrăţişat-o, am sărutat-o şi m-am prefăcut că plâng.

Fără niciun cuvânt, mi-a întins o cutie cu morfină.

Când am conştientizat cu adevărat că morfina e la fel de abominabilă şi mizerabilă ca sake-ul distilat - ba nu, mai mult decât el -, eram deja un bolnav dependent în întregime de morfină. Ajunsesem la limita extremă a degradării, a neruşinării. Obsedat doar de gândul să-mi cumpăr morfină, începusem din nou să copiez stampe erotice, ba chiar am avut cu farmacista infirmă literalmente o relaţie hidoasă.

„Vreau să mor, acum mai mult ca niciodată, vreau să mor, nu mai este cale să mă fac bine, orice aş face, oricât aş face, e în zadar, nu fac decât să mă acopăr şi mai mult cu dezonoare,

n-am dreptul să visez că mă duc pe bicicletă să văd cascadele printre frunzele verzi, nu fac decât să adun la păcatele mizerabile altele şi mai monstruoase, să am parte de şi mai multă suferinţă, mai puternică decât acum, vreau să mor, trebuie să mor, fiindcă a trăi e sămânţa păcatului..."

Aşa-mi spuneam întruna, dar, pe jumătate nebun, ajungeam să fac la nesfârşit aceleaşi drumuri între casă şi farmacie.

Cu cât desenam mai mult, cu atât îmi creş-team doza de morfină, încât datoria la farmacie ajunsese la o cifră înspăimântătoare. Când farmacista se uita la chipul meu, ochii i se umpleau de lacrimi, făcându-mi să-mi curgă şi mie şiroaie de lacrimi pe obraji.

Infern.

Ca să evadez din iadul în care mă prăbuşisem, ca ultimă soluţie, i-am scris lui taică-meu o scrisoare lungă în care i-am spus întreg adevărul despre mine (ce-i drept, nu am putut să-i scriu despre femei) şi, dacă şi aşa aveam să dau greş, nu-mi rămânea decât să mă spânzur - o hotărâre aidoma pariului că Dumnezeu există.

Mi-am înrăutăţit si mai mult situaţia - aces-ta a fost rezultatul încercării mele. Răspunsul pe careul aşteptam nu a venit niciodată, iar

iici.ilxl.nr.i şi neliniştea m-au făcut să-mi cresc ilo/a de morfină.

în după-amiaza zilei în care mă pregăteam ca noaptea să-mi injectez zece doze cu morfină deodată şi să mă arunc în râu, Plătică, mirosind pesemne cu intuiţia lui diabolică ce puneam la cale, a venit la mine însoţit de Horiki. — Am auzit că vomiţi sânge, a spus Horiki, stând în faţa mea cu picioarele încrucişate, zâmbindu-mi cu duioşie, aşa cum nu-1 mai văzusem niciodată.

Atât de recunoscător eram pentru acel zâmbet, atât de fericit mă făcea zâmbetul lui, încât mi-am întors faţa şi am lăsat lacrimile să-mi curgă şiroaie. Zâmbetul lui plin de afecţiune mă spulberase, mă îngropase pentru totdeauna.

M-au urcat într-o maşină şi, pe un ton calm (atât de liniştit, încât i-aş putea spune compasiune profundă), Plătică mi-a spus că trebuie să mă internez în spital, să las totul în grija lor, iar eu, părăsit de voinţă şi raţiune, plângând cu suspine, m-am supus docil hotărârii lor. După un drum lung, cu hurducături, înghesuiţi în maşină toţi patru - o luaserăm şi pe Yoshiko -, am oprit, când afară se întunecase, în faţa porţii unui spital mare, în mijlocul unei păduri.

„E un sanatoriu" - a fost singurul meu gând.

După ce m-a consultat cu o delicateţe şi po-liteţe dezgustătoare, tânărul doctor mi-a spus zâmbind timid:

— O vreme, vă veţi odihni şi reface la noi.

Când a venit momentul ca Plătică, Horiki şi

Yoshiko să plece şi să mă lase singur acolo, Yoshiko mi-a întins o bocceluţă cu haine de schimb, şi-apoi, tăcută, a scos din cordonul chimonoului o seringă şi restul de morfină. Să fi crezut oare că era un simplu energizant?

— Nu, nu mai am nevoie de ele.

A fost cu adevărat un episod straniu. Nu aş exagera dacă aş spune că a fost singura dată din viaţa mea când am refuzat ce mi se oferea. Propria nefericire era nefericirea unuia care nu avea puterea să spună nu. Fusesem îngrozit de teama că, dacă aş fi refuzat ceva ce-mi era oferit, între inima binefăcătorului şi inima mea s-ar fi căscat o prăpastie enormă, pe care n-aş fi putut s-o vindec în veci.

Cu toate astea, atunci am refuzat cu nonşalanţă morfina după care tânjisem ca un nebun. Să fi fost oare lovit de acea divina ignorantia din Yoshiko? Mă întreb dacă nu cumva chiar în acel moment încetasem să mai fiu dependent de morfină.

182 I

183

Surâzând timid, tânărul medic m-a condus imediat într-un pavilion şi cheia a zdrăngănit în uşă: eram într-un spital de boli mintale.

Delirul meu imbecil când înghiţisem Dial, când spusesem că vreau să ajung într-un loc fără femei se adeverise într-o formă stranie. în pavilion erau numai nebuni şi infirmieri, toţi bărbaţi, nu era nicio femeie.

Nu mai eram un criminal, ci un nebun. Nu, în mod sigur nu-mi pierdusem minţile. Nici măcar preţ de o clipă nu am suferit de nebunie. Ah, ştiu că se spune că toţi nebunii pretind că nu sunt nebuni. Cu alte cuvinte, pesemne că cei care sunt acolo nu sunt în toate minţile, pe când cei din afară sunt normali.

Şi te întreb, Dumnezeule: e obedienţa un păcat?

Zâmbetul lui Horiki, de o frumuseţe miste-rioasă, m-a făcut să plâng şi m-am urcat în maşină fără să mă împotrivesc, fără să judec raţional. Am fost adus aici şi m-am transformat într-un nebun. Chiar dacă voi ieşi de aici, voi rămâne însemnat pe frunte cu stigmatul nebun, sau nu, poate rebut uman irecuperabil.

Descalificat ca fiinţă umană.

încetasem complet, cu desăvârşire, să mai fiu o fiinţă umană.

Ajunsesem acolo la începutul verii. Printre gratiile de fier de la fereastră se vedeau nuferii sângerii înfloriţi pe micul lac din grădina spi-talului. Trei luni mai târziu, când florile de cosmos începeau să se deschidă în grădină, pe neaşteptate, fratele meu mai mare şi Plătică au venit să mă scoată din spital. Pe tonul său veşnic grav şi încordat, frate-meu mi- a spus că tata murise la sfârşitul lunii trecute de ulcer gastric.

— Nu o să te mai întrebăm nimic despre tre-cutul tău, nu-ţi face griji din ce-

ai să trăieşti, nu e nevoie să faci nimic, dar, în schimb, îţi cerem să părăseşti T6kyo-ul, chiar dacă s-ar putea ca multe să te ţină legat de acest loc. Trebuie să începi să te recuperezi undeva la ţară, iar de treburile tale din capitală o să se ocupe Shibu-ta, aşa că nu te îngrijora.

Mă simţeam ca şi cum în faţa ochilor mei erau munţii şi râurile din satul natal şi am încuviinţat dând uşor din cap.

Cu adevărat un rebut uman incurabil. După ce am aflat despre moartea tatei, m-am simţit ca şi cum aş fi fost eviscerat. Tata, prezenţa aceea nostalgic de înfricoşătoare, care nicio clipă nu-mi părăsise sufletul, nu mai trăia. Aveam senzaţia că în potirul meu cu suferinţe

184 |

185

îşi făcuse loc vidul, că deznădăjduitoarea greutate a potirului fusese tot din vina lui. îmi pierdusem curajul să lupt şi să rezist. Mă părăsise chiar şi puterea de a fi capabil de suferinţă.

Fratele meu şi-a ţinut cu rigurozitate pro-misiunea. Mi-a cumpărat o casă la marginea unui sat, la vreo patru sau cinci ore cu trenul de satul în care mă născusem şi crescusem, în sud, într-un loc aproape de mare, cu ape termale şi o climă ciudat de caldă pentru Tohoku. Casa avea cinci camere, bârne din lemn mâncate de cari, pereţi coşcoviţi - o cocioabă veche, ce părea imposibil de reparat. Mi-a trimis apoi o femeie care sa se îngrijească de mine, o femeie ce se apropia de şaizeci de ani, urâtă, cu un păr hidos, roşiatic.

De atunci au trecut trei ani, timp în care bă-trâna, pe nume Tetsu, m-a violat de mai multe ori, în forme ciudate.

Uneori ne certăm de parcă am fi soţ şi soţie, boala plămânilor se domoleşte sau se agravează, slăbesc şi apoi mă îngraş, şi câteodată scuip sânge. Ieri i-am cerut lui Tetsu să se ducă la farmacia din sat să-mi cumpere nişte seda-tive şi s-a întors cu o altă cutie decât cea pe care o ştiam, dar nu am dat importanţă. înainte

186

să mă duc la culcare, am înghiţit zece pastile şi, în timp ce mă gândeam că-i suspect că nu adorm, a început sa mă doară burta şi am alergat la toaletă: aveam o diaree cumplită. Şi am mai făcut alte trei drumuri la toaletă. Nu-mi puteam scoate din cap suspiciunile şi m-am uitat mai bine la cutie: Henomotin - purgativ.

M-am culcat pe spate, mi-am pus apă caldă pe pântece şi aveam de gând să o iau la trei păzeşte pe Tetsu:

— Femeie, nu mi-ai adus Calmotin, mi-ai adus Henomotin...

Aşa am început să-i spun, dar am izbucnit în râs. „Rebut uman" mi se pare un substantiv comic -ca să pot dormi, luasem purgative.

Acum în viaţa mea nu există nici fericire, nici nefericire.

Totul trece. Cred că este unicul lucru ce sea-mănă cu adevărul din infernul agonizant în care am trăit până acum, aşa-zisa lume a „fiinţelor umane".

Totul trece.

Anul acesta împlinesc douăzeci şi şapte de ani. Părul mi-a albit mult, încât pentru cei mai mulţi dintre oameni arăt ca şi cum am trecut de patruzeci.

| 187

EPILOG

Nu l-am cunoscut personal pe nebunul care a scris aceste carnete. Dar o cunosc puţin pe femeia care apare în aceste carnete şi care pare a fi madame de la barul din Kyobashi. E mi-nionă, palidă, are ochii alungiţi, nasul proeminent şi o duritate care îmi dă mai degrabă impresia unui adolescent chipeş decât a unei femei frumoase. Carnetele par să descrie atmosfera din Tokyo a anilor 1930,1931 sau 1932, în-săprietenii mei m- au dus la barul din Kyobashi de vreo două sau trei ori ca să bem whisky cu apă minerală pe vremea când japonezii mili-tarişti au început să nu se mai ferească în public, undeva în jurul anului 1935 - iată de ce

191

nu l-am putut întâlni pe bărbatul care a scris aceste carnete.

Anul acesta, în februarie, mi-am vizitat un prieten care în timpul războiului fusese evacuat în oraşul Funabashi din prefectura Chiba. Fost coleg de facultate, azi e profesor la o universitate pentru femei. Adevărul e că mă duceam la el ca să-1 rog să mă ajute să aranjeze o căsătorie pentru o rudă, dar m-am gândit să profit de ocazie ca să cumpăr pentru ai mei de acasă nişte peşte. Am plecat spre Funabashi cu rucsacul în spate.

Funabashi e un oraş destul de mare ce se în-tinde în faţa unei mări cu ţărmuri noroioase. Familia amicului meu locuia de puţin timp acolo, dar, oricât i-am întrebat pe localnici numărul străzii, nimeni nu ştia de ea. Era frig şi umerii mă dureau de la rucsac. Ademenit de sunetul unei viori de pe un disc, am intrat într-o cafenea.

îmi aminteam de madame, iar când am întrebat o femeie dacă nu cumva e ea, spre surprinderea mea, aveam dreptate: era ea, acea madame minionă pe care o văzusem în urmă cu zece ani în barul din Kyobashi. Şi-a amintit repede de mine şi, după ce amândoi ne-am mirat şi am râs exagerat de reîntâlnirea noastră,

am vorbit cumva cu mândrie despre sub ie< tu] la zi în acea vreme - cum trecuserăm prin bom-bardamente -, chiar dacă nu ne întrebaserăm despre aşa ceva.

— Nu te-ai schimbat.

— O, nu, sunt o femeie bătrână. îmi trosnesc încheieturile. Dumneata eşti cel tânăr.

— Nici vorbă, am deja trei copii. Am venit azi să le cumpăr ceva de aici...

Am schimbat amabilităţi obişnuite pentru nişte cunoştinţe care nu se mai văzuseră de mult şi, în timp ce vorbeam despre cum o duc amicii noştri comuni, madame m-a întrebat brusc, pe un ton schimbat, dacă l-am cunoscut pe Y6-chan. Când i-am răspuns că nu, madame s-a dus într-o odaie şi s-a întors cu trei carnete şi trei fotografii.

— S-ar putea să fie un material bun pentru un roman, mi-a zis întinzându-mi-le.

Când oamenii mă forţează să iau nişte ma-teriale, mai degrabă nu pot scrie, aşa că aveam de gând să i le înapoiez pe loc (am scris în prolog despre cele trei fotografii şi chipul straniu din ele), însă, fascinat de fotografii, m-am hotărât să primesc carnetele. I-am spus că o să opresc pe la barul ei când plec spre capitală şi, întrebând-o dacă nu cunoaşte un profesor de

la universitatea pentru femei care locuieşte pe strada cutare, la numărul cutare, ca o adevărată localnică ce se mutase de curând în oraş, îl cunoştea. Mi-a zis că uneori profesorul îi trece pragul cafenelei, că locuieşte în apropiere.

în acea seară, după ce am băut câteva pahare cu amicul meu, i--am acceptat invitaţia să în-noptez la el, dar am citit atât de fascinat carnetele, încât n-am închis un ochi toată noaptea.

întâmplările descrise au avut loc demult, dar sunt sigur că şi oamenii din zilele noastre ar fi interesaţi de ele. Am crezut că e mai bine să le dau unei reviste ca să le publice aşa cum sunt decât să le fac eu nişte modificări ne-reuşite.

Singurul suvenir pe care l-am luat pentru copiii mei a fost nişte peşte uscat. Mi-am pus rucsacul în spate, mi-am luat rămas-bun de la prietenul meu şi m-am oprit la cafeneaua madamei.

— Mulţumesc pentru trataţia de ieri, am început şi apoi am schimbat brusc subiectul: Poţi să-mi împrumuţi carnetele pentru puţin timp?

— Desigur, te rog.

— Cel care le-a scris mai trăieşte?

— Nu ştiu. Acum vreo zece ani am primit un pachet cu nişte carnete şi fotografii pe adresa barului din Kyobashi. Sunt sigură că mi le-a trimis Y6-chan, chiar dacă adresa şi numele lui nu erau scrise pe pachet. în timpul bombardamentelor aeriene, pachetul s-a pierdut printre alte lucruri, dar, ca prin minune, caietele n-au fost distruse. Zilele trecute, pentru prima oară, le-am terminat de citit pe toate...

— Ai plâns?

— Nu, nu am plâns... Cum să spun... Mă gân-desc că, dacă un om ajunge în starea asta, e terminat... E terminat.

— Au trecut de atunci zece ani, s-ar putea să fi murit. Se pare că ţi le-a trimis în semn de recunoştinţă pentru ce ai făcut pentru el. Unele fragmente sunt scrise cam exagerat, dar, ci-tindu-le, am înţeles că şi dumneata ai trecut prin suferinţe îngrozitoare. Dacă tot ce a scris în ele e adevărat şi dacă aş fi fost prietenul său, cred că si eu as fi vrut să-1 internez într-un azil de nebuni.

— E vina lui taică-său, spuse madame pe un ton rece. Y6-chan, aşa cum l-am cunoscut noi, a fost foarte blând, foarte sensibil. Dacă n-ar fi băut atât de mult... Ba nu, chiar dacă a băut... a fost un copil bun, ca Dumnezeu.